

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

İNSAN HAKLARINI İNCELEME

KOMİSYONU

TUTANAK DERGİSİ

4'üncü Toplantı

10 Temmuz 2019 Çarşamba

(TBMM Tutanak Hizmetleri Başkanlığı tarafından hazırlanan bu Tutanak Dergisi'nde okunmuş bulunan her tür belge ile konuşmacılar tarafından ifade edilmiş ve tırnak içinde belirtilmiş alıntı sözler aslına uygun olarak yazılmıştır.)

İ Ç İ N D E K İ L E R

Sayfa

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Komisyon Başkanı Hakan Çavuşoğlu'nun, Türkiye Büyük Millet Meclisinde Basın ve Yayın Mensuplarının Çalışmaları Hakkında Yönetmelik'in 13'üncü maddesinin (4)'üncü fıkrası uyarınca Komisyon Başkanının izni dışında çekim faaliyeti yapılamayacağına ilişkin açıklaması

2.- Komisyon Başkanı Hakan Çavuşoğlu'nun, Komisyon çalışmalarında soru ve değerlendirmelerin konuyla ilgili olması ile kullanılan dil ve üsluba ilişkin açıklaması

3.- Komisyon Başkanı Hakan Çavuşoğlu'nun, Çocuk Hakları Alt Komisyonu Başkanlığına seçilen Radiye Sezer Katırcıoğlu'nu tebrik ettiğine ilişkin açıklaması

4.-Komisyon Başkanı Hakan Çavuşoğlu'nun, Komisyona yapılan bireysel başvurulara ilişkin açıklaması

5.-Komisyon Başkanı Hakan Çavuşoğlu'nun, Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

6.- Komisyon Başkanı Hakan Çavuşoğlu'nun, İstanbul Milletvekili Mahmut Tanal'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

7.- Komisyon Başkanı Hakan Çavuşoğlu'nun, İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

III.- AÇIKLAMALAR

1.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Komisyonun 3/7/2019 tarihli toplantısında kendisinin gündeme getirdiği Ankara Emniyetinde yaşanan işkence iddiası ve raporu üzerine yaşanan tartışma nedeniyle belgeyi ispatladığına ve özür beklediğine ilişkin açıklaması

2.- İstanbul Milletvekili Mahmut Tanal'ın, Türkiye Büyük Millet Meclisinde Basın ve Yayın Mensuplarının Çalışmaları Hakkında Yönetmelik'in basın mensuplarıyla ilgili olduğuna, milletvekillerine uygulanamayacağına ilişkin açıklaması

3.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, Türkiye Büyük Millet Meclisinde Basın ve Yayın Mensuplarının Çalışmaları Hakkında Yönetmelik'in basın mensuplarına ilişkin olduğuna ve milletvekillerine yönelik genişletilemeyeceğine ilişkin açıklaması

4.- Mardin Milletvekili Ebrü Günay'ın, Komisyon toplantılarının basına açık olması gerektiğine ve Komisyona yaptığı başvurularla ilgili talepte bulunmak istediğine ilişkin açıklaması

IV.- SUNUMLAR

1.- İçişleri Bakan Yardımcısı Muhterem İnce'nin, kolluk kuvvetlerine verilen insan hakları eğitimi ve insan hakları duyarlılığının artırılmasına ilişkin olarak yapılan faaliyetler hakkında sunumu

2.- İçişleri Bakanlığı İller İdaresi Genel Müdürü Ali Çelik'in, kolluk kuvvetlerine verilen insan hakları eğitimi ve insan hakları duyarlılığının artırılmasına ilişkin olarak yapılan faaliyetler hakkında sunumu

V.- KONU

A)GÖRÜŞMELER

1.- İçişleri Bakanlığı temsilcilerinin kolluk kuvvetlerine verilen insan hakları eğitimi ve insan hakları duyarlılığının artırılmasına ilişkin olarak yapılan faaliyetler hakkında yaptıkları sunumlara ilişkin görüşmeler

İNSAN HAKLARINI İNCELEME KOMİSYONU

4'üncü Toplantı

10 Temmuz 2019 Çarşamba

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

TBMM İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu saat 10.40'ta açıldı.

Komisyon Başkanı Hakan Çavuşoğlu,

Türkiye Büyük Millet Meclisinde Basın ve Yayın Mensuplarının Çalışmaları Hakkında Yönetmelik'in 13'üncü maddesinin (4)'üncü fıkrası uyarınca Komisyon Başkanının izni dışında çekim faaliyeti yapılamayacağına,

Komisyon çalışmalarında soru ve değerlendirmelerin konuyla ilgili olması ile kullanılan dil ve üslûba,

Çocuk Hakları Alt Komisyonu Başkanlığına seçilen Radiye Sezer Katırcıoğlu'nu tebrik ettiğine,

Komisyonla yapılan bireysel başvurulara,

Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine,

İstanbul Milletvekili Mahmut Tanal'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine,.

İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıku'nun yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine,

İlişkin birer açıklama yaptı.

Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu, Komisyonun 3/7/2019 tarihli toplantısında kendisinin gündeme getirdiği Ankara Emniyetinde yaşanan işkence iddiası ve raporu üzerine yaşanan tartışma nedeniyle belgeyi ispatladığına ve özür beklediğine,

İstanbul Milletvekili Mahmut Tanal, Türkiye Büyük Millet Meclisinde Basın ve Yayın Mensuplarının Çalışmaları Hakkında Yönetmelik'in basın mensuplarıyla ilgili olduğuna, milletvekillerine uygulanamayacağına,

İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıku, Türkiye Büyük Millet Meclisinde Basın ve Yayın Mensuplarının Çalışmaları Hakkında Yönetmelik'in basın mensuplarına ilişkin olduğuna ve milletvekillerine yönelik genişletilemeyeceğine,

Mardin Milletvekili Ebrü Günay, Komisyon toplantılarının basına açık olması gerektiğine ve Komisyonla yaptığı başvurularla ilgili talepte bulunmak istediğine,

İlişkin birer açıklama yaptılar.

İçişleri Bakan Yardımcısı Muhterem İnce,

İçişleri Bakanlığı İller İdaresi Genel Müdürü Ali Çelik,

Tarafından, kolluk kuvvetlerine verilen insan hakları eğitimi ve insan hakları duyarlılığının artırılmasına ilişkin olarak yapılan faaliyetler hakkında birer sunum yapıldı.

İçişleri Bakanlığı temsilcilerinin kolluk kuvvetlerine verilen insan hakları eğitimi ve insan hakları duyarlılığının artırılmasına ilişkin olarak yapılan faaliyetler hakkında yaptıkları sunumlara ilişkin bir görüşme yapıldı.

Komisyon gündeminde görülecek başka konu bulunmadığından 14.07'de toplantıya son verildi.

10 Temmuz 2019 Çarşamba

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 10.40

BAŞKAN: Hakan ÇAVUŞOĞLU (Bursa)

BAŞKAN VEKİLİ: Hüseyin YAYMAN (Hatay)

BAŞKAN VEKİLİ: Mustafa Sezgin TANRIKULU (İstanbul)

SÖZCÜ: Osman Nuri GÜLAÇAR (Van)

KÂTİP: Meral DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt)

BAŞKAN – Komisyonumuzun sayın üyeleri, Sayın İçişleri Bakanı ve Bakan Yardımcısı ve değerli basın mensupları; hepiniz toplantımıza hoş geldiniz.

Türkiye Büyük Millet Meclisi İnsan Hakları İnceleme Komisyonunun 27’nci Yasama Dönemi İkinci Yasama Yılı 4’üncü Toplantısını açıyorum.

Yeterli çoğunluğumuz vardır.

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Komisyon Başkanı Hakan Çavuşoğlu’nun, Türkiye Büyük Millet Meclisinde Basın ve Yayın Mensuplarının Çalışmaları Hakkında Yönetmelik’in 13’üncü maddesinin (4)’üncü fıkrası uyarınca Komisyon Başkanının izni dışında çekim faaliyeti yapılamayacağına ilişkin açıklaması

BAŞKAN – Bugün malumunuz olduğu üzere kolluk kuvvetlerine verilen insan hakları eğitimi ve kolluk kuvvetlerinin insan hakları farkındalığını artırmaya dönük olarak yapılan faaliyetler konusunda Komisyonumuz bilgilendirilecek.

Bilgilendirme sunumuna geçmeden önce sizlere bir iki hususu hatırlatmak istiyorum. Türkiye Büyük Millet Meclisinde Basın ve Yayın Mensuplarının Çalışmaları Hakkında Yönetmelik’in 13’üncü maddesinin (4)’üncü fıkrası uyarınca Komisyon Başkanının izni dışında çekim faaliyeti yapılmayacaktır. Bu konuda tüm üyelerimizin duyarlılık göstermesini hassaten rica ediyorum.

2.- Komisyon Başkanı Hakan Çavuşoğlu’nun, Komisyon çalışmalarında soru ve değerlendirmelerin konuyla ilgili olması ile kullanılan dil ve üsluba ilişkin açıklaması

BAŞKAN - Yine Komisyon çalışmalarının karşılıklı saygı ortamı içerisinde cereyanını temin için sayın üyelerimizin soru ve değerlendirmelerinin mümkün olduğu ölçüde görüşülen konuyla ilgili olmasını ve kullanılan dil ve üslubun saygı sınırları içerisinde kalmasını rica ediyorum.

3.- Komisyon Başkanı Hakan Çavuşoğlu’nun, Çocuk Hakları Alt Komisyonu Başkanlığına seçilen Radiye Sezer Katırcıoğlu’nu tebrik ettiğine ilişkin açıklaması

BAŞKAN - İnsan Haklarını İnceleme Komisyonunun kıymetli üyeleri, Komisyonun dikkatine sunulmasını istediğim bir konu da Çocuk Hakları Alt Komisyonudur. Malumlarınız olduğu üzere geçtiğimiz toplantıda kuruluşuna oy birliğiyle karar verdiğimiz bu alt komisyon 9 Temmuz 2019 günü ilk toplantısını gerçekleştirmiş ve Başkanlığa Kocaeli Milletvekili Sayın Radiye Sezer Katırcıoğlu’nu seçmiştir. Sayın Katırcıoğlu’nu bu vesileyle tebrik ediyor, alt komisyonumuzun başarılı çalışmalarına imza atmasını gönülden temenni ediyorum.

4.-Komisyon Başkanı Hakan Çavuşoğlu’nun, Komisyona yapılan bireysel başvurulara ilişkin açıklaması

BAŞKAN - Şimdi, Komisyonumuza yapılan bireysel başvurularla ilgili olarak mutad olduğu üzere heyetinizi bilgilendirmek istiyorum. Komisyona 9 Temmuz 2019 itibarıyla ulaşan toplam başvuru sayısı 2.621'dir. Bu başvurulardan 2.494 adedi hakkında gerekli işlem yapılmış olup 434'ü için cevap beklenmektedir. Komisyonumuzda işleme alınan başvuruların konularına göre dağılımı şu şekildedir: Cezaevi sorunlarına ilişkin başvuruların sayısı 2.015'tir, yargıyla ilgili sorunlar 423, yerinde inceleme talebi 104, kolluğun uygulamaları 64, işçi sorunları 55, memur sorunları 53, yasal düzenleme talebi 51, sosyal güvenlik işlemlerinden şikâyet 28, yardım talebi 27, engelli sorunları 21, yurt dışında yaşayan Türklerin sorunları 14, gayrimenkul sorunları 11, Komisyonun girişimde bulunması talebi 9, sağlık sorunları 8, askerlikle ilgili sorunlar 7, terör kaynaklı sorunlar 7, kayıp vakaları 6; yabancı ülkeler, bölgesel ve uluslararası kuruluşlarla ilgili sorunlar 5, üniversite ve YÖK sorunları 4, güvenlik soruşturması kaynaklı sorunlar 4, memuriyet sınavı sorunları 4, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi başvuru yardım talebi 1.

Değerli üyelerimiz, gündemimizin 2'nci maddesine geçmeden önce Sayın Ömer Faruk Gergerlioğlu üyemizin bizden özel bir talebi olmuştu söz için. Şimdi kendisine söz vereceğim.

Sayın Gergerlioğlu, buyurun.

III.- AÇIKLAMALAR

1.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Komisyonun 3/7/2019 tarihli toplantısında kendisinin gündeme getirdiği Ankara Emniyetinde yaşanan işkence iddiası ve raporu üzerine yaşanan tartışma nedeniyle belgeyi ispatladığına ve özür beklediğine ilişkin açıklaması

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Geçen haftaki bir tartışma üzerine açıklama yapma zarureti hasıl olmuştur. Geçen hafta tutanaklara da yansıtıldığı üzere Ankara Emniyetindeki bir işkence iddiasını gündem etmiştim. Ankara Barosu bu iddiayı gündeme getirmişti ve raporlamıştı. Bu iddiaya cevap mahiyetinde Sayın Başkan, bizim daha öncesinde de sahte evrak beyan ettiğimizi söyleyerek bu iddiamızın doğru olmadığı yönünde bazı cümleler sarf etmişti ve bunun üzerine bir tartışma yaşanmıştı. Ve maalesef bazı milletvekili arkadaşlarımız bize uygun olmayan kelimeler de sarf etmişti. “Yalancı, müfteri, hasta, terbiyesiz” gibi kelimeler sarf etmişti. Ama belge doğrudu ve belgeyi ben buldum. İşte belge burada.

Değerli arkadaşlar, birtakım sözler sarf etmeden önce gerçeği ve hakikati bulma merakı olmalı hepimizde. Ben hayatta yalan atmam, hayatta iftira atmam. Benim iddialarımı araştırmadan bana böyle uygun olmayan kelimeler sarf ettiniz. En azından Sayın Başkan ve bu sözleri sarf eden milletvekillerinden bir özür alacağım var. Eğer ki bu özrü dilemezlerse dünya ve ahirette de hakkımı helal etmeyeceğimi beyan ediyorum.

Bu belge araştırıldı. İki gün önce Sayın Başkanımız araştırdı. Büyük bir hata olduğunu kendileri de tespit etti. Deniz Kuvvetleri Komutanlığı yaptığı hatasını şu anda gidermekle meşgul. Bununla ilgili işlemler devam ediyor ve ben kamuoyuna da ayrıca aktarmaya devam edeceğim. Ama konuyu araştırmadan, hele ki çok ciddi bir işkence iddiası tartışılırken bir başka sahte evrak iddiasıyla bu konunun üstünün örtülmeye çalışılmasını çok vahim bulduğumu söyleyeyim. Bu kişi aynı zamanda iddianameleri...

BAŞKAN – Faruk Bey, sanırım meramınızı anlattınız.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – İki üç dakikada bitiriyorum.

BAŞKAN – Ama özel konulara girmeyin hiç şu anda.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Sadece iki üç dakikada...

Bakın, burada tüm iddianameleri ve tüm evrakları da var. Deniz Kuvvetlerinden atılan bir astsubay; dosyası, iddianamesi vahametlerle dolu, yanlış bilgilerle dolu. Adamın adı Hasan Çomak, Muğla'dan pazartesi günü buraya geldi, tüm evraklarını getirdi.

BAŞKAN – Gergerlioğlu, ama bakın şöyle bir şey söylüyorum.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Üç dakika içinde bitiriyorum.

BAŞKAN – Ama bu konumuzla ilgili değil şimdi. Size söz...

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Tamam, üç dakika içinde bitiriyorum. Lütfen...

Geldi ve tüm evraklarını beyan etti. Çok büyük yanlışlıklar var, kişinin ismiyle ilgili Hasan Çomak, ama şu evraklarda ya Halil Çomak olarak geçmiş ya Hasan Çakmak olarak geçmiş. İddianamede adamın avukatı bile bir başka şahsın avukatı olarak geçiyor. Tel tel dökülen bir iddianame ve sonunda adamcağız işsiz de kalmış, üç yıldır çöplerden plastik ve karton toplayarak geçimini sağlıyor. Üç yıldır bu denli mağdur edilen kişi şu anda çöplerden plastik toplayan bir kişi ve bu kişiye... Bakın, şu evrak...

BAŞKAN – Faruk Bey, şimdi bu konumuzu aşan bir konu oldu. Rica ediyorum, ben sözünüzü kesmek zorundayım.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Bitiriyorum. İki dakika...

BAŞKAN – Ama bakın Faruk Bey...

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Sayın Başkan, son üç cümleyle bitiriyorum.

Bakın, şurada gerekçede beyan edilmemiş. Hukukçular bilir, gerekçe beyan edilmeden bu adam idare mahkemesine gitmiş, bir senedir idare mahkemesi bir karar da veremiyor. Skandal üstüne skandal. Bir başka kararda da Sağlık Bakanlığı yine bir başka gerekçesiz kararlar bir başka kişiyi de atmış ve gerekçe de belirtmemiş. Vatandaş öylesine kötü duruma düşürülüyor ki inanılmaz bir hâl.

Ben tüm bu belgeleri ispatladıktan sonra da bana bu tür kelimeleri söyleyen arkadaşlarımızdan beklediğim özrü de dinlemek istiyorum.

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (İstanbul) – Sayın Başkan...

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI (Devam)

5.-Komisyon Başkanı Hakan Çavuşoğlu'nun, Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

BAŞKAN – Bir saniye, bir açıklama getireyim.

Sayın Komisyonumuzun değerli üyeleri, malumunuz olduğu üzere bundan bir süre önce OHAL Komisyonuna bir ziyaret gerçekleştirmiştik. Bu ziyaret esnasında Sayın Gergerlioğlu gerekçesi muhtevî olmayan bir fotokopi belgesini, karar belgesini orada ibraz etmek suretiyle OHAL Komisyonunun kararlarının gerekçesiz tesis edildiğine ilişkin bir iddiada bulunmuştu. Bu iddiasını aynı şekilde sosyal medya platformunda, basın açıklamalarında da ısrarla dile getirmişti. O tarihte Komisyon nezdinde sunulan belge bir fotokopi belgesiydi. Takdir edersiniz ki fotokopiler delil mahiyetinde değildir, en azından tek başına bir delil mahiyetinde değildir ve oradaki iddia OHAL Komisyonunun kararlarının gerekçesiz tesis edildiğine ilişkin bir iddiaydı. Bugün net bir şey öncelikle ortaya çıkmıştır ki bu iddia gerçektir çünkü OHAL Komisyonu kararının gerekçesini muhtevî bir şekilde verdiği ortaya çıkmıştır. Bu, birincisi.

İkincisi...

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Burada hata var, onu da açıklayacağım.

BAŞKAN – İkincisi...

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Hayır, bir dakika, hatalı bilgi veriyorsunuz. Sayın Başkan, o belgenin sahte evrak olduğunu Komisyonda da...

BAŞKAN – Şimdi, Ömer Faruk Gergerlioğlu benim konuşmama müsaade edeceksiniz. Burayı ben yönetiyorum, lütfen...

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Yönetiyorsunuz ama...

BAŞKAN – Ama benim konuşmamdan sonra bir şey söyleyecekseniz söyleyebilirsiniz. Böyle bir şey yok.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Tamam, o zaman söz istiyorum.

BAŞKAN – Yani bizim buradaki bugünkü toplantı gündemimiz belli. Siz geldiniz, güzel güzel bizden rica ettiniz. Burada biz de iyi niyetimizle bu toplantı gündemi dışında olan bir şeyi dile getirdim. Daha sonra bu konulardaki düşüncenizi dile getirirsiniz ama bugün toplantı gündemimiz... Bakın, burada işini bırakmış gelmiş ve bu şekilde sunum bekleyen hazır arkadaşlarımız var.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – OHAL Komisyonu Başkanı da beni yalancılıkla itham etmişti, o da mahcup oldu.

BAŞKAN – Arkadaşlar, biz böyle yönetemeyiz bu toplantıyı. Lütfen, rica ediyorum...

METİN NURULLAH SAZAK (Eskişehir) – O zaman Komisyonda işin aslını getirdi, gösterdi. Hep beraber gittik. Senin gösterdiğin belgenin aslını getirdi, gösterdi.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Ben o zaman kendisine dedim ki...

BAŞKAN – Ama bu şekilde karşılıklı konuşamazsınız arkadaşlar, lütfen... Toplantıya ara vermek zorunda kalacağım.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Niye ara vereceksiniz? Siz de biliyorsunuz ki büyük bir hata işlendi.

BAŞKAN – Arkadaşlar, fotokopi belge üzerinden Olağanüstü Hâl İnceleme Komisyonunun kararlarının gerekçesiz tesis edildiğine ilişkin iddianın ortaya çıkan ıslak imzalı belge muvacehesinde gerçek dışı olduğu anlaşılmıştır. Bu iddia gerçek dışıdır. Bu, birincisi.

İkincisi: Söz konusu ıslak imzalı belge malumunuz olduğu üzere OHAL İnceleme Komisyonu vermiş oldukları kararlarını ilgili şahsın çalıştığı kuruma gönderir ve kurum tarafından tebliğ edilir. Söz konusu kararın tebliğ işleminde kısa karar özeti tebliğ edilmiştir. Durum bundan ibarettir. Aksi takdirde OHAL Komisyonunun vermiş olduğu kararların gerekçesiz olduğuna ilişkin iddia gerçek dışı olduğu gayet net bir şekilde anlaşılmıştır. Kaldı ki OHAL Komisyonu Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi tarafından da bir iç hukuk yolu olarak tanınmış bir kurumdur. Bu konuda benim de söyleyeceklerim bundan ibaret.

Sayın Tanrıkulu, buyurun.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Sayın Başkan, bakın...

BAŞKAN – Sayın Tanrıkulu...

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Sayın Başkan, bakın, bilginin ortaya çıkması için lütfen... Geçen hafta da bunu yaptınız. Lütfen bunu yapmayın.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Sayın Tanrıkulu'nun müsaadesi varsa buyurun.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Sayın Tanal'dan sonra söz istiyorum.

III.- AÇIKLAMALAR (Devam)

2.- *İstanbul Milletvekili Mahmut Tanal'ın, Türkiye Büyük Millet Meclisinde Basın ve Yayın Mensuplarının Çalışmaları Hakkında Yönetmelik'in basın mensuplarıyla ilgili olduğuna, milletvekillerine uygulanamayacağına ilişkin açıklaması*

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Değerli Başkanım, İçişleri Bakanlığının değerli bürokratları, değerli milletvekili arkadaşlar, değerli basın mensupları; hepinizi saygıyla, hürmetle selamlıyorum.

Sayın Başkanım, biraz önce siz giriş konuşmanızda bize verdiğiniz bu bilgi notları için teşekkür ederim. Ancak yıl şu anda 2019, sizin bize okuduğunuz buradaki cezaevi sorunları 2015 yazmışsınız.

BAŞKAN – Mahmut Bey, 2.015 adet o.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Peki, bunu düzelttik, teşekkür ederim.

İkinci sorum şu: Biraz önce yine dediniz ki Komisyonunda çekimle ilgili -aynen cümle şu- sizin metninizin fotokopisi yani benim ilave ettiğim bir şey yok. Başta okursak. “Türkiye Büyük Millet Meclisinde Basın ve Yayın Mensuplarının Çalışmaları Hakkındaki Yönetmelik’in 13’üncü maddesi...” Bir milletvekili benim konuşmamı veya ben bir milletvekilinin konuşmasını milletvekili olarak bunu burada yayınlıyorsam bu Meclisteki basın-yayın mensuplarının konumunda ben değilim.

BAŞKAN – Siz basın-yayın mensubu musunuz?

MAHMUTTANAL (İstanbul)–BenburadaSezginBey’inçalışmasını,konuşmasınıyayınlayabilirim, Sezgin Bey benimkini yayınlayabilir. Olabilir, ben tamam, sizinkini yayınlamayabilirim, muvafakatiniz olmayabilir ama kaldı ki zaten siz halka mal olmuş olan tüm milletvekilleri, halka mal olmuş olan insanlar burada belki diyebilirsiniz ki... Yani burada değerli bürokrat arkadaşlarımız sözü kendi üzerine almasınlar, bu tartışma sizinle alakalı, ilgili değil, bu, geçmişten gelen bir tartışma. Yani burada denilebilir ki: “Ya, kamu görevlisi arkadaşlarımız bunun kendileri açısından hedef gösterme, terörü hedef gösterme anlamında denebilir, aynı o konuda katılıyorum ama yani burada bir milletvekili kendisiyle ilgili konuşmasını, çalışmasını seçmene, 82 milyona yansıtmak istediği zaman burada basın mensuplarının çalışmalarıyla ilgili düzenlemeyi yapan yönetmeliğin hükümlerini milletvekillerine uygulayamazsınız. Burada açık ve net hüküm budur.

Teşekkür ederim, saygılarımı sunarım.

BAŞKAN – Ben teşekkür ediyorum.

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI (Devam)

6.- *Komisyon Başkanı Hakan Çavuşoğlu'nun, İstanbul Milletvekili Mahmut Tanal'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması*

BAŞKAN - Sayın Tanal, tabii bu tartışma konusuna sizin veçhenizden siz bu şekilde yaklaşıyor olabilirsiniz ama Meclisimizin müstakar uygulamaları biliyorsunuz, teamülleri bu yönetmelik gereğince başkanın bu yetkiyi haiz olduğuna ilişkin genel bir kabul söz konusu. Bunu bu şekilde şu ana kadar bütün komisyonlarımız gerçekleştirdi.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – O zaman ben burada bunu yayınlıyacağım, gelin siz de alın bakalım, nasıl olacak? Ya ben hiç bugüne kadar yayınlamadım ama yanlış uygulama yani ben de hukukun... Şimdi, yayınlamadığım hâlde yayınlıyacağım, siz de gelin alın bakalım.

BAŞKAN – Sayın Tanal...

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Uyalım ama hep birlikte uyalım. Bu, benimle ilgili bir düzenleme değil ama buraya gelip hiç yayınlamadım, siz de biliyorsunuz. Öyle bir derdim de yok, öyle bir kaygım da yok ama yani basın mensuplarına ilişkin yönetmeliği getirtip milletvekillerine uygulamayın ya. Siz de hukukçusunuz ben de hukukçuyum.

BAŞKAN – Mahmut Bey, kanunlar biliyorsunuz genel ve objektif olarak hazırlanır.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Doğru. Yalnız amacı aşan bir şey olduysa özür dilerim. Ben o konuda...

BAŞKAN – Ama benim konuşmama müsaade etmiyorsunuz. Yani bu gerçekten sizi bu noktada... Yani ben konuşurken birilerinin araya girmemesini özellikle istirham ediyorum.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Başkanım, özür dilerim tekrar...

BAŞKAN – Yani her söylemek istediğim sözüm bir şekilde yarım bırakılıyor, iyi niyetimiz istismar ediliyor. Bunu öncelikle ifade edeyim.

Buyurun Sayın Tanrıkulu.

III.- AÇIKLAMALAR (Devam)

3.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, Türkiye Büyük Millet Meclisinde Basın ve Yayın Mensuplarının Çalışmaları Hakkında Yönetmelik'in basın mensuplarına ilişkin olduğuna ve milletvekillerine yönelik genişletilemeyeceğine ilişkin açıklaması

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (İstanbul) – Sayın konuklar, hoş geldiniz.

Değerli milletvekili arkadaşlarım, ben de bu konuya değinecektim. Sayın Başkan, aynı görüşte değilim, şöyle: Sizin konuşmanızın başında açıkladığımız yönetmelik basın mensuplarına ilişkin ve onların uyması gereken esaslara ilişkin yönetmelik ve çok eski bir tarihte hazırlanmış. Hazırladığı tarihte Facebook yok, Twitter yok, sosyal medya yok o zaman. Dolayısıyla milletvekilleri için getirilmiş bir yasak söz konusu değil, basın mensupları için getirilmiş bir yasak. Dolayısıyla yani o yasaktan hareketle yetkinizi milletvekilleri aleyhine kullanmanız da söz konusu olamaz. Ama biz bu toplantının insicamını bozmamak amacıyla yayın yapmayacağız, konuklarımız var burada. Özür dilerim ama konukların olmadığı bir ortamda da bu yayınları yaparız. Yani siz herhâlde bizi kolluk kuvvetiyle bu salondan çıkaracak değilsiniz, telefonumuzu elimizden alacak değilsiniz. Ayrıca bu Komisyonun yapısı gereği de, İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu olması hasebiyle de burada tartışmaların, konuşmaların yayınlanmasında, toplumun izlemesinde büyük yarar var, Parlamento bakımından büyük yarar var aynı zamanda. Neyi inceliyoruz, nasıl inceliyoruz? Böyle bir Komisyonun varlığından toplumun da haberdar olması iyidir.

O nedenle, o yasağı milletvekillerine yönelik genişletemezsiniz. Benim de görüşüm bu. Bunu da ifade etmiş olayım. Bir dahaki toplantıda baş başa olursak eğer bu tartışmayı daha esaslı yaparız.

BAŞKAN – Televizyon iyi bir şey galiba?

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (İstanbul) – Şöyle bir şey, onu söyleyeyim. Yani kötü ev sahibi kiracıyı mülk sahibi yaparmış. Maalesef merkez medya bir yerlerden gelen bir yasakla bizleri televizyona çıkarmıyor. O nedenle kendi medyamızı oluşturduk. Çok da memnunuz. Size de öneriyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARINI (Devam)

7.- Komisyon Başkanı Hakan Çavuşoğlu'nun, İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

BAŞKAN - Sayın Tanrıkulu, tabii bir tartışma konusu da yapmak istemiyorum ama yönetmeliğimiz 6/2/2013 tarihli bir yönetmelik. Takdir edersiniz ki milletvekillerinin bu Parlamentodaki esas fonksiyonu yasama faaliyetleri, denetim faaliyetlerini yerine getirmek. Yayıncılık faaliyeti milletvekilliğinin görev ve faaliyetleri kapsamında olan bir şey değildir. Bunu bu şekilde değerlendirmekte fayda mülahaza ediyorum.

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (İstanbul) – Değil. Yani kendi yaptığımız faaliyeti duyurmak, sonuçta bu yayını...

BAŞKAN – Düşüncemi ifade ettim Sezgin Beyciğim, katılırsınız, katılmazsınız...

Ebrü Hanım, buyurun.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Faruk Bey, size söz verdim.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Ben iki cümleyle bir yanışı düzelteceğim, uzatmayacağım.

BAŞKAN – Faruk Bey, lütfen toplantımızın intizamını ve düzenini bozmayalım.

Ebrü Hanım, buyurun.

Sizden de bu konuda yardım talep ediyorum Ebrü Hanım. Her defasında bunu dile getiriyorum biliyorsunuz, lütfen.

EBRÜ GÜNAY (Mardin) – Tamam.

Ben gündeme geçmeden bir iki şey söylemek istiyorum çünkü sonradan dönüp konuşmak sorun olmasın diye.

BAŞKAN – Tabii, buyurun.

III.- AÇIKLAMALAR (Devam)

4.- Mardin Milletvekili Ebrü Günay'ın, Komisyon toplantılarının basına açık olması gerektiğine ve Komisyona yaptığı başvurularla ilgili talepte bulunmak istediğine ilişkin açıklaması

EBRÜ GÜNAY (Mardin) – Ben de yayın konusunda katılıyorum. Aslında insan hakları savunuculuğunun temel şeyi şeffaf olması. O yüzden bu Komisyonla tartışırken basına açık olmasının bir zararı olmadığını düşünüyorum ama belki daha ilerleyen platformlarda bunu tartışmak gerekiyor.

Şimdi, benim Komisyona yaptığım bir iki başvuru var, onlarla ilgili burada tekrar resmî komisyon ortamında talepte bulunmak istiyorum. Serhat Karsu Rize L Tipi Cezaevinde kalıyor. Anne-baba yüzde 80 yatalak, Diyarbakır'da kalıyorlar. Mümkünse işte Urfa, Diyarbakır, Batman gibi yakın bir cezaevine sevki.

BAŞKAN – Şu anda nerede kalıyor dediniz?

EBRÜ GÜNAY (Mardin) – Rize L Tipi Cezaevinde. Ben başvuruyu yaptım hem Adalet Bakanlığına hem İnsan Hakları Komisyonuna.

Yine, Fecriye Benek; baba vefat etmiş, anne çok yaşlı ve Şırnak'ta oturuyor. Onun da annesinin rahat ulaşabileceği bir yere sevki, en azından yaşlı annenin gidip gelmesi konusunda bir kolaylık sağlanırsa daha yakın bir cezaevi, işte Batman, Siirt gibi bir yere getirilmesi işi kolaylaştıracaktır.

Abdulkadir Kудay, Tekirdağ'da cezaevinde kalıyor. Onunla da ilgili Komisyon başvurum var. Ayağı kırık olduğu için tedavi edilmiyor, hastaneye erişimini sağlarsanız sevinirim, yani Komisyon bununla ilgilenirse memnun olurum.

BAŞKAN – Çok teşekkür ediyorum.

Biz notlarımız arasına aldık, gerekeni yapacağız.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Sayın Başkan, sadece iki cümle söyleyeceğim. O yüzden müsaade edin.

BAŞKAN – Değerli üyelerimiz, şimdi, gündemimizin 2'nci maddesi olan...

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Sayın Başkan, bakan, OHAL...

BAŞKAN – ...kolluk kuvvetlerine verilen insan hakları eğitimi ve insan hakları duyarlılığının artırılmasına ilişkin olarak yapılan faaliyetler konusunda...

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Sayın Başkan, bakan insan haklarını çiğniyorsunuz. Bu belge sıradan bir belge değil. Bu belge OHAL Komisyonuna başvuran ve...

BAŞKAN – ...Komisyonumuzun bilgilendirilmesi için sözü İçişleri Bakan Yardımcımız Sayın Muhterem İnce'ye bırakmadan önce...

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Tamam mı? Bu artık ispat oldu ve Mecliste...

BAŞKAN – ...sayın üyelerimizden özellikle istirahatımız, sunum esnasında varsa sorularını not etmelerini, sunumun insicamı ve düzenini bozmaması açısından sorularını sunumdan sonra yönlendirmeleridir.

Şimdi kırk beş dakika süreyle İçişleri Bakan Yardımcımız Sayın İnce'ye sunumunu yapmak üzere söz veriyorum.

Sayın İnce, Sayın Bakanım, öncelikle bize katılımcı arkadaşları tanıtmanızı istirham edeceğiz.

(Toplantıya katılan bürokratlar tanıtıldı)

BAŞKAN – Buyurun Sayı İnce.

IV.- SUNUMLAR

1.- İçişleri Bakan Yardımcısı Muhterem İnce'nin, kolluk kuvvetlerine verilen insan hakları eğitimi ve insan hakları duyarlılığının artırılmasına ilişkin olarak yapılan faaliyetler hakkında sunumu

İÇİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI MUHTEREM İNCE – Sayın Başkanım, öncelikle çok teşekkür ederek sözlerime başlamak istiyorum.

Türkiye Büyük Millet Meclisi İnsan Haklarını İnceleme Komisyonunun çok Değerli Başkanı ve saygıdeğer üyeleri, kıymetli milletvekillerimiz; İçişleri Bakanlığı bünyesinde görev yapan kolluk personelinin temel insan hakları ve halkla ilişkiler eğitimi konusunda yapılan çalışmalar ile olası hak ihlallerinde uygulanacak yaptırımlar hakkında bilgi vermek üzere az önce tanıttığım arkadaşlarımla birlikte huzurlarınızda bulunuyor, yüce heyetinizi saygıyla selamlıyorum.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; İçişleri Bakanlığı iki yüz yıla yaklaşan tarihî birikimi, hâlihazırda yarım milyonu aşkın personeliyle Anayasa'mızın gerektirdiği sorumluluklarını, 1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 254'üncü maddesinde yer alan görev tanımı ve diğer mevzuat hükümleri çerçevesinde yerine getirmektedir. İçişleri Bakanlığı olarak asayaştan trafik güvenliğine, uyuşturucuya mücadele eden terörle mücadeleye, göç yönetiminden sınır güvenliğine, sahillerimizin korunmasından nüfus ve vatandaşlık hizmetlerine, mülki idare hizmetlerinden sivil toplumla ilişkilerden afet ve acil durumlara müdahaleye kadar oldukça geniş bir sahada hizmet sunmaktayız. Bununla birlikte ifa ettiğimiz görevlerimizde vatandaşlarımızla doğrudan temas hâlinde olmanın yanı sıra hem ülkemizin genel güvenliğini tesis etmek hem de hayatın günlük akışını, kişi haklarının sınırlarını korumakla yükümlüüz. İçişleri Bakanlığı bünyesinde sadece kolluk birimlerinde 465 bin 384 personel görev

yapmaktadır. Bu kolluk personeli eliyle başta terör, asayiş, uyuşturucu, kaçakçılık, trafik ve toplumsal olaylara müdahale olmak üzere yıllık ortalama 2 milyon 700 bin işlem tesis edilmektedir. Terörle mücadele faaliyetleri kapsamında Bakanlığımız ülkemizin bölünmez bütünlüğünü, vatandaşımızın can ve mal güvenliğini sağlamak amacıyla PKK/KCK/PYD terör örgütünden DHKP-C'ye, FETÖ terör örgütünden DEAS'a kadar birden çok terör örgütüyle, insan haklarını esas alarak hukuk kuralları çerçevesinde mücadele etmektedir. Bakanlık olarak devletimizin ve milletimizin bizlere verdiği görev ve sorumluluklar çerçevesinde yirmi dört saat esasına göre faaliyetlerimizi, mücadelemizi yürüterek hiçbir terör örgütüne fırsat vermemeye çalışıyoruz. Bu kapsamda 2018 yılında ülkemiz 1.163 terör saldırısıyla karşı karşıya kalmış ve bu saldırıların etkisiz hâle getirilmesi için 129.787 operasyon faaliyeti icra etmiştir. 1984 yılından itibaren terör örgütlerinin saldırıları sonucu 5.976 sivil olmak üzere şehit olan 13.962 kolluk görevlimiz ve vatandaşımızı huzurlarınızda rahmetle anıyorum. Asayiş olayları incelendiğinde kişilere karşı işlenen suçlarda -örneğin darp, cebir, yaralama veya hakaret gibi- aydınlatılma oranı yüzde 95,3 seviyesine ulaşmış; mal varlığına karşı işlenen suçlarda -örneğin hırsızlık, kapkaç, dolandırıcılık gibi suçlarda- aydınlatılma oranı ise yüzde 38'lerden yüzde 49,9'a yükseltilmiştir. 2018, 2019 yıllarının ilk altı aylık periyotları mal varlığına karşı işlenen suçlardan olan günlük, evden hırsızlık suçu bakımından karşılaştırıldığında Ankara'da yüzde 57, İstanbul'da yüzde 26,3; İzmir'de yüzde 30 ve ülke genelinde ise yüzde 17 azalış meydana gelmiştir. Bu kapsamda evden hırsızlık oranı Ankara'dan 14'ten 6'ya, İzmir'de 10'dan 7'ye, İstanbul'dan 57'den 42'ye düşmüştür.

Diğer bir husus, uyuşturucuyla mücadele kapsamında Bakanlığımızda alınan tedbirler ve yürütülen operasyonlar neticesinde 2018 yılında 2017 yılına göre madde bağlantılı ölümler yüzde 37 oranında azalmıştır. Kolluk birimlerimizce uyuşturucuyla mücadele kapsamında 2016 yılında 86.630 olan operasyon sayısı 2018 yılında 147.562'ye yükselmiştir. Uyuşturucuyla mücadeleye yönelik faaliyetlerimiz kesintisiz olarak kararlılıkla devam etmektedir.

Trafik güvenliğine baktığımızda ise Bakanlığımız vatandaşlarımızın güvenli bir şekilde seyahat etmelerini tesis etmek, trafik düzenini sağlamak amacıyla kara yollarında trafik denetimlerini ve trafiğe yönelik projelerini artırmıştır. Bu kapsamda trafik hizmetlerine yönelik alınan tedbir ve önlemler neticesinde trafik kazalarında 2015 yılında 7.530 can kaybı meydana gelmişken 2018'de yüzde 12 düşüşle bu rakam 6.675'e gerilemiştir. Yine 2019 yılının ilk altı aylık periyodu açısından baktığımızda ise, 2018 yılına göre yüzde 34'lük bir azalma meydana gelmiştir. Bu da son dönemlerde hakikaten rekor düzeyinde bir rakamdır. Yıl sonuna doğru bu rakamı da bu seviyede tutma gayreti içerisinde olacağız.

Ben özellikle yüce Meclisimize, değerli milletvekillerimize bu konularda bizlere yapmış oldukları destekler, buradan çıkarmış oldukları kanunlar, düzenlemeler nedeniyle huzurlarınızda teşekkürü bir borç bilirim.

Nüfus hizmetleri açısından baktığımızda ise 2 Nisan 2018 tarihinden itibaren pasaport, sürücü belgesi ve kimlik kartları tek bir nokta olarak nüfus müdürlüklerine verilmiştir. "3'ü Bir Yerde" şeklindeki bir uygulamamız ile Türkiye Cumhuriyeti kimlik kartı, pasaport ve sürücü belgelerine ait tüm süreçler standart hâle getirilerek vatandaşlara verilen hizmet kalitesi artırılmaya çalışılmıştır. Böylelikle vatandaşlarımız birçok kuruma gitmeden tek bir noktadan randevuyla başvurularını yapabilmekte, bu belgelerini tek bir yerden alabilmektedir. Randevu süreleri bu anlamda kısaltılmış, pasaport sürücü belgesi ve kimlik kartları vatandaşlarımıza başvuru anında veya birkaç gün içerisinde teslim edilmektedir.

Yine araç tescil işlemlerinin noterlere devredilmesiyle bu işlemlerde vatandaşlarımızın hizmet alma hızı ve kalitesinin de artırılmasına vesile olunmuştur.

Nüfus ve vatandaşlık hizmetlerine ilişkin il ve ilçe müdürlüklerimizden günlük ortalama 300 binin üzerinde vatandaşımız hizmet almaktadır. 1/1/2017 ve 30/6/2019 tarihleri arasında 41 milyon 259 bin 86 kimlik kartı, yine 2/4/2018 ile 30/6/2019 tarihleri arasında 2.542.935 pasaport ve yine 4.959.945 sürücü belgesi Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Genel Müdürlüğümüzce düzenlenmiş ve vatandaşlarımıza teslim edilmiştir.

Diğer bir faaliyet alanımız ise düzensiz göç. Düzensiz göçle mücadele faaliyetleri bakımından, bilindiği üzere, düzensiz göç hem küresel hem ulusal bir problem olarak karşımızda durmaktadır. Ülkemizde 4 milyon sığınmacı bulunmaktadır. Ülkemize yönelik düzensiz göç baskısı sürekli artış göstermektedir. 2013 yılında ülkemizde yakalanan düzensiz göçmen sayısı 39.890 iken 2018 yılında bu sayı 268.003'e ulaşmıştır. 3 Temmuz 2019 tarihi itibarıyla 2019 yılında yakalanan düzensiz göçmen sayısı ise 143.581'dir. Yani bu rakam büyüyerek devam etmektedir. Günlük ortalama yakalama sayısı 2013 yılında 109 iken bu sayı 2019 yılında 2013 yılına göre yüzde 614 artışla 780'e ulaşmıştır. 2013 yılında 1.469 göçmen kaçakçısına adli işlem yapılırken, 2018 yılında bu rakam 6.278 kişiye ulaşmıştır.

Diğer bir faaliyet alanımız, AFAD tarafından yürütülen çalışmalara değinecek olursak geçtiğimiz yıl yurt içinde vatandaşlarımızın mal ve can güvenliğini tehdit eden 1.788 olaya müdahale edilmiş, hayati risk altındaki 7.200 vatandaşımız kurtarılmıştır. 55 ilimiz içerisinde barınma malzemelerinin bulunduğu lojistik yeni depolar kurulmuştur. "Afete Hazır Türkiye" adı verilen eğitim projesiyle bugüne kadar 11 milyondan fazla kişiye ulaşılmıştır. İnsani yardımlar kapsamında AFAD bugüne kadar Afrika'dan Balkanlara, Bangladeş'ten Yemen'e 5 kıtada 54 ülkede insani yardım çalışmasını gerçekleştirmektedir. Yürütülen faaliyetlerde çok sayıda kişiye insani yardım ulaştırılmıştır. Sistematik soykırımdan kaçarak Bangladeş'e sığınan 1 milyondan fazla Arakanlı Müslüman'a yönelik başta sağlık ve barınma olmak üzere insani yardımlar AFAD koordinasyonunda devam etmektedir. Yine Yemen'deki insani kriz kapsamında da 50 binden fazla kişiye yardım ulaştırılmıştır.

Yıllar itibarıyla toplumsal olaylara ve etkinliklere müdahale oranları konusunda sizlere kısaca bilgi vermek isterim. 2014 yılında yüzde 3,8 olan oran 2018 yılında yüzde 0,8'lere düşmüş, 2019 yılı ilk altı ayında ise yüzde 0,6 olarak gerçekleşmiş olup, toplumsal olaylara müdahale olaylarında ciddi bir azalma kaydedilmiştir.

Bakanlığımız görev alanlarının başında gelen emniyet ve asayişin sağlanması noktasında müdahale edilen temel olayların başında asayiş olaylarının geldiği görülmektedir.

Değerli milletvekillerimiz, bu rakamları özet olarak paylaşmamdaki maksat, İçişleri Bakanlığının nasıl bir yapıyla nasıl bir personel ve işlem sayısına, nasıl bir iş yüküne sahip olduğunun genel bir çerçevesini çizebilmek içindir. Bütün bu işlemlerin konusu ve niteliğinin kolluk birimlerimizi ilgilendirdiğine, kamu düzenini tesis etmek, vatandaşlarımızın can ve mal güvenliğini korumak, çocuklarımızı ve gençlerimizi özellikle uyuşturucudan korumak için gerek denetleme gerek yakalama gerek zor kullanmayı da içine alan işler olduğuna da özellikle dikkatinizi çekmek isterim.

Bu çerçevede zaman zaman kamuoyunda polisin veya Jandarmanın veya Sahil Güvenliğin iş ve işlemlerinde kural ihlali, tem hak ve özgürlüklerin ihlali yönünde bazı eleştiriler ve iddialar söz konusu olabilmektedir. Ülkemiz, insan hakları ve temel özgürlükler noktasında hemen hemen bütün uluslararası anlaşmalara ve sözleşmelere taraftır malumlarımız olduğu üzere. Aynı zamanda ülkemiz, uluslararası yargı mekanizmalarına da dâhildir. İnsan haklarının korunması gündeme geldiğinde odaklanılan temel husus kolluk faaliyetleri ve bu faaliyetlerin yerine getirilmesi esnasında kolluk birimlerinin insan hak ve özgürlüklerine uygun davranıp davranmadığıdır. Bakanlıkça yapılan tüm işlemlerimizde özellikle şunu ifade etmek isterim ki önceliğimiz vatandaşlarımızın temel hak ve özgürlüklerini korumak, tüm faaliyetlerimizi Anayasa ve kanunlarla belirlenen hukuk kuralları içinde yürütmektir.

2002 yılından itibaren en önemli politikamız işkenceye sıfır toleranstır. Bu kapsamda ülkemizi ziyaret eden Avrupa Konseyinin İşkenceyi Önleme Komitesi başta olmak üzere diğer uluslararası örgütler, 2002'den beri ortaya koyduğumuz irade ve uygulamaları takdirler karşılıklıdır. En son Avrupa Konseyi İşkenceyi Önleme Komitesi Türkiye'ye bir ziyaret gerçekleştirdi. Bizlere de bu anlamda gerekli toplantılar yaptı, 2 defa olmak üzere. Sonuçta izlenimlerini aktarmak üzere yaptığımız toplantıda genel olarak çok memnuniyetlerini ifade ettiler, bu konuda çok büyük gelişmeler olduğunu ifade ettiler. Özellikle işkence konusunda kendilerine ulaşan hiçbir iddianın oluşmadığını, sadece kötü muameleyle ilgili birkaç hususun dile getirildiğini ve bunları da kendilerinin daha sonra yazılı olarak paylaşacaklarını ifade etmişlerdir.

Ayrıca, Anayasa'nın "İdarenin her türlü eylem ve işlemlerine karşı yargı yolu açıktır." hükmü çerçevesinde yapılan tüm işlemlerimiz yargı denetimine tabidir. Kolluk faaliyetlerinin yerine getirilmesinde herhangi bir zarara uğradığı iddiasında bulunan bireyler bu iddialarını idari ve adli yargıya taşıyarak bu faaliyetlerin denetlenmesini sağlamakta; cumhuriyet savcılarını işkence iddialarına ilişkin doğrudan soruşturma yapabilmekte; bu yargı yollarının tüketilmesinin akabinde Anayasa Mahkemesine bireysel başvuru yolunda müracaat edebilmektedirler.

Öte yandan, iç hukuk yollarının tüketilmesi şartıyla, iddialarını Avrupa İnsan Hakları Mahkemesine götürmelerinin önünde herhangi bir engel de bulunmamaktadır. Dolayısıyla Bakanlık olarak yapmış olduğumuz her türlü faaliyeti hukuk kuralları çerçevesinde, insan hak ve özgürlüklerine saygılı olarak yürütüyoruz ve bundan sonra da yürütmeye devam edeceğiz.

Mevzuata aykırılık iddialarına ilişkin hem iç denetim ve soruşturma mekanizmaları en etkin şekilde yürütülmekte hem de yargı mercileri tarafından, iddialara konu iş ve işlemler değerlendirilmektedir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; denetim ve yargılama neticesinde idarenin kusurlu bulunduğu durumlarda kusur nedeniyle doğan zararlar Bakanlığımız tarafından ilgililere rücu ettirilmekte; ayrıca ilgili kolluk personelinin eylemindeki kusuru nispetinde bir dizi disiplin işlemi tesis edilerek meslekten veya devlet memurluğundan çıkarılmaya kadar uzanan yaptırımlar uygulanmaktadır. Bu kapsamda insan hakları ihlali anlamına gelecek bu konularda 2016 yılından itibaren bugüne kadar 193 kolluk personeline disiplin soruşturması yapılmıştır. Yapılan soruşturmalar sonucunda da gerekli disiplin cezaları verilmiştir.

Bakanlık olarak insan haklarına saygı ve "İşkenceye sıfır tolerans" yaklaşımı içerisinde kolluk personelinin hizmet içi eğitimine de büyük önem veriyoruz. Kolluk personeli meslek hayatına başlamadan önce ve mesleklerine devam ederken insan hakları konularında değişen mevzuat ve uygulamaya ilişkin eğitim almaktadırlar. Konusu ne olursa olsun kolluk görevlilerini kapsayan her hizmet içi eğitim faaliyetinde mutlaka ama mutlaka insan hakları dersine özellikle yer verilmektedir. İnsan hakları ve bu hakların ihlali nedeniyle uygulanacak yaptırımlar Bakanlığımızca düzenlenen eğitim planlarına dâhil edilmiştir ve bunlar uygulanmaktadır. Şu an görev yapan tüm kolluk personelimiz mesleğe hazırlık sürecinde ortalama kırk sekiz saat insan hakları konusunda eğitim almışlardır. Yine mesleğe başladıktan sonra her biri için ortalama üç saate tekabül eden hizmet içi eğitime tabi tutulmuşlardır. Ayrıca yapılan yasal düzenlemelerle insan haklarıyla ilgili tüm iddiaların soruşturulmasında etkinliğin artırılması da amaçlanmıştır. Bu kapsamda, kolluk görevlilerinin görevlerini yerine getirirken işkence veya kötü muamelede buldukları iddiası söz konusu olduğunda cumhuriyet savcılıklarının bu iddiaları soruşturmak için herhangi bir merciden izin almalarına gerek bulunmamaktadır. Ayrıca bu suçlar için herhangi bir zaman aşımı da söz konusu değildir. Öte yandan bu iddialarla ilgili idari soruşturmalar

mutlaka mülkiye müfettişlerince yapılmakta, iddianın sübuta ermesi hâlinde ise ilgili kolluk personeli hakkında yüksek disiplin kurulu kararıyla meslekten veya devlet memurluğundan çıkarılma cezaları verilebilmektedir.

Kolluk görevlilerinin eylemleri nedeniyle zarara uğradığını iddia eden ve iç hukuk yollarını tüketerek Avrupa İnsan Hakları Mahkemesine yaptıkları müracaatlar hakkında mahkemece verilen kararlar incelendiğinde işkence yasağıyla ilgili 2015 yılında 2 hak ihlali kararı verildiği, 2016, 2017 ve 2018 yıllarında verdiği kararlarda herhangi bir hak ihlali olmadığı görülmektedir. Ayrıca Avrupa İnsan Hakları Mahkemesine kötü muamele iddiasıyla 2015 yılında 11; 2016 yılında 9; 2017 yılında 2 ve 2018 yılında 11 hak ihlali kararı verdiği görülmektedir. Yıllar itibarıyla Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinde derdest olan davalar karşılaştırıldığında 2017 yılında bir önceki yıla oranla yaklaşık yüzde 40 oranında azalma olduğu, 2018 yılında ise 2017 yılına nazaran yüzde 5,45'lik bir azalma olduğu görülmektedir. Bununla birlikte ülkemiz aleyhine Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi önünde bekleyen başvuru sayısı 2018 yılı itibarıyla en düşük seviyeye gerilemiştir. İhlal kararlarının tüm başvurulara oranı ise sadece 1,87'dir.

Bakanlık olarak, hem Anayasa Mahkemesinin hem de Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin vermiş olduğu hak ihlali kararları yakinen takip edilmekte, bu kararlarda gözlenen eksik ve hataların giderilmesine yönelik eğitimler, bilgilendirmeler gelişmektedir. Biz bu anlamda, az önce de bahsettiğim gibi, hem Anayasa Mahkemesinin hem Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin vermiş olduğu kararlardaki gerekçelere titizlikle bakıyoruz. Bunlar, kolluk birimlerimizin eğitim çalışmalarında detaylı bir şekilde -eğitim verilenler, eğitimciler tarafından, hocalarımız tarafından da- ele alınarak örnek olaylarla anlatılmaktadır.

Ayrıca insan haklarının sağlanması ve geliştirilmesine yönelik faaliyetlerimize devam etmekteyiz. Bu faaliyetler 5233 sayılı Kanun kapsamında terör ve terörle mücadelede doğan zararların karşılanmasına yönelik olarak bu konuda yapılan 475.343 başvurunun 439.174'ü sonuçlandırılmış ve bu başvuruların sonuçlandırılma oranı da yüzde 93 olarak gerçekleşmiştir. Bu başvurular neticesinde vatandaşlarımıza ödenen tazminat miktarı ise 4 milyar 569 milyon TL'dir.

Bakanlığımızca gerçekleştirilen bir diğer proje ise, 14 ilimizde uygulanan Köye Dönüş ve Rehabilitasyon Projesi'dir. Bu proje kapsamında terör ve güvenlik kaygılarıyla yaşadıkları yerden göç etmek durumunda kalan vatandaşlarımızdan gönüllü olarak geri dönmek isteyenlerin geri dönüşlerini kolaylaştırmak amacıyla 266 proje uygulanmış, bu projelere 208.690.603 TL ödenek aktarılmıştır.

Yine, hendek ve barikat operasyonları neticesinde zarar gören bina sahiplerine 23.247 adet konut yaptırılarak teslim edilmektedir. Ayrıca tarım ve hayvancılığın geliştirilmesini sağlamak ve bölge insanının refah seviyesini yükseltmek amacıyla ülke genelindeki 8.523 yaylanın tamamı kullanıma açılmıştır.

Ama dün olan bir hadiseyi özellikle de paylaşmak isterim. Şırnak Bestler-Dereles bölgesinde bu açtığımız yaylalarda çobanlık yapan 2 köy çobanını terör örgütü dün maalesef şehit etti. Bunu da özellikle burada paylaşmak istiyorum.

Bakanlığımızcakamuhizmetlerinekolayerişimini sağlanması, vatandaş başvurularının hiçbir boşluğa mahal vermeden hızlı bir şekilde sonuçlandırılması, kamu hizmetlerinin sunumunda memnuniyetin artırılması maksadıyla, 81 il valiliğimizde ve 104 ilçe kaymakamlığımızda Açık Kapı Projesi'ni hayata geçirdik. Bu Açık Kapı Projesi'yle Bakanlığımızca yürüttüğümüz çalışmalara vatandaşlarımızın en kolay şekilde nasıl ulaşması gerektiği konusunda vatandaşlarımıza yardım edilmekte, oraya yapılan müracaatlar bire bir takip edilmekte ve en kısa süre içerisinde sonuçlandırılmaktadır.

Önemle vurgulamak gerektiğini düşündüğümüz bir diğer proje de “Öncelik hayatın öncelik yayanın” diye başlattığımız ve yıl boyunca da devam ettirmeyi amaçladığımız Önce Yaya Uygulaması’dır. Bu uygulamada araç sürücülerinin yaya ve okul geçidine yaklaşımı yönünde ve güvenle yavaşlayabileceği uygun mesafe göz önüne alınarak uyarılmaları için önce yaya görselleri, yaya geçitlerinde sürücülerin göreceği şekilde işaretlenmekte ve yayaların önceliği konusunda uygulama yapılmaktadır.

Başta gençlerimiz ve çocuklarımız olmak üzere tüm vatandaşlarımızı uyuşturucudan korumak ve sokak satıcılarıyla mücadeleye vatandaş gözetimini ve katkısını da sağlamak amacıyla 26 Eylül 2018 tarihinde vatandaşların elektronik ortamda seri bir şekilde uyuşturucu suçlarını bildirebilmelerini sağlamak amacıyla tamamen yerli yazılımlı bir aplikasyon geliştirdik, UYUMA aplikasyonu. Uygulama App Store ve Play Store üzerinden indirilebilmektedir. Yine, 26/9/2018 tarihinde hayata geçirilen UYUMA mobil uygulamasını günümüze kadar toplam 148.047 kişi indirmiş ve bunlardan 6.180 ihbar aldık.

Yine, kadınlarımızın karşı karşıya kaldığı şiddeti önlemek amacıyla 24 Mart 2018 tarihinde vatandaşların elektronik ortamda seri bir şekilde risk ve tehdit altında olduklarını bildirebilmeleri amacıyla -yine yerli yazılım olan- Kadın Destek Uygulaması, KADES aplikasyonunu geliştirdik. Bu da yine App Store ve Play Store’ler üzerinden rahatlıkla indirilebilmektedir. Hataya geçirilen bu KADES mobil uygulamasını günümüze kadar 67.850 kişi telefonlarına indirmiş, bilgisayarlarına indirmiştir. 32.923 kişi aktif olarak bunu kullanmakta; 9.054 de buradan ihbar yapılmıştır.

Bakanlığımızca uygulanan bir diğer önemli proje ise yeni nesil 112 Acil Çağrı Merkezleri Projesi’dir. Bu projeye, Türkiye’de birden fazla olan acil çağrı numaralarının, 155, 156, 158, 110, 177, 122 gibi tüm numaraların tek numara olan 112 altında toplanması amaçlanmıştır. Bu konuda 44 ilimizde bu proje hayata geçirilmiş olup diğer illerimizde de en kısa süre içerisinde bu çalışmayı tamamlama gayreti içerisindeyiz.

Vatandaşımızla birlikte bir araya gelmek ve sorunlarına çözüm bulmak amacıyla, İl ve ilçelerimizde valiler, kaymakamlar ve kolluk kuvvetleri birimlerimizin de katılımıyla muhtar toplantıları, halk toplantıları, güvenlik toplantıları, eğitim ve ekonomi toplantıları yapılmakta, ayrıca şehit ve gazi ailelerimiz düzenli olarak ziyaret edilmektedir. Bugüne kadar 123.680 toplantı ve ziyaret gerçekleştirilmiştir.

Sonuç olarak, kolluk faaliyetlerimiz, uluslararası anlaşmalar, Anayasa, kanunlar, yönetmelik ve diğer düzenleyici işlemler çerçevesinde insan haklarını, kişi hak ve özgürlüklerini esas alan işkenceye sıfır tolerans prensibiyle yürütmektedir. Bakanlık olarak bakış açımız ve uygulamamız bu yöndedir. Tüm faaliyetlerimiz yargı denetimine tabidir. İnsan hakları konusunda faaliyet yürüten uluslar ve uluslararası kurum ve kuruluşlar tarafından sürekli ve habersiz denetlenebilmekte, bireysel anlamda münferit olarak ortaya çıkabilecek olumsuzluklara ilişkin her türlü iddia ciddiyetle ve herhangi bir gecikmeye mahal verilmeksizin Bakanlığımızca anında soruşturulmaktadır. Ayrıca, hukuk devleti ilkesine uygun olarak iddia sahiplerinin idari ve adli yargı yollarına başvurma ve Anayasa Mahkemesine bireysel başvuru haklarıyla beraber tüm iç hukuk yollarının tüketilmesinin akabinde uluslararası alanda bu iddialarını Avrupa İnsan Hakları Mahkemesine taşınmaları da vatandaşlarımıza tanınan en önemli güvence, görevi kötüye kullanma niyetindeki münferit görevler için de en önemli engeldir.

Ben burada sizlere bu noktada yapacağım bilgilendirmeyi tamamlamış bulunuyorum. Fırsat verdiğiniz için, böyle bir toplantıya bizleri davet ettiğiniz için başta Sayın Başkanımız ve değerli heyet üyeleri olmak üzere Komisyon üyelerine tekrar çok teşekkür ediyorum.

Bu noktada, bizim kolluk kuvvetlerimizin koordinasyonundan sorumlu olan İller İdaresi Genel Müdürlüğümüz var. İller İdaresi Genel Müdürlüğümüzün de sizlere daha böyle rakamları da anlatan bir sunum hazırlığı var. Müsaadeniz olursa o sunumu da sizlere aktarmak, daha sonra da sizlerin takdirinde ilerlemek isteriz.

BAŞKAN – Çok teşekkür ederim Sayın Bakanım.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Bununla ilgili soruları sorsak, sonra...

BAŞKAN – Arkadaşlar, bütün sunum tamamlansın, not alsın arkadaşlarımız, ondan sonra gerekli soruları soralım.

Şimdi, buyurun lütfen.

2.- İçişleri Bakanlığı İller İdaresi Genel Müdürü Ali Çelik'in, kolluk kuvvetlerine verilen insan hakları eğitimi ve insan hakları duyarlılığının artırılmasına ilişkin olarak yapılan faaliyetler hakkında sunumu

İÇİŞLERİ BAKANLIĞI İLLER İDARESİ GENEL MÜDÜRÜ ALİ ÇELİK – Sayın Başkanım, sunumumu arz ediyorum efendim.

Sayın Bakan Yardımcımız Muhterem İnce Beyefendi'nin konuşmalarında da belirttiği üzere, İçişleri Bakanlığının görev alanı 1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 254'üncü maddesinde belirtilmiş. Burada ciddi bir uygulamaya ilişkin olarak sınırlı, kıyı kara sularımızın muhafaza ve emniyetinden karayolları trafik güvenliğinin sağlanması ve akışının denetlenmesine kadar, suç işlenmesinin önlenmesi ve suçluların yakalanması, her türlü kaçakçılığın men ve takibi, yurdun iç politikası, il ve ilçelerin özel durumuyla ilgili değerlendirmeleri yapmak, ülkemizin idari bölümlere ayrılması, ilçe ve genel idarelerin düzenlenmesi, nüfus ve vatandaşlık hizmetleri, pasaport hizmetleri gibi çok sayıda görev tanımıyla faaliyetlerini yürütmektedir.

Burada -Sayın Bakanımızın konuşmasında da vurguladığı gibi- İçişleri Bakanlığı, uyuşturucudan teröre, malvarlığına karşı işlenen suçlardan kişilerin arasındaki tartışmalar sonucunda oluşabilecek asayiş suçlarına kadar çok sayıda olayla karşı karşıya kalmakta. 2017 yılıyla ilgili rakam 2 milyon 600 bin civarında, 2018'de 2 milyon 762 bin, 2019 yılının ilk altı ayı çerçevesindeki bu rakam 1 milyon 320 bin lira. Bu kapsamda, toplumda çokça yer eden temel konulardan biri olan toplumsal olaylar, bu süreçteki trendler değişik spekülasyonlara ve anlatımlara neden olmakta. Tablodaki grafikte görüldüğü üzere, 2014-2019 yılları arasında meydana gelen kişilerin toplumsal olaylara ilişkin 2911 sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanunu'na ilişkin bu haklarını kullanması kapsamındaki trendde 2014 ile 2018 rakamları arasında çok ciddi farklılıkların gözükmediği, 2014 yılında 43.870 olan bu trendin 2018 yılında 46 bin civarında toplumsal etkinlik, toplantı ve gösteri yürüyüşü etkinliği düzenlendiği açıkça görülmekte. Sağ taraftaki grafik daha çok temel hak ve özgürlüklerin kullanılması açısından kolluk birimlerinin çokça eleştiriyeye maruz kaldığı hususu gözler önüne sermekte. 2014'te toplumsal olaylara müdahale trendi 3,8 iken 2018 yılı itibarıyla bu rakamın yüzde 0,8'e kadar gerilediği görülmektedir. Yine, bu insan hakları kavramının gelişmesi, pozitif insan hakları vesaire konularının hayatımızda daha çok etkiye alınması, devletin sorumluluklarının artması, devletin bireye verdiği güvencenin ve güvenlik ortamının iyileştirilmesiyle paralel kendini ifade etmekte. Bunun sahada uygulamasının temel sonuçlarında da kişilerin temel insan hakları olan yaşam hakkı, mal varlığı ve mülkiyet hakkının korunması en önemli hadiselerin başında gelmektedir. Bu anlamda, asayiş olayları da bu işin en temel parçası. Burada aydınlatma oranları, kişinin mağdur olduğu durumda karşı karşıya geldiği haksızlık ya da suça ilişkin başvurduğu merciler tarafından soruşturma ortaya konulması için trendlere baktığımızda, kişilere karşı işlenmiş suçlarda aydınlatma oranlarının 94'ten 95,3'e yani yüzde 1'lik bir iyileşmeyle

devam ettiği ve bu sürecin artarak gözüktüğü, bütün mal varlığına karşı işlenen suçlarda yüzde 38 olan aydınlatma oranlarının yüzde 49-50'ye yaklaşan bir oranda devam ettiği, diğer kapsamlarda da her türlü suça karşı iyileşmelerin süreç içerisinde artarak devam ettiği gözlemlenmektedir.

Burada 2019'un ilk altı aylık dönemlerini karşılaştırdığımızda, mal varlığına karşı işlenen suçlardaki temel trendi, iyileşmeleri göstermek adına 9 başlığa yer verdik. Özellikle oto hırsızlıklarında bir önceki yılın aynı dönemine kadar yüzde 40'lık bir azalma, kapkaçlarda yüzde 18-yüzde 20 bandına oturan bir azalma trendinin olduğu, evden hırsızlıklarda yüzde 16'lık bir azalma, bisiklet ve motosiklet hırsızlığında yüzde 13'lük bir azalma gibi hırsızlık ve mal güvenliğinin sağlanması açısından önleyici tedbirlerle ilişkilendirdiğimiz zaman iyileşme süreçlerinin devam ettiği gözlenmektedir. Bu konudaki çalışmalarımız da hızla artmaktadır. Önemli bir rakam olarak -Sayın Bakanımızın konuşmasında da ifade ettiği gibi- özellikle 3 büyük ilimizdeki hırsızlık oranlarını karşılaştırdığımızda ciddi anlamda, sayısal anlamda düşüşler ortaya çıktığı gözükmektedir. Ankara'da günlük 14 olan hırsızlık oranı 6'ya gerilmekte, yüzde 57'lik bir azalış var; İzmir'de 10'dan 7'ye düştü; İstanbul'da 57'den 42'ye düştü. Ülke genelinde ise 210'dan 170'lere düştüğü gözlenmektedir.

Terör, malumlarınız olduğu üzere, yıllardır üzerinde en fazla uğraştığımız, hayatımıza, ülkemizin can ve mal güvenliğine, ülkemizin bölünmez bütünlüğüne karşı yönelen en önemli tehdit faktörlerinden biri. Terörle mücadelede etkinliği ve terör örgütlerinin yapmayı düşündüğü amaçlarının engellenmesine yönelik kolluk birimlerimiz faaliyetlerini ciddi oranda artırdık; 2016'da 64 bin olan operasyon sayısını 2018 itibarıyla 129 bine yükselttik, 2019'un ilk altı ayı içinde bu rakam 72 binler civarında. Burada operasyon sayısı artmasına rağmen yapılan işlemlerde de önleyici kuvvetlere ağırlık verildiğini, adli soruşturmaya dönüştürmeden sahada alan kapatma, hareket alanları daraltılarak işlemlerin yürütülmeye çalışılması kolluk birimlerimizin temel felsefesi hâline gelmiş. Tablodaki trendden de görüleceği üzere gözaltı ve tutuklama rakamlarında da operasyon sayısındaki artışa rağmen işlemlerin tersine döndüğü gözükmektedir.

Burada önemli bir olguyu sizlerle paylaşmak istiyoruz. Özellikle Anayasa'da güvence altına alınan yaşam hakkının kutsallığı ve gençlerin ve çocukların uyuşturucunun etkilerinden korunmasının amaçlandığı İçişleri Bakanlığı uhdesinde bulunan temel görev kapsamında tablodaki grafiğin bizlere çok önemli fikirler verdiğini, özellikle 2013 yılından sonra uyuşturucuya bağlı ölümlere bağlı trendde bir yükselmenin meydana geldiği gözlemlenmektedir. Buradaki temel sorun, neden trend yükseliyor konusu gündeme gelebilir. Dünyanın ilk defa tanıştığı "Bonzai" adı verilen sentetik bir uyuşturucunun insan yaşamını etkileyen faktörleri tam netleşmeden piyasaya sürüldüğü, bunun etkileri ve süreçlerini kontrol altına almanın zaman aldığı gözlemlendiği -malumlarınız olduğu gibi- grafikte de kendini ifade ediyor: 2017 rakamında 941 kişinin bir yıl içinde uyuşturucuya bağlı madde kullanımı etkisiyle hayatını kaybettiği, bunun da büyük bir çoğunluğunun bonzai kullanımından kaynaklandığının tespiti üzerine yapılan mücadele artırılmış, 2018 yılı itibarıyla sahada uyuşturucuyla mücadele etkinlikleri artırılarak -şu an 2018 yılı adli tıp rakamları neredeyse kesinleşmek üzere- bu rakam 588 civarına gerilemiştir. Bunun, beklenen sonucun ortaya çıkarılması ve özellikle uyuşturucu satıcılarına, sokak satıcılarına yönelik faaliyetlerin artırılması için yıllık bazda operasyon sayılarında da ciddi anlamda artış gösterilmiştir.

Ülkemizin en önemli sorunu, dünyanın da önümüzdeki on yıllarda karşı karşıya kalacağı en önemli tehdit faktörü düzensiz göç ve sığınmacı sorunudur. Ülkemiz terör ve değişik ekonomik nedenlerle istikrarsız bölgeler olan Afganistan, Pakistan, Suriye, Irak, Libya, Somali, Cezayir'e kadar birçok ülkede meydana gelen bu istikrarsızlık alanlarında hem hedef ülke hem de geçiş ülkesi konumunda ciddi bir sığınmacı tehdidiyle karşılaşmış, bu anlamda ciddi anlamda üzerimizdeki baskı artmış ve

4.471 olan göçmen kaçakçılığını organize eden kişilere yapılan operasyon sayısı 2018 itibarıyla 6.278'lere yükselmiştir. Günlük yakalanan kişi sayısındaki trend sağ tarafta gördüğümüz gibi 401'den 780'lere doğru ortalama olarak artmaktadır.

Bu harita da bu yıl içinde, 2019 yılı ilk altı aylık dönem içerisinde ülkemizdeki sığınmacı ve düzensiz göçmen karşısındaki yakalama ve tedbir amaçlı illerimizin durumlarını göstermekte. Malumunuz olduğu gibi, doğu ve güneydoğu sınırlarımızda ve batı sınırlarımızda ciddi bir yoğunluk bulunmakta. Bunun amacı, doğudan ve güneydeki istikrarsız bölgelerden giren insanların Avrupa'ya geçmek için batı sınırlarımıza doğru hareket etmesi. Bunların kontrol altına alınmasının, yönetilmesinin ve onların ülkemizin gelenek örf ve adetlerine uygun olarak ülkemizde buldukları müddetçe insan haklarına saygılı olarak yaşamlarını devam ettirmelerinin de İçişleri Bakanlığı Göç Genel Müdürlüğü'nün ciddi bir iş yükü olarak en temel görev alanlarından biri de olduğu malumunuzdur.

Yürütülen mücadele kapsamında kaçakçılık en önemli görev alanlarımızdan biri. Buradaki kaçakçılıkla ilgili düzenlenen operasyonların sayıları gözlenmekte. Bu sayıların bize gösterdiği en temel olgu şu: Özellikle ülkemizde, devletimizin en önemli koruma görevleri altında olan insan sağlığının korunması için kaçak sigarının insan sağlığındaki etkileri, olumsuzlukları -tabii tüm sigara ve tütün ürünlerinin yarattığı etkisizlikle beraber- daha kontrolsüz üretim şartlarını haiz olan bu kaçak sigaraların insanlar üzerinde yaptığı olumsuz etkileri ortadan kaldırmak için ciddi bir anlamda görev üstlenen İçişleri Bakanlığımız bu trenddeki mücadelesini artırmış, rakamlar bunu çok net ifade etmekte. Kaçak sigara kullanma oranları değişik yöntemlerle tespit edilmektedir. Bunlarla ilgili çöplüklerdeki ya da atık maddelerin bulunduğu alanlardaki izmaritin niteliğinin tespit edilmesi, boş sigara kutularının tespit edilmesi gibi analitik yöntemler var. 2014'te yüzde 22'lere kadar yükselmiş olan bu trendin 2018 itibarıyla 1,4'e kadar düştüğü gözlemlenmektedir. Sol taraftaki bizim Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele Daire Başkanlığımızın yaptığı veridir, sağ taraftaki ise uluslararası sigara şirketlerinin kendi yaptıkları araştırmalar sonucunda ortaya koyduğu veridir yani bu da buradaki anlamlı, dramatik düşüşün iki taraflı tescili anlamına gelmektedir.

Yine, uyuşturucuyla mücadele kapsamındaki yakalama miktarlarımız Avrupa Uyuşturucu Raporu'nda da ortaya çıktığı gibi neredeyse 28 Avrupa ülkesinin yakalama oranlarının yüzde 70'ine tekabül etmekte eroin yakalama miktarlarında. Tabloda da bu rakamlar anlamlı bir şekilde artışlarla kendini göstermekte. Esrar yakalama oranları da aynı şekilde mücadeleden kaynaklı olarak ciddi bir anlamda gözükmekte. Ekstazi yine aynı şekilde. Kokain yakalama miktarı da... Burada Ekstazi ve captagon özellikle Avrupa ülkelerinde üretilen, geçiş ülkesi olarak ülkemizi kullanan ve hedef ülke olarak ülkemize giren mallar. Burada trafiğin geçiş güzergâhlarındaki baskınlar sonucunda ciddi anlamda azalmalar kendini göstermekte, deniz yoluna kaydığı da gözlemlenmekte. Uyuşturucu birimlerimizin yaptığı operasyonlarla özellikle deniz ticaretinde bu uyuşturucu maddelerin engellenmesine yönelik uluslararası alan ve kendi kıta sahanlığımız içindeki operasyonlar kesintisiz devam etmektedir.

İnsan hakkı olarak nitelendirebileceğimiz yaşam hakkının devlet tarafından korunmasını amaçlayan en önemli sorun alanlarımızdan biri de hepimizin malumu olduğu üzere trafik alanıdır. Trafikte belli bir trend seyrinde seyreden can kayıplarındaki düşüşü sağlamak da can ve mal güvenliği tedbirlerini alma kapsamında İçişleri Bakanlığımızın en önemli görev alanlarından. Burada şu grafik anlamlı verilerle bizlere kendini ifade etmekte: Yüz endeksi olarak 2010 yılını barem aldığımızda mavi çizgi araç sayısını ifade etmekte. 2019'un ilk altı ayı içerisinde yaklaşık yüzde 53 yani 2010 yılına göre araç sayımızda yüzde 50'lik bir artış olmasına rağmen özellikle kırmızı çizgi can kayıplarını trafikteki ifade ettiğinde şu an için 2018 rakamlarıyla yüzde 13 civarında araç sayısında, nüfusta ve araç hareketliliğinde artışa rağmen can kayıplarında yüzde 12'lik bir azalma olduğu, 2019 ilk

altı ayı çerçevesinde bakıldığında ise uygulanan -biraz önce Sayın Bakanımızın da ifade ettiği gibi- Meclisimizin almış olduğu kararlar, kanunlar çerçevesinde verdiği destekle ciddi bir mücadelenin tam sahada devam ettiği, vatandaşlarımızın buna cevap vermesiyle ilk altı aylık periyotta bir önceki yılın aynı dönemine göre yaklaşık yüzde 34 bandında bir azalış meydana geldiği, bunun da binlerle ifade edilen insanımızın yaşam hakkının korunması anlamında devletin üzerine düşen sorumlulukları yerine getirmesi kapsamında anlamlı bir sonuç olduğu, o insanların hayatta kalmasına en önemli etkenlerden biri olduğu; denetim; kontrol faaliyetleri ve bilgilendirme çalışmalarıyla beraber. O faaliyetlerin, sahadaki uygulamanın hayata geçmesi için bilgilendirmeye beraber sahadaki denetim faaliyetlerini, insanlara yüz yüze denetim faaliyetlerini ne kadar artırdığımızı gösteren bir grafik. Yaklaşık 34 milyon 896 bin araç ve sürücüye ilişkin denetim faaliyetleri icra edilerek başta emniyet kemeri kullanılması, cep telefonu kullanılmaması, hız kuralları ve limitlerine uyulması gibi temel sürücü davranış kurallarının geliştirilmesi konusunda ciddi anlamda çalışma ve faaliyet yürütülmektedir.

Kimlik kartı, pasaport ve sürücü belgesi... Malumlarınız olduğu üzere, bu süreçler farklı kurumları ve farklı birimleri ilgilendiren ve vatandaşımızın günlük hayatında bu süreçlere başvurduğunda değişik zaman kayıplarına ve bekleme sürelerine neden olan süreçti. Bakanlığımızın ve Hükûmetin uygulaması olduğu proje çerçevesinde bunların üçünün bir yerden, aynı noktadan, aynı anda verilmesi uygulaması gerçekleştirilerek şu anda pasaportta randevu süreleri on günün altında, iki gün bandına oturmuş durumda. Kişi kendi müracaatını yaptıktan sonra da bir iki gün içinde pasaport, sürücü belgesini ve kimlik kartını alabilmektedir. Bu şekilde, yine, noterlere tescil konusunda da daha önce tescil biriminin ve noter biriminin ayrı olmasından dolayı vatandaşımızın iş hayatında ve günlük hayatında zaman kaybı yaşadığı süreçlerde noterlerde tek noktada başvuru anında sürücü tescil işleminin yapılarak "ruhsat" diye tabir ettiğimiz kayıt belgesinin verilmesiyle çok nitelikli bir zaman tasarrufu sağlanarak vatandaşlarımızın hizmetine sunulmuştur.

AFAD'la ilgili konuları Sayın Bakanımız belirttiğinden hızlıca geçiyorum. Bakanlığımızın yürüttüğü en önemli, temel, içinde bulunduğu Kolluk Gözetim Komisyonu, Meclisimizin çıkarmış olduğu kanun çerçevesinde ileriye dönük olarak belki ülkemiz açısından en önemli değişim alanlarından birini işgal edecek. Bununla ilgili süreç hızla devam ediyor ve merkez komisyon atamaları gerçekleştirdikten sonra uygulamaya geçeceği ve uygulamanın ülkemiz açısından bu üzerinde durduğumuz kolluk birimlerinin soruşturma süreçleri ve şikâyetlerinin tek bir merkezden birleştirilerek sivil bir gözetim yapısı içinde bunların değerlendirilip ve sonuçlandırılmasının mevcutta daha iyiye giden süreçleri hızlandıracağı ve ivmelendireceği değerlendirilmesiyle de zaten Meclisimiz bu konuyu kanunlaştırmış ve uygulamaya geçilmiştir.

Burada birkaç konudan bahsetmek istiyorum. Özellikle Sayın Bakanımızın konuşmalarında da ifade edildiği üzere, temel, sistematik olarak çok büyük bir iş yükü ve kişiyle temas eden Bakanlığımız yetkililerinde temel prensip, insan hakları, hukukun üstünlüğü, insanların can ve mal güvenliğinin sağlanması ve bireysel özgürlüklerin sonuna kadar başkalarının hak ve özgürlüklerine zarar vermeksizin kullanılmasını temin etmek için önleyici tedbirler ve koruma tedbirlerini almak. Burada bunlara münferit de olsa uygulamalarda yaşanabilecek olumsuzluklar karşısında ülkemizde çok sayıda mekanizma ve iç hukuk kuralları tesis edilmiş. Bunların başında İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu gelmekte. Anayasa Mahkemesine bireysel başvuru bu anlamda en önemli denetim mekanizması olarak, iç hukukun bir parçası olarak uygulamaya konulmuştur. İl-ilçe insan hakları kurullarımızda vali ve kaymakamlarımızın başkanlığında oluşturulan alt komisyonlarla eğitim, kolluk birimleri de dâhil olmak üzere vatandaşların insan hakları, eğitim konusunda bilgilendirilmesini temel amaç edinen, ayrı

kurullar içerisinde ayrı masalar, departmanlar ve iş bölümü yaparak uyguladıkları yöntemle bu konuda önemli bir mekanizma olarak gözlemlenmekte, Bakanlığımızca da vali ve kaymakamlarımızın yapmış olduğu insan hakları kurulları başvuruları da yakinen takip edilmektedir.

İlçelerdeki kurul yapısını -zaturalının malumları olduğu için zamanınızı almamak adına- kısaca ifade etmek istiyorum. Demokratik bir geleneğe uygun olarak sivil toplumdan, barolardan birçok kesimin katılımıyla oluşturulmakta. Bunlar nezarethane denetimleri de dâhil olmak üzere belli periyotlarda insan hakları ihlalinin olabileceği değerlendirilen risk bölgelerine denetimler yaparak meydana getirdikleri gözlemlerini raporlamaktadırlar.

Sayın Bakanımızın konuşmasında detaylıca belirttiği üzere, bizim yaptığımız kolluk faaliyetleri ve idarenin her türlü eylemleri çerçevesinde yargı yolu açıktır, hiçbir şekilde engellenmeksizin bütün iş ve işlemler yargı denetimine tabidir. Burada birçok kanundaki insan hakları ve kötü muameleye ilişkin yasal düzenlemelere yer verilmiş. Bunların uygulanması için diğer bakanlıklar -başta Adalet Bakanlığında görevli hâkim ve savcılar olmak üzere- görev almaktadırlar. Ben özellikle burada çokça gündeme gelen nezarethane standartları, nezarethane konusunu sizlerle paylaşmak istiyorum. Bizdeki nezarethane standartları -arkadaşlarımız, bizlerin yapmış olduğu çalışmalar çerçevesinde- en az 7 metre genişliğinde, 2,5 metre yüksekliğinde, duvarlar arasında 2 metre mesafe olan, yeterli doğal ışıklandırma ve havalandırma imkânı olan... Doğal ışıklandırma özel olarak vurgulanmış. Bizlerin baktığı bazı Avrupa ülkelerinde doğal ışıklandırmanın şart olmadığı, yeterli aydınlatma kavramıyla bu işin geçiştirildiğine dair gözlemler var ama bizim yönetmeliğimizde muhakkak bir doğal ışıklandırma alanının bulunması ve havalandırma imkânını bulundurması özellikle verilmiş. Bunlar detaylandırılan hususlar. Biz bu durumu bütün kolluk birimlerimizin uygulamadığı alanlarda yakinen takip ediyoruz. Ülke genelimizde 6.029 tane nezarethane bulunmakta. Nezarethanelerin yüzde 93'ü biraz önce tabloda belirttiğim teknik standartların tamamını haiz ve sürekli hem savcılarının hem biraz önce bahsettiğim il-ilçe insan hakları kurullarının, mülkiye müfettişlerimizin yıllık denetimlerde, il-ilçe emniyet müdürlüklerinin denetiminde talimatların en başında gelen husus nezarethane denetimi ve standartlara uygunluğun denetimi. Dolayısıyla, yüzde 7'sinin uygun olmadığı gözükürken tabloda yüzde 7'nin uymama kriteri binaların kendi yerleşim alanlarından kaynaklanan 7 metre değil de 6 metre 15 santim gibi küçük görülebilen alanlardan kaynaklanan eksiklerden mütevellit olarak yüzde 7'lik bir standart uygunsuzluğu tespit edilmiş. Bunların da en hızlı bir şekilde standartlara uygun hâle getirilmesi için çalışmalarımız devam etmekte. Sağ tarafta görülen resimler Ankara Emniyet Müdürlüğü'nün nezarethaneleridir. Yirmi dört saat kayıt esasına göre kayıt sistemi bulunmaktadır. Bunların kamera sistemlerinin kayıt süreleri de, belli bir süre kayıt altına alındıktan sonra saklama süreleri de standart talimatlara bağlanmıştır.

İçişleri personelimiz adına 465.384 personelimiz kolluk birimlerinde şu an için görev yapmakta. Bu personelimizin tamamı eğitim süreçlerinde, mesleğe hazırlık süreçlerinde ilgili akademi ve eğitim kurumları tarafından kırk sekiz saatten az olmamak üzere, ortalama kırk sekiz saat temel insan hakları eğitimi almaktadırlar. Bu personelimizin şu an için neredeyse tamamı -yeni göreve başlayanlar, üç beş aylık göreve başlayanlar haricinde- ortalama süre olarak üç saate tekabül eden insan hakları konusunda eğitime tabi tutulmuşlardır. Bütün insan hakları eğitimlerinde, insan hakları hizmet içi eğitimde tekerrür dâhil olmak üzere yasa uygulayıcılar için nefret suçlarına karşı bilgilendirme semineri, etik seminerleri, iletişim eğitimi ve insanlara davranış eğitimi temel unsur olarak muhakkak verilmektedir.

Ülkemizdeki idari sistem, idari yapı, vatandaşların maruz kaldıkları kötü muameleyi hızlı bir şekilde etkili mercilere iletme üzere tasarlanmış ve geliştirilmeye çalışılmaktadır. Bu anlamda, CİMER, BİMER başta olmak üzere idari mekanizmalar kurulmuş, bu sayılarda görüldüğü gibi vatandaşlarımız yoğun bir şekilde maruz kaldıkları kendilerince haksız ve hukuksuz nitelikteki

eylemlere karşı Bakanlığımızın Cumhurbaşkanlığı üzerinden bilgilendirmesi için hızlı bir şekilde başvuru yapmaktadırlar. Müracaat sayılarına baktığımızda, özellikle BİMER, CİMER üzerinden gelen başvuru müracaatlarında özellikle işkence ve kötü muamele konusunda bir azalma olduğu gözlemlenmektedir. Burayı biraz önce Sayın Bakanımız rakamları verdiği için hızlıca geçiyorum. İşkence iddialarıyla ilgili Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi kararları çerçevesinde 2012, 2013, 2014'te herhangi bir ihlal kararının verilmediği, sadece 2015 yılında 2 tane ihlal kararının verildiği, 2015'ten sonra Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi çerçevesinde işkence ihlaline yönelik bir kararın olmadığı gözlemlenmektedir. Bu trendi anlatmak için bunları söylüyorum yani gelişim süreci 2002 yılında başlayan, bu konuda işkenceye sıfır tolerans prensibiyle hareket ederken tüm yasal düzenlemeler, yüce Meclisin almış olduğu kararlar çerçevesinde uygulamayı müthiş bir iş yükü ve personel sayısına rağmen buna endeksleyerek idari uygulamadaki bütün aksaklıkları ortadan kaldırmak için yürütülen bir sürecin bir parçası olduğu, bunun da en önemli unsurunun kolluk birimlerinin eğitimi olduğunu destekleyen nitelikteki anlamlı grafik olduğunu düşünüyoruz. Kötü muamele yasağında da trendler ortaya konulduğu üzere, aynı şekilde 2005'ten, 2008'den itibaren özellikle 2011 baz alındığında hızlı bir şekilde aşağı düşme trendlerinin yakalandığını, bunun birbirini destekleyen bütüncül bir yaklaşımın mevzuattan başlayarak uygulamacıların eğitimlerine kadar süren bir yaklaşımın bir sonucu olarak değerlendirilebileceğini huzurlarınızda ifade ediyoruz.

Etkin soruşturmada da benzer trendlerin ortaya konulduğu Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi kararlarında gözlenmekte. Burada toplumda çokça tartışılan başvuru, yaşam hakkı, özgürlük, güvenlik hakkı, özel ve aile hayatına saygı hakkı, bireysel başvuru hakkının engellenmesine ilişkin şikâyetler incelenmiş, özellikle sokağa çıkma yasağı kapsamında 34 başvurunun tamamının kabul edilemez bulunarak reddedildiği Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi kararlarına yansımıştır. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinde 2014-2019 yılları arasında 48 adet dava açıldı. 24 davanın devam ettiği, 24 davanın ise sonuçlandığı, 16 davanın Bakanlığımız lehine sonuçlandığı, 8 davada Bakanlığımız aleyhinde tazminata hükmedildiği gözlemlenmiş. Biz -Sayın Bakanımızın da ifade ettiği gibi- bütün süreçleri analiz edip buradaki uygulamadan kaynaklı ya da kişisel hatalardan kaynaklı hususları ortaya koyarak hem uygulamanın düzeltilmesi için eğitim programlarına hem de kişilerin yaptığı yanlışların sonuçlarına katlanması için kendilerine rücu edilme ilkesini etkin bir şekilde uygulamaktayız.

Terörden doğan zararların karşılanması, temel insan haklarına yönelik en büyük eleştirilerdi. Burada çok ciddi bir çalışma yürütülüyor. İlgili bölgelerde kurulan komisyonlarımız var. Vatandaşlarımızın neredeyse başvurularının tamamı sonuçlandı. Sonuçlanmayan hususlarda ikinci başvuru ya da ilgililerle hukuki sürecin mahkemeye taşınmasından kaynaklı ihtilaflar var yani tam bir konsensüs sağlanmadan kararın uygulanamazlığı prensibi çerçevesinde mahkeme süreçlerinin beklenmesinden kaynaklanan, bu süreçte vatandaşlarımızın uğradığı bütün hak kayıplarının devlet tarafından tazmini esas alınarak onların mülkiyet haklarına erişiminden kaynaklanan tazminatlar kendilerine ödenmeye devam etmektedir.

Köye Dönüş ve Rehabilitasyon Projesi. Bu kapsamda da barikat, hendek operasyonları kapsamında vatandaşların karşılaştığı sıkıntıları ortadan kaldırmak için devletin ilgili kurumları etkin bir şekilde sahada vatandaşlarımızın sorunlarını çözmek için görev ve inisiyatif alarak hızlı bir şekilde onların konutları da başta olmak üzere mağduriyetlerinin giderilmesi için ciddi kararlar almakta ve uygulamaya geçmektedir. Bu anlamda, zarar gördüğü belirlenen konutların yapımı hızla devam etmekte ve ilgililerine teslim edilmektedir.

Yaylalarımız vatandaşlarımızın tarımsal faaliyeti, ekonomik anlamda refah seviyesinin yükseltilmesi için faaliyet alanları olarak açılmış, oradaki etkinlikleri yapmaları desteklenmekte. Ancak -biraz önce Sayın Bakanımızın dediği gibi- hâlâ terör risk değerlendirmesi, vatandaşlarımızın can ve mal güvenliğini korumak için de alınması gereken tedbirler de alınmaya çalışılmaktadır.

Açık Kapı Projesi, Uyuma Projesi, Kadın Destek Uygulaması Projesi, bunlar da temel olarak kadınlarımız başta olmak üzere gençlerimiz, çocuklarımız, devletin pozitif yükümlülükleri kapsamında insan hakları olarak geliştirilmesi gereken ve onların yaşam hakkını koruması gereken faaliyetler olarak nitelendirilerek hızlı bir şekilde uygulamaya geçildi, farkındalık oluşturmak için bir dizi....

BAŞKAN – Süremizi biraz aştık.

İÇİŞLERİ BAKANLIĞI İLLER İDARESİ GENEL MÜDÜRÜ ALİ ÇELİK - Burada özellikle son vurgulamak istediğim şey, yüce Meclisimizle beraber bu farkındalığın, yakalanan trendlerin daha iyiye gitmesi açısından iş birliğinin geliştirilmesi, ülkemizdeki yasal prosedürün iyileştirilmesi amacıyla İçişleri Bakanlığı olarak bir proje yürütmekteyiz. Bunun bir paydaşı olarak da yüce Meclisimiz kabul buyurmuş, bizler de bu çalışmayı devam ettireceğiz. Özellikle iç güvenlik sektöründe sivil gözetimin güçlendirilmesi projesi değerli milletvekillerimizin katkılarıyla buradaki temel sıkıntı olarak algılanabilecek hususların iyileştirilmesine yönelik bir proje olarak karşımıza çıkıyor. Bu konuda bir iki cümleyle sizleri bilgilendirmek istiyorum.

Özellikle suç önleme ofisinin oluşturulması, Bakanlığımızda kolluk birimlerinin işleyebilecekleri münferit de olsa olumsuzlukların önlenmesi anlamında bir yasal çerçevenin çalışılması, yeni kurulan Jandarma ve Sahil Güvenlik Akademisinin Avrupa Birliği standartları ve uluslararası standartlardaki uygulamaların daha iyiye götürülmesi için teknik ve kapasitesinin geliştirilmesi ve eğitim sistematigi için bir eğitim modülü oluşturulması, Türkiye'deki iç güvenlik kuvvetlerin gözetimi ve beş yıllık organizasyon stratejisi oluşturulması; Türkiye'deki temel Meclis gözetiminin değerlendirilmesi, Meclis denetiminin etkinliğinin artırılması için yapılması gereken faaliyetlere yönelik bir strateji belgesi ve raporun hazırlanması, iç güvenlik kuvvetlerinin faaliyetlerinin Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından daha etkili biçimde gözetimi için değişiklikler ve eylem önerisi stratejisinin oluşturulması gibi, birçok alanda yaklaşık 5 milyon 400 bin euroluk bir projeyi uygulamaya sizlerin desteğiyle başladık. Bu konuda da sizlerin desteği ve yönlendirmeleriyle bu faaliyetlerin yaşadığımız ve yaşayabileceğimiz ve daha ileriye geliştirebileceğimiz kolluk etkinliklerinin katkı sunacağını değerlendirerek verdiğiniz süre için de teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Evet, başta Sayın Bakanımız ve zatialiniz olmak üzere, çok çok teşekkür ediyorum.

V.- KONU

A)GÖRÜŞMELER

1.- İçişleri Bakanlığı temsilcilerinin kolluk kuvvetlerine verilen insan hakları eğitimi ve insan hakları duyarlılığının artırılmasına ilişkin olarak yapılan faaliyetler hakkında yaptıkları sunumlara ilişkin görüşmeler

BAŞKAN - Tabii, ülkemizin dört bir tarafının istikrarsızlık süreci yaşaması nedeniyle bir taraftan göç baskısı, aynı anda birden fazla terör örgütüyle mücadele, diğer taraftan iç güvenlik ve asayiş bakımından İçişleri Bakanlığımız, kolluk güçlerimiz, Jandarma Komutanlığımız gerçekten önemli bir görev ifa ediyor. Ben de Komisyon Başkanı olarak güvenlik güçlerimize milletimiz adına şükranlarımı sunuyorum. Özellikle terörle mücadele ve görev esnasında hayatını kaybeden, şehit olan güvenlik güçlerimize de Allah'tan rahmet niyaz ediyorum. Gazilerimize de sağlık, afiyet diliyorum.

Son derece detaylı bir sunum oldu. Elbette benim de soracaklarım olacak ama onun öncesinde, Komisyon üyesi arkadaşlarımıza söz vereceğim.

Arkadaşlar, hepimiz milletvekili olarak, bir hususu burada tekrar tekrar ifade etmeyi zül addederim, bundan hicap duyarım, o da şudur ki lütfen –sizleri tenzih ederek konuşayım- sorulan soru cevaplandığı esnada arkadaşlarımıza müdahale ederek değil de soru-cevap tamamlandıktan sonra bir açıklama isteyecek olursanız o anlamda bir talepte bulunalım.

İkinci olarak, tabii, mutlaka yorumlarımız olacak ama soruyu yorumlarla bağlayarak çok uzun süre, zaman da kaybetmeden sormamız daha yararlı bir netice doğuracaktır diye düşünüyorum. Elbette yapılan sunumlarda da gördüğümüz gibi, detaylı bir çalışmayla arkadaşlarımız Komisyonumuza geldiler, teşekkür ediyoruz. Bu vesileyle, itham, tahkir, tezyif olmadan, soruyu esas alarak, gündeme ilişkin soruyu tevcih ederek devam ediyoruz toplantımıza.

Şimdi, söz talep eden arkadaşlarıma sorularını sormak için sırasıyla söz vereceğim.

Sayın Tanal, buyurun.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Şimdi, gündem, kolluk kuvvetlerine verilen insan hakları eğitimi ve insan hakları duyarlılığının artırılmasına ilişkin olarak yapılan faaliyetler konusunda İçişleri Bakanlığı Emniyet Genel Müdürlüğü tarafından Komisyonun bilgilendirilmesi. Açıklamalarım bu çerçevede olacak.

Şimdi, burada detaylı bir açıklama oldu ama başlığın geniş olmasıyla insan haklarıyla ilgili açıklamalar ona göre çok az, yetersiz, kendi açımdan görebildim. Burada, bir, insan hakları eğitimi kaç etkinlikten oluşuyor? Burada sadece kırk sekiz saat denildi ve ayrıca meslek içi eğitim üç saat denildi. Bu meslek içi eğitim yani insan haklarıyla ilgili alan mı, yoksa meslek içi eğitim diğer alanlar mı, bunu açmanızı istirham edeceğim.

İkincisi, insan hakları eğitimi hangi konuları kapsamakta? İllerle ilgili değerli arkadaşımızın konusunda iki veya üç başlık geçildi. O başlıklar neler, yani ayrıntılı, net onu açar mısınız?

Üçüncüsü, insan hakları eğitimleri ders planlaması, onun kaç saat olduğunu söylediniz. Planlama nedir? Onunla ilgili bir planlama göremedim ben.

İnsan hakları eğitimi başlangıç için yani personel eğitimi verilirken bir ders kitabı veriliyor mu yani bir ders kitabı gibi bir hazırlığınız var mı? Varsa onların içeriğini görebilme açısından, mesela, ben kendi adıma bir tane istiyorum, arkadaşları ben bilemem. En azından bir tanesini bize verebilir misiniz? Yani buradaki bizim amacımız, hem güvenliği istiyoruz hem insan haklarını istiyoruz. güvenlik için insan haklarından vazgeçmeyeceğiz, insan hakları için güvenlikten vazgeçmeyeceğiz. Yani atbaşı, demokratik hukuk devletinin, demokrasinin istediği bu, bu açıdan söylüyorum.

Beşincisi, insan hakları eğitimiyle ilgili bu başlangıçta sanki zorunluymuş gibi ben anladım, öyle anladım, temennim o. Yani polisliğe başlayan tüm arkadaşlarım için bunu veriyoruz, ben bunu zorunlu anladım. Yani bu zorunluysa çok iyi ama işte, o kapsam, içerik nedir, onu görmekte yarar var.

Bir de yine İller İdaresi Genel Müdürü arkadaşımız burada “İnsan haklarıyla ilgili şikâyetler BİMER’e, CİMER’e yapılıyor...” Benim bildiğim kadarıyla BİMER Başbakanlıktı, bu kaldırıldı yani yeni sistemle birlikte. Benim bilmediğim bir şey varsa beni lütfen düzeltiniz.

İÇİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI MUHTEREM İNCE – Öncekileri kastetti orada, şimdi CİMER.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Evet yani o dönem de yine CİMER vardı ama o anlamda...

İÇİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI MUHTEREM İNCE – Orada CİMER de vardı.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Evet yani BİMER Başbakanlık kalktıktan sonra, sistem değiştiikten sonra kalktı. O zaman onu herhâlde “şu tarihe kadar” diye düzeltmek lazım diye düşünüyorum ben.

Şöyle bir cümle, bilmiyorum, bunu niye bizimle paylaşma ihtiyacı hissetmediniz, bu yönetmelikle yönetmeliğe bakarız ama: “Nezarethanedeki kayıtlar saklama süresi standartları esas alınarak saklanır.” Nedir bu? Yani beş ay mı, altı ay mı? Süreyi söylemenizin ne mahzuru olabilir, niye paylaşmadınız? Bunu doğrusu ben öğrenmek isterim yani nezarethanelerdeki bu kayıtların saklama süresini.

Evet, 6029 nezarethane dediniz. Mesela, nezarethanelerle ilgili Ankara’yı söylediniz, diğeri de benim görebildiğim kadarıyla sanki İstanbul’daki nezarethaneydi ama nezarethanenin standartlarını söylediniz. Keşke polis karakollarımızın da standartlarını söylemiş olsaydınız. Polis karakollarımızın standartları nedir? Benim bildiğim kadarıyla farklı standartlar var. Mevcut olan standartlarımız, polis karakollarındaki standartlar mevzuattaki standarda uygun mudur? O standartlar nedir, mevcut olanlar uygun mudur? Kaç tane polis karakolu var, kaç tanesi standarda uygun, kaç tanesi değil? Örneğin, ifade alınacak yerde ben bulunduğum yerde oturuyorum, benim arkamda kamera kaydı var. Karşımda polis arkadaşımız benim ifademi alıyor. Şimdi, benim arkamdan normal bir, insani anlamda sohbet yapılırken benim ifadem alınmış da ben bilemiyor olabilirim ama benim tam tepemde kamera kaydı olduğu için oradaki konuşmalar sohbet babında geçtiği hâlde kayda alınabiliyor, ben “Ya, bu sohbet babında oldu, esas benim ifadem bu değil, ifadem şudur.” dendiği zaman o kayıtlar vatandaşın karşısına çıkıyor mu, çıkmıyor mu? Veya en azından öyle bir hadise varsa, mümkünse acaba ifadenin verildiği yere “Arkadaş, bu odada ifade veriliyor, kamera kaydıyla izleniyorsunuz.” şeklinde bir ibare koymak gerekmez mi acaba?

Belki çok uzattım, çok özür diliyorum.

BAŞKAN – Estağfurullah, buyurun.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Burada, evet, hendeklerle ilgili söylediniz. Ben bundan herhâlde iki ay önce Cizre’ye gittim. Ya Mevlana Mahallesi ya da Cudi Mahallesi’ydi, daha önce orada bir lise vardı, lise şu anda emniyet müdürlüğünün binası şekline getirildi, daha doğrusu karakol hâline getirildi, büyük bir okul. Şimdi, evet, okula da ihtiyaç var, güvenliği de ihtiyaç var. Ne olur, emniyet binası hâline getirdiğiniz o okulu yine okul yapın. Çinlilerin çok güzel bir sözü var, diyor ki: “Bir yıl ürün alacaksınız buğday ekin, on yıl ürün alacaksınız meyve ekin, eğer uzun yıllar ürün alacaksınız insan ekin.” Yani şimdi, evet, karakol da isteriz, okul da isteriz, sizden istirham ediyorum, o okulu... Yani yine emniyet de yapın ama okul da yapın yani birini birine feda etmeyelim ve o mahallede -yani olmazsa heyetçe de gidebiliriz- tüm duvarlarda kurşun izlerini görüyoruz. Yani insanlar, o küçük çocuklar yarın büyüyünce onları görebilir, ailelerine sorabilir nedir, ne değildir. Devlet olarak bence o mahallelerde, o sokaklarda bir dolaşalım, ya, kurşun olduğu yeri bir kaba sıva edelim, badana boyasını yapalım. Yani bunlar çok olan masraflar değil. Bazı şeylerin unutulması lazım. Toplumun sürekli “Ah, bu nedir?” bununla yüzleşmemesi lazım bence devletin kucaklaması açısından, böyle düşünüyorum.

Bir de kayıtlarda sigara kaçakçılığını söylediniz. Türkiye’de size yansıyan İran’dan Türkiye’ye hiç uçakla sigara kaçakçılığı yapıldı mı? Yapıldıysa bu uçak Sabiha Gökçen Havaalanı’na mı indi? Benim bilebildiğim kadarıyla sigara kaçakçılığı öyle uçakla yapılmaz, kara yoluyla yapılır çünkü pahalı bir şey. O uçakla böyle bir şey yapıldıysa bunun sonucu, mukadderatı ne oldu? “Hangi dönem oldu?” dersiniz de bana –biraz ben de yardımcı olayım- ben 24’üncü Dönem milletvekiliydim, 24’üncü Dönem oldu bu. Bu konuda bilgi verirseniz sevinirim.

Son gelen bir soru, bana gelen iddia sadece. Bu iddia gerçek mi sizden öğrenmek isterim. Ben kamu kurumlarının söyledikleri şeyi doğru kabul ederim. Lütfen kimse de kendi üstüne alınmasın. Türkiye hukukla yaşar, Türkiye cemaatle yaşayamaz. Gelen bilgiler, Sayın Başkanım, şu anda İçişleri

Bakanlığında Menzil tarikatının egemen olduğu söyleniyor. İddia, ben başından beri söyledim iddiayı, lütfen yanlış anlamayalım. Devlet hukukla yaşar, cemaat kültürüyle yaşamaz. Cemaatlerle ülkenin geldiği durum perişan, belli oldu. Bu konudaki olayda, ne olur, kamuoyuna doyurucu bilgi verebilirsek iyi olur çünkü atama, tayin, terfiler bu şekildeki iddialar geliniyor.

Teşekkür ediyorum. Saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Sayın Tanal, ben teşekkür ediyorum tabii.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Kimseyi itham etmedik Başkanım.

BAŞKAN – Yok, tabii ki, doğru, gerçekten teşekkür ediyorum. Yani bu noktada size gerçekten teşekkür ediyorum.

Şimdi, şöyle bir yöntem benimseyelim Sayın Bakanım, değerli katılımcılar; her arkadaşımız sorusunu sorsun ve akabinde siz cevaplayın ya da müsaade isteyecekseniz bazı verileri temin etmek açısından müsaade de verebiliriz, ona siz şerh koyarsınız, sonra açıklarsınız ama milletvekili arkadaşlarımız da bu soru esnasında cevap alırken lütfen müdahale etmesinler, notlarını alsınlar, onun üzerine tekrardan... Bir de soru sorma süresinde de -evet, tabii, her şey serbest burada- biraz daha kısa bir paranteze alırsak daha da iyi olur. Sonuç itibarıyla zaman mefhumu var.

Çok teşekkür ediyorum Sayın Tanal.

Sayın Bakanım, tercihiniz şimdi, hemen cevap vermek mi?

İÇİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI MUHTEREM İNCE – Nasıl isterseniz.

BAŞKAN – Bence cevap verelim, diğer arkadaşımıza devam edelim. Ne dersiniz?

EBRÜ GÜNAY (Mardin) – Benim önerim, toplu sorulsun, benzer sorular sorabiliriz, bir kerede cevap vermiş olabilir.

BAŞKAN – Peki, tamam, önce soruları alacağız. Lütfen siz sayın milletvekilimizin, komisyon üyemizin ismini de dederek onun soruları diye alırsanız cevap verirken de zorlanmazsınız.

Peki o zaman. Sırada Sayın Tanrıkulu var.

Buyurun Sayın Tanrıkulu.

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (İstanbul) – Sayın Başkan, değerli konuklar; ben de teşekkür ediyorum sunum için.

Evet, Türkiye zor bir süreçten geçiyor. İstatistiki bilgilere göre de yüzlerce, binlerce kişi gözaltına alındı, tutuklandı. Dolayısıyla insan haklarının da en fazla ihlal edildiği alan da gözaltı süresi ve cezaevleri konusu.

Ben sunumu dikkatle izledim. Özellikle işkence ve kötü muamele, toplantı ve gösteri yürüyüşü hakkı, kadın cinayetlerinin önlenmesi noktasında bazı sorularım olacak.

26 Haziran 2019 tarihinde Türkiye İnsan Hakları Vakfı ve İnsan Hakları Derneği, İşkence Mağdurlarıyla Dayanışma Günü nedeniyle açıklama yaptılar, her yıl da yaparlar. Ben de İnsan Hakları Vakfının da aynı zamanda kurucusuyum. Mesela, bu açıklamaya göre sadece 2018 yılında Türkiye İnsan Hakları Vakfının açıklamasına göre işkence nedeniyle tedavi için başvuranlar 584 kişi. İnsan Hakları Derneğinin verilerine göre de yaklaşık 2.719 kişi işkence ve kötü muamele nedeniyle İnsan Hakları Derneğine başvuru yapmış, bunların hepsinin kayıtları falan var. Ayrıca, tarafı olduğumuz uluslararası sözleşmeler uyarınca da çeşitli denetimlere tabiyiz. Bunlardan bir tanesi, Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Komitesinin ve İşkenceyi Önleme Özel Raportörünün yaptığı ziyaretler, diğeri de CPT'nin, Avrupa İşkenceyi Önleme Komitesinin yaptığı ziyaretler. Bu iki kurumun yaptığı ziyaretler de çok

önemli. 2 Haziran 2016 tarihinde İşkenceye Karşı Komitenin dördüncü periyodik raporunda yer alan 47 öneri var Türkiye'ye yönelik. Keza 18 Aralık 2018 tarihinde de yapılan ziyaretten sonra 31 öneri var işkencenin önlenmesi noktasında. Bu öneriler noktasında Emniyet Genel Müdürlüğü, Jandarma Genel Komutanlığı bunların önlenmesi noktasında hangi çalışmaları yaptı, o konuda eğer bilgi verirsiniz sevindirir.

Ayrıca 29 Ağustos-6 Eylül tarihleri arasında, keza 10 Mayıs-23 Mayıs 2017 tarihleri arasında CPT ziyaret gerçekleştirdi ve buna ilişkin raporların yayınlanmış olması lazım ancak Hükümet rezerv koydu ve raporlar yayınlanamadı ve kamuoyunda açıklanamadı bu raporlar. Yani Hükümetinize gönderildi ama rezerviniz nedeniyle, İçişleri Bakanlığının rezervi nedeniyle açıklanmadı. Gerçek anlamda işkence konusunda bu kadar açıklayıcı bilgidен sonra neden bu raporların kamuoyuna açıklanması noktasında Hükümet, İçişleri Bakanlığı bir tutum alıyor ve açıklamayı engelliyor? Bu yani işkence iddiaları konusunda sonuçta büyük soru işaretleri bırakıyor. Eğer gerçek anlamda, işkenceyi önleme konusunda bu kadar iddialı olan Bakanlık bu raporların yayınlanması konusunda neden önceki Hükümetlerden farklı olarak bir tutum içerisinde? Keza 6-17 Mayıs tarihleri arasında da yine CPT Türkiye'ye bir ziyaret gerçekleştirdi. Buna ilişkin rapor da Bakanlığa iletilecek. Bu raporların neden açıklanmadığı konusunda Komisyonumuza bilgi verirsiniz eğer, rezerv konulduğu noktasında, yararlı olur.

Ayrıca ben baro başkanlığı dönemimde de, şimdi milletvekilliği dönemimde de özellikle polise karşı mukavemet ve direnme suçları ile işkence suçları arasındaki ilişkiyi çok araştırdım, bu dönemde de araştırıyorum ancak Adalet ve Kalkınma Partisi hükümetleri döneminde özellikle yurttaşlarımıza büyük bir cesaret gelmiş diye düşünüyorum çünkü olağanüstü bir artış var polise karşı, güvenlik güçlerine karşı direnme suçlarında, yine polise mukavemet ve hakaret suçlarında geçmiş yıllara oranla olağanüstü bir artış var. Bu artışın nedeni, benim kanaatime göre, işkence ve kötü muamele suçlarını örtmek amacıyla, aynı zamanda da tutulan tutanaklar var ve hakaret davaları var. Mesela sadece 2018 yılında 18 bin polise karşı direnme suçundan dolayı dava açılmış, 18 bin rakamı var. Yani bu kadar çok olmasının nedeni ne? Yurttaşlarımız neden güvenlik güçlerine karşı eğer hukuk içerisinde davranıyorlarsa direnme suçu, hakaret suçu neden bu kadar çok artış gösteriyor? Bu konuda Bakanlığın bir çalışması var mı?

Bir de özel güvenlik görevlileriyle ilgili olarak, onların neden olduğu insan hakları ihlalleri, kötü muamele suçlarıyla ilgili olarak özel bir çalışmanız var mı, özel güvenlik görevlileriyle ilgili olarak?

İşkenceyle ilgili diyeceklerim bunlar.

Toplantı ve gösteri yürüyüşü hakkı konusunda bilgiler verdiniz ve müdahale oranının gittikçe düştüğünü ifade ettiniz. Geçtiğimiz yıl Cumartesi Anneleri 700'üncü hafta etkinliğinde, geçtiğimiz ağustos ayında korkunç bir müdahale oldu ve o zamandan bu zamana, yaklaşık yirmi beş yıldır Galatasaray Meydanı'nda kendi seslerini duyurmaya çalışan ve kayıp vakaları konusunda duyarlılık yaratmaya çalışan Cumartesi Annelerine Galatasaray Meydanı yasak Beyoğlu Kaymakamlığının kararıyla. Sadece bu olgunun kendisi Türkiye'de toplantı ve gösteri yürüyüşü hakkının olmadığı konusunda ya da müdahaleye açık olduğu konusunda çok önemli bir göstergedir. Bütün dünyanın izlediği bu etkinliğin yani şiddete başvurmayan ve bugüne kadar da eylemlerine karşı hiçbir dava açılmayan bu etkinliğin yasaklanmış olması toplantı ve gösteri yürüyüşü hakkı konusunda müdahaleye açık olduğu konusunda kuvvetli bir izlenim veriyor. Neden bu yasak? İşte, yaklaşık kırk beş haftadır devam ediyor. Aynı şekilde, yakınlarını iş cinayetlerinde yitiren aileler de her ayın ilk pazar günü Galatasaray Meydanı'nda iş cinayetlerine karşı, iş kazalarına karşı duyarlılık yapmak amacıyla toplantı yapıyorlardı. 75'inci aydan itibaren yani geçtiğimiz ağustostan itibaren onlara da kapatıldı meydan ve dolayısıyla orada kendi seslerini duyurmaları engellendi. Bunlar da şiddete başvurmadan, şiddeti

övmeyen, doğrudan doğruya kamuoyu oluşturmak amacıyla yapıyorlardı. Şimdi bir sokak arasında bu açıklamayı yapmak zorunda kalıyorlar. Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'ne göre de ve mahkemenin kararlarına ve AİHM kararlarına göre de sonuçta bu toplantıların şiddete başvurmadağı sürece serbest olması lazım, önceden izin almaksızın yapılması lazım ama dediğim gibi yani korkunç bir müdahaleyle engelleniyor bütün bunlar. Bunların özel nedeni var mı ve kaldırılması düşünülüyor mu?

Bunun dışında mesela, Kadına Karşı Şiddet Günü nedeniyle yürümek isteyen kadınlara karşı geçtiğimiz kasım ayında yapılan ağır müdahale oldu. Yani bütün bu müdahaleler verdiğiniz istatistiklerle orantılı değil. Dolayısıyla bütün toplumun izlediği ve örnek nitelikte olacak bu toplantı ve gösteriler konusunda Bakanlığın daha hassas davranması lazım diye düşünüyorum.

Üçüncü olarak, ben kanun teklifi de vermiştim aslında bu konuda, yani çocuk şubesi var bütün Emniyette, örgütlenme içerisinde çocuk şubesi var. Kadına karşı cinayetlerin ve kadına karşı suçların önlenmesi bakımından "kadın şubesi" başlığı altında bir şubenin Emniyet Genel Müdürlüğü nezdinde ve il emniyet müdürlüklerinde kurulması düşünülüyor mu? Bu da, bir kadın şubesinin kurulacak olması bu cinayetlerin önlenmesi ve farkındalık yaratılması ve daha tecrübeli memurların bulunması bakımından yararlı olur diye düşünüyorum yani Bakanlığınızın bu konuda bir çalışma yapması yararlı olur diye düşünüyorum.

Bir de tabii ki kayıp vakaları var. 2017 yılının ilk aylarından itibaren 1990'lı yıllarda ortaya çıkan kayıp vakalarına benzer kayıp vakaları ortaya çıktı. Bunlardan bir kısmı daha sonra 5-6 aylık kayıplıktan sonra Ankara'nın orta yerinde bulundular ve tutuklandılar, beyanları yansıdı kamuoyuna. Geçtiğimiz şubat ayının 7'sinden 22'sine kadar on beş günlük süre içerisinde Ankara'da, İstanbul'da ve Antalya'da toplam 6 yurttaş -tümüyle ilgili de FETÖ soruşturması olan yurttaşlar bunlar- zorla kaybedildiler ve o zamandan bu zamana kendilerinin akıbeti hakkında bir bilgi yok. MOBESE kayıtları var, yakınlarının başvuruları var ama Emniyet Genel Müdürlüğü de İçişleri Bakanlığı da bugüne kadar açıklayıcı bir bilgi kamuoyuyla paylaşmadı. Kayıp vakası en ağır insan hakları ihlalidir ve insanlığa karşı suçtur. Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Komitesi Türkiye'ye soru sordu bir kayıp vakasıyla ilgili olarak. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi bir başvuruyla ilgili olarak da öncelikli inceleme kararı aldı ve yine Hükümete soru sordu. O soruların yanıtları verildi mi, verilmedi mi tam emin değilim ama bu sorular soruldu öncelikli inceleme kararı alındığı için. İçişleri Bakanlığının ve Türkiye'nin bu ağır insan hakları ihlalleriyle itham altında olması doğru değil. Bu nedenle Bakanlığınızın bu konuda bir açıklaması olacak mı, olmayacak mı?

Şimdilik sorularım bunlar.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Biz teşekkür ediyoruz Sayın Tanrıkulu.

Şimdi Sayın Günay, buyurun.

EBRÜ GÜNAY (Mardin) – Ben de sayın konuklara sunumlarından dolayı teşekkür ediyorum.

Şunu ifade etmek istiyorum: Bir, bu insan hakları eğitiminin içeriği nedir, müfredat nasıl veya nasıl bir şey olduğunu anlamadık burada, bunu çok anlatmadılar sunumda. Daha çok aslında olası hak ihlalleri karşısında işlenecek usuli yönleri anlattılar. Burada birçoğumuz hukukçuyuz, onları anlatmaya gerek yoktu, iç hukuk yollarının tüketilerek AİHM'e gidilebileceğini bilebilecek durumdayız.

Benim sunuma dair şöyle bir eleştirim var, sanırım bu biraz aslında tabana doğru indikçe emniyet müdürlüklerindeki yansımaya da biraz ifade ediyor: “Kadınlarımız” ifadesi kullandı. Bir kadın olarak bu ifadeyi kadın etmiyorum, doğru bir tanımlama değil. Özellikle toplumsal cinsiyete duyarlı ve insan hakları savunması yapıyorsak bu yanlış bir tanımlama. Bu konuda en azından bundan sonraki sunumlarda özgün bir hassasiyet istiyorum.

Şunu ifade edeyim: Sezgin Bey bence iyi bir öneri yaptı, kadınların yaşadığı mağduriyetlerle ilgili durumlara daha özel, bu konuda daha duyarlı personelin muhatap olmasıyla ilgili çünkü şunu biliyoruz: Özellikle şiddet ve kadınların öldürüldüğü vakalarda maalesef erkek polisler aslında çok da kadın merkezli bu işe yaklaşmıyorlar. Yani aksine, diyelim ki taciz veya tecavüz mağduru bir kadınsa kadını suçlayan, kadını zan altında bırakan ve yeri geldiğinde kadının gelip o mekanizmayı kullanmasının önüne geçen tutum ve davranışlar içerisine giriliyor. Dolayısıyla ben bu nedenle toplumsal cinsiyet eğitimi hizmet içi eğitimlerde ve insan hakları eğitiminde ne boyutta onu merak ediyorum.

Mesela, çok yakın bir tarihte biz Mardin’de bir olay yaşadık. Bir kafeteryada şiddete maruz kalan bir kadına polis memuru “E, sen de o mekâna gitmeseydin.” ya da işte “Yanlış yerdesin, seni başka yere gönderelim.” falan gibi ifadeler kullanıyor. Bunun üzerine kadın bir suç duyurusunda bulunuyor ama bu hani bizim en bildiğimiz, en basit vakalardan bir tanesi. Daha somut olaylarda daha ciddi sıkıntılara yol açıyor. Dolayısıyla kadınlar mağduriyetlerinin takibini yapamıyorlar. Bu konudaki şeyi merak ediyorum. Gerçekten Bakanlığınızın özel bir çalışması var mı ve bu ne durumda?

Bir diğer konu, ben şeyi ifade etmek istiyorum “İşkenceye sıfır tolerans.” dediler. Mesela, CPT raporları için hepimiz biliriz ki Bakanlığın, Hükümetin onay vermesi lazım raporların açıklanması için. Madem CPT bu kadar her şeyden çok memnun, raporlar neden açıklanmıyor, Hükümet neden bu konuda onay vermeyecek CPT’nin raporlarına? Özellikle işkenceyle ilgili raporlarının detaylarını açıklamıyor, sadece ziyaretini açıkladı ama detaylı raporu için Hükümetin onay vermesi gerekiyor. Bunu yapacak mısınız yani Bakanlık bu onayı verecek mi? Çünkü biz raporu gerçekten merak ediyoruz. Ben CPT’nin gözlemlerini bu anlamıyla önemli buluyorum.

Bir diğer konu, özellikle insan hakları ve güvenlik politikalarında gerçekten o dengeyi iyi kurmak lazım çünkü bazen güvenlik kaygısı temel hak ve özgürlüklerin kısıtlanması ve insan hakları önündeki temel engellerden bir tanesi. Mesela, ben biraz daha çok bulunduğum ilden örnek vereceğim çünkü daha somut yaşadığım örnekler. Mesela Mardin Valiliği bir yıl boyunca dışarıda yapılacak bütün basın açıklamaları için önceden izin alınması zorunluluğu getirmiş, bunu bir idari tasarrufla yapıp internet sitesinden bir duyuruyla. Ve dün mesela Mardin’de kadınların kadına yönelik şiddete dair yapacakları basın açıklaması bu engele takıldı, izinli başvuru yapmış olmalarına rağmen. Şimdi, gösteri ve yürüyüşler temel hak ve özgürlüklerden bir tanesidir. Siz bunu getirip bir idari birimi, bir mülki amirin inisiyatifine bıraktığınız andan itibaren insan hakları ihlali başlar ve bir yıl gibi bir sürede böyle bir karar yetkisi yok yani kanun bu konuda açık “önceden izin almaksızın” deniliyor. Bu konuda Bakanlığınızın bilgisi var mı, buna dair neler yapacaksınız onu merak ediyorum.

Bir diğer konu, özellikle bu Nusaybin, Cizre ve benzeri yerlerdeki meselelere değindik.

HAKAN KAHTALI (Malatya) – “Önceden izin almaksızın...” Hiç gerek yok.

EBRÜ GÜNAY (Mardin) – Yani izne gerek olmadan yapılıyor ama...

HAKAN KAHTALI (Malatya) – Emniyete de gerek yok.

EBRÜ GÜNAY (Mardin) – Hayır ama öyle değil.

BAŞKAN – Arkadaşlar, lütfen.

Sayın Günay, devam edin lütfen.

HAKAN KAHTALI (Malatya) – Herkes de kafasına göre yürüsün.

EBRÜ GÜNAY (Mardin) – Ya “Herkes kafasına göre yürüsün.” meselesi değil, sonuçta bir temel hak ve özgürlük meselesidir.

HAKAN KAHTALI (Malatya) – Temel hak ve özgürlükler ama birilerinin özgürlükleri kısıtlanıyorsa orada bitmesi lazım.

BAŞKAN – Sayın Kahtalı, düşüncelerinizi söz verince ifade edebilirsiniz, müdahale etmeyin, daha sonra inşallah.

HAKAN KAHTALI (Malatya) – Peki.

BAŞKAN – Buyurun Sayın Günay.

EBRÜ GÜNAY (Mardin) – Bir vali kendi kafasından temel hak ve özgürlükleri kısıtlayamaz, net. Vali olması bu hakkı ona vermiyor.

Bir diğer konu, şimdi, Nusaybin’de 12 etaptan oluşan 9.500 TOKİ konutu yapılmış ve 31 Marttan önce Cumhurbaşkanı telekonferansla katılarak anahtar teslimi yaptığını ifade etmiş ve aslında TOKİ sözleşmesi şunu söyler: “Anahtar teslimiyle beraber kira yardımı da bitecek.” Yalnız ortada şöyle bir durum var: Ne anahtarlar teslim edilmiş, vatandaş ne evlerine taşınabilmiş ne de artık kira yardımı yapılıyor. Sunumda böyle sanki her şey bitmiş ve teslim edilmiş gibi anlatıldı, öyle bir şey yok. En azından ben Nusaybin için bunun böyle olmadığını biliyorum.

İÇİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI MUHTEREM İNCE – “Süreç devam ediyor.” şeklinde söyledim onu, özellikle belirttim.

EBRÜ GÜNAY (Mardin) – Ama şunu söyleyeyim: Mesela Nusaybin’de teslimatlar yapıldı, anahtar teslimi yapıldı, kura çekimi gerçekleştirilmiş ama anahtarlar teslim edilmemiş, kira yardımı kesilmiş. İnsanlar hem evine gidemiyor hem kira yardımını alamıyor yani böyle bir mağduriyet var.

İÇİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI MUHTEREM İNCE – Onunla ilgilenelim.

EBRÜ GÜNAY (Mardin) – Bununla ilgilenirsiniz sevinirim.

Bir diğer konu, biraz sanırım polisin çok aşırı bir öz güveni var, özellikle merkezden, Bakanlıktan doğru. Böyle, her yerde, her tartışmada biraz aslında o polise mukavemetle ilgili davaların ve hakaretlerin bu kadar çok açılmasının ben onunla ilgili olduğunu düşünüyorum çünkü basına da yansıdı, mesela bir polis çok rahat “Ben devletim, benimle konuşamazsın.” deme hakkını kendinde buluyor ama oysaki bir devlet memuru en nihayetinde. Kolluk gücü olması, bunu özellikle bir milletvekiline karşı da söyleme hakkını kendisine vermiyor ya da Diyarın’de gidip bir belediye binasında belediye başkanlarını dövme yetkisini kendisine vermiyor. İşte, sözlü talimatla... Sözlü talimat diye bir şey yoktur, her şey yazılıdır. Bir kamu kurumuna o şekilde giremez. Bir polis memuru bunu çok rahat yapabiliyor. Hani bu konudaki yaklaşımınız ne? Ben bunu gerçekten bilmek istiyorum. Ya tabandaki, daha alt birimlerdeki polis memurlarınız sizi takmıyor, Bakanlığın takmıyor ya da başka bir talimat var.

Ben bir de şeye dikkat çekmek istiyorum. Özellikle “işkenceye sıfır tolerans” derken mesela Urfa çok uzun zamandır gündemde, Halfeti de bu konuda çok ciddi gündeme geldi. Baro, insan hakları kurumları bu konuda raporlar açıkladı. 51 gözaltı oldu. Şiddet, kötü muamele ve işkenceler doktor raporlarıyla tespit edildi. Hatta gözaltına alınan kadınlar taciz ve tecavüzle tehdit edildiklerini basına beyan ettiler ve insan hakları kuruluşları bunları raporladı, bunları beyan ettiler. Ve Urfa aslında öncesinde de özellikle olağanüstü hâl döneminde de bu tip olaylarla çok sıkça gündeme gelen, gözaltı

koşullarının kötü olduğu... İşte, stadyumlarda beklenen insanlar, biliyorsunuz müvekkillerimiz vardı böyle. Hani bu konuda Urfa’da neler oluyor? Bu gerçekten Bakanlığımızın bilgisi dâhilinde mi bu tip şeyler?

Yani ben biraz belki bunları ifade edebilirim.

Teşekkürler.

BAŞKAN – Teşekkür ederiz.

Buyurun.

HAKAN KAHTALI (Malatya) – Teşekkür ediyorum Başkanım.

Öncelikle bugün bizleri bilgilendirmek için burada bulunan kıymetli bakan yardımcımıza ve bürokratlarına, komutanlarımıza çok teşekkür ediyorum.

Tabii, emniyet, güvenlik hepimiz için gerekli olan bir şey. Tüm toplumun ıslahı, huzuru, refahı, her anlamda rahat bir, evimizde, iş yerimizde, Türkiye’de yaşayan, dünyada yaşayan herkesin emniyetle ilgili ihtiyacının en üst düzeyde olduğu bir dönem.

Şimdi, bazı arkadaşlarımızın ifadeleri var, ben onlara cevap vermek için söylemiyorum ama yani terörle bir mücadele var, ülkenin geçmişten gelen, on yıllardır mücadele etmiş olduğu bir terörle mücadelesi var. Ardından bu en son 17 Aralık hukuk darbesi, Gezi olayları, FETÖ darbe girişimi, bunların hepsi ülkemizin gerçekten topraklarına, vatanına, millî birlik ve beraberliğine ihanet etmek için gayret eden çalışmalar; özellikle FETÖ’yü ve PKK’yı söylüyorum. Buradaki bu çalışmalarda, bu darbe girişiminde ve şu andaki terörle ilgili mücadelede cansiperane çalışan emniyet güçlerimize çok teşekkür ediyorum. Birçok şehit veriyoruz. Emniyet güçlerimiz burada bizim huzurlu bir şekilde yaşayabilmemiz için çocuklarımızın, ailemizin, bütün vatandaşlarımızın hiçbir ayrımcılık göstermeksizin, hiçbir etnik kökene, inanca, mezhebe, tarikata, hiçbir şeye farklı bir yaklaşım göstermeden herkesin huzur içerisinde yaşayabileceği bir ülke olabilmesi için cansiperane çalışıyorlar. Tabii, bizler burada siyasi partilerin temsilcileri olarak da burada görülebilecek herhangi bir aksaklık, sorun da varsa bunu dile getirmekle mükellefiz, söylememiz gerekiyor. Muhalefet partisi özellikle olumsuz ne varsa bunu gündeme getirecek ama ben isterim ki şu anda tabii Türkiye’de özel bir durum yaşamışız, yani bir hain şeyi hakkında iki üç gün sonra kutlayacağımız 15 Temmuz hain darbe girişimi var.

BAŞKAN – Anacağımız...

HAKAN KAHTALI (Malatya) – Evet, anacağımız.

O gün de 251 kardeşimiz şehit edildi bu ülkenin kendi parasıyla satın alınmış silahlarıyla, uçaklarıyla, tanklarıyla, toplarıyla bu milletin üzerine ateş açıldı. Burada vefat eden kardeşlerimizin hakkından da biraz bahsetsinler. “İnsan hakları” derken onların ailelerinin de haklarından biraz bahsetseler, onların çocuklarının da haklarından biraz bahsetseler, terörle mücadele ederken orada şehit olan askerimizden, polisimizin ailesinden de biraz bahsetseler, onların da hakları olduğundan bahsetseler, bunları da isterim ben. Yani burada sadece suçluyu korumak için dileyen dilediği zaman yürüyüş yapsın, dileyen validen de izin almasın, emniyetten de izin almasın. Polise karşı da 18 bin mukavemetten soruşturma açılmış. Ne demek bu? Demek polisi adam artık hiç dikkate almıyor yani önemsemiyor, “Bana bir şey yapamazsın.” diyor, saldırıyor polise. Polis durduk yere kendisi kalkıp da “Ya, bu adam hoşuma gitmedi, ben bundan davacı oluyorum.” demiyor. Polise mukavemet gösteriyor. Polis oradaki toplumun güvenliğini sağlamak için orada bulunurken, oradaki huzuru tesis etmek için gayret ederken oradaki terör veyahut da oradaki eylemci, asi insan orada bir şey yapıyor, oranın düzenini bozmak için gayret ederken polis ona engel koyuyor. Oradaki polis bir başka devletin polisi değil, benim ülkemin polisi.

Orada onlara müdahale etmesi gerekiyorsa, orada yapması gereken işi yaparken ona müdahale eden adam, 18 bin kişi müdahale etmiş, bu da çok büyük bir şey olduğu söyleniyor. Bunlar doğru şeyler değil.

Arkadaşlar, biz hukuk, adalet derken, özgürlük derken, insan hakları derken sadece insanın kendi istediği nefsiyle hareket etmek istediği veyahut da anlayışındaki hareketin devam etmesi için herkesin hakkını ayak altına alabilecek bir şekilde bir insan hakları olmaz. İnsan hakları dediğimiz şey herkesin huzur içerisinde birlikte yaşayabileceği insan hakları, herkesin birbirine tahammül edebileceği bir şekilde. Yani bu ülkede sağ sol olayları, 12 Eylül olayları, Alevi-Sünni, Kürt-Türk çatışmaları, her türlü karşı karşıya getirmek için gayret gösteren topluluklar olmuştur. Biz bu toplulukların hiçbirine müsaade etmememiz ve birlikte de emniyet güçlerimizle beraber de bunları kontrol altında tutmamız, bunlarla mücadele etmemiz gerekiyor böyle düşüncesi olanlarla da.

Bu anlamda çok kıymetli İçişleri Bakanım, başta Sayın Cumhurbaşkanım vermiş olduğu bu emniyetli, huzurlu ortamın sağlanması anlamındaki destek için gerçekten çok teşekkür ediyorum. Şu anda sınır ötesinde ülkemize gelebilecek her türlü terörü ortadan kaldırmak için cansiperane mücadele eden kıymetli kardeşlerimiz orada, çocuklarımız orada, askerlerimiz, polislerimiz orada. Onlar orada bu ülkenin huzuru için çalışıyorlar. Öyle bireysel, işte “Şu şuradan geçerken şöyle olmuş da, birine deymiş de, yok işkence gördüm, benim şuram morardı da...” Bu meseleler böyle değil. O içeriye düşerken yapmış olduğu, oradaki öldürdüğü insan veyahut da şehit ettiği insan veya toplumun huzurunu bozarken yapmış oldukları hiçbir şey konuşulmuyor.

Ben özgürlükler dediğimiz meselenin başkasının sınırlarına yaklaştığı, bırakın geçmeyi, yaklaştığı anda bitmesi gerektiğini düşünüyorum. Bu anlamda, Bakanlığımıza çok teşekkür ediyorum. Sadece şöyle bir ricam olacak sizden. Bu, İnsan Hakları İnceleme Komisyonunda defalarca gündeme geldi. Şu anda tutuklu ve hükümlü 260 bin insanımız var içeride. Bunların 50 binden fazlası uyuşturucudan içeride. Bu 50 binden fazla kişinin de yüzde 90-95’i satıcı olarak cezaevinde yatmakta. Bunlarla ilgili tabii ki takibiniz çok iyi yani yakalıyorsunuz, hiçbir sorun yok, Allah’a şükürler olsun, hepsini de takip ediyoruz ama okul önlerindeki almış olduğunuz önlemler çok iyi. Çocuklarımızı orada koruyoruz. Az önce işte 588 insanımız 2018 yılında uyuşturucudan vefat etmiş ve bunun yüzde 90’ı, belki de yüzde 70-80’i bonzaidir, onu da bilmiyorum ama her neyse bunun biraz daha... Tabii, bonzai biraz daha ucuz bir madde olduğu için herkesin ulaşabileceği bir şey durumuna gelmiş yani eroin gibi, kokain gibi pahalı bir şey değil, bonzai ucuz bir tüketim şeyi. O bali filan naylonlara sıkıp içiyorlar, çekiyorlar nefesine. Bunlarla ilgili de, özellikle kafelerde, böyle küçük dar sokakların içerisinde, 2’nci katlarda, 3’üncü katlarda, bodrum katlarında bulunan kafeler var. Orada önlemlerin biraz daha artırılmasını sizlerden rica ediyorum.

Bunun haricinde yapmış olduğunuz... Söylenecek çok şey var ama söylemek için de bunları şey yapmıyorum. Avrupa Birliği kriterlerinden çok defa bahsediliyor, Türkiye’deki kriterler Avrupa Birliğinin çok üzerinde. Avrupa Birliğini eğer biz araştırarak olsak, Avrupa Birliğinden eğer bize şikâyet gelecek olsa bizden oraya gidenden çok daha fazlası gelir. Avrupa Birliğinde yaşayan insanlar orada yapılan usulsüzlükleri bizim ülkemizde şikâyet edebilecek durumda olsalar, bizden eğer oraya sekiz tane gitmişse oradan yirmi sekiz tane gelir. Bundan da emin olun. Yani orada böyle her şey güllük güllüştürme, orada hiç kimseye böyle bir şey yapılmadığı, herkesin rahat bir şekilde... Orada kafasını uzatamıyor adam, arabadan inmesi yasak. İndiği anda adamı vuruyor. Elini beline attığı anda anında vuruyor. Burada adamın üstüne çıkıyor; adamın, polis, emniyetin, askerin kafasını kıracak neredeyse, vay, adam elinden tutmuş çekmiş de şurası morarmış.

Arkadaşlar, haktan bahsedersen, adaletten bahsederken, Allah rızası için, Allah'ı hesaba katalım. Hiç kimsenin hakkını kimseye yedirmeyelim.

Ben sözlerimi burada tamamlamak istiyorum Başkanım. Tekrar yapmış olduğunuz bilgilendirmeden ve cansiperane çalışmalarınızdan dolayı size de teşekkür ediyorum. Hepinize saygı sunuyorum.

BAŞKAN – Sayın Kahtalı, biz de size teşekkür ediyoruz.

Nurullah Bey, buyurun.

METİN NURULLAH SAZAK (Eskişehir) – Teşekkürler Başkan.

Ben İçişleri Bakan Yardımcımız ve bürokratların bize vermiş olduğu tanıtımdan dolayı teşekkür ediyorum ve bugüne kadar terörle yapılan mücadeleden dolayı da tebrik ediyorum. İnşallah bunun artarak da devam etmesini talep ediyorum.

Şimdi, İçişleri Bakanlığımızın ya da kolluk kuvvetlerimizin insanlarımızın hak ve güvenliğini korumakla görev yapan bir kurum olduğunu biliyoruz. Bunların insan haklarını ihlal etmesini zaten düşünmüyoruz. İnsan haklarını da ihlal etmesine de zaten katılmıyoruz fakat coğrafyamız sıkıntılı bir dönemden geçiyor. Artık dünya suç örgütleri, uluslararası örgütler taşeronları vasıtasıyla Türkiye’de, bunun adı PKK olsun, DAESH olsun, FETÖ olsun, sol örgütler olsun DHKP-C gibi, bilmem ne gibi, kimi zaman aktif kimi zaman da uyuyan hücreler hâlinde ülkemizde yer tutmaktadır. Bunları, İngiliz istihbaratı, Alman istihbaratı, Amerikan istihbaratı, İsrail istihbaratları olsun her zaman desteklemektedir ve döneme göre ve bizim Türkiye’nin, kalkınmakta olan bir ülkenin bazı masum istekleri bazen insan hakları olarak göstererek, mesela, “Bir Kürt sorunu vardır.” diyerek ya da “Cezaevlerinde işkence vardır...” Evet, bunlar olmaması gerekir. Kürt sorunumuz da yoktur, Türkiye’mizin sorunu vardır. Hani yoktur demek istemiyorum ama üstüne gidilmesi gerektiğinin şeyindeyiz. İnsan hakları ihlaline kesinlikle karşıyız. İnsan gibi davranılacağını bize zaten töremiz de, geleceğimiz de, inançlarımız da bunu emrediyor. Bizim Birleşmiş Milletlerden yana, dünya insan haklarından öğreneceğimiz hiçbir şey yok. İnsana nasıl muamele edileceğini çok iyi biliyoruz. Bizden öğrenecekleri var, bizim kimseden öğrenecek bir şeyimiz yoktur. İnsana insan gibi muamele etmek zorundayız.

Ben terörle mücadeleyi bilhassa önemsiyorum. Bu konuda görev yapan, aktif görev hâlinde bulunan kişilerin özellikle devlet koruması ya da özel yasalarla özel koruma altına alınması ve bu uluslararası suç örgütlerinin takipte olduğunu bilmemiz gerekir yani uluslararası örgütlerin intikam almak, zaman zaman gövde gösterisi ya da buna benzer bizi yıldırıcı pozisyonlara girmemesi için bu işleri yapan özel güvenlik görevlilerimizin özel yasalarla korunması, ailesinin, geleceğinin teminat altına alınması ve devlete güvenmesi. Yarın iktidarlar değiştiğinde ya da yönetim değiştiğinde sıkıntıya girmemesini sağlamamız gerekir. Bu insan hakları ihlali anlamına gelmemelidir. Bu, devletin güvenliğidir, bekasıdır, hak ve güvenliğimizin teminatı olmasıdır. Onun için, bu tür mücadele eden güvenlik güçlerimize gerekli önlemler, gerekli tedbirler alınmalı ve gerekli motivasyon ve öz güvenleri artırılmalıdır. Devletimizin güvenliğimizi sağlamakla ilgili çalışmalar yaptığını görüyoruz. Biz de her zaman bunun arkasındayız, destekleyeceğiz.

Şimdilik bu kadar. Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Buyurun.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – İlk söz isteyen milletvekili bendim ama beni sona bıraktınız. Yüksek adalet duygunuza hayranım.

Değerli genel müdürüm, hoş geldiniz. Kısaca soracağım, uzatmayacağım çok. Malum, Halfeti’deki işkence iddiaları Urfa Barosu raporlarına yansımıştı. İçişleri Bakanlığından bir cevap gelmedi. Ankara Emniyetindeki işkence iddiaları Ankara Barosunun raporuna vahim bir şekilde yansımıştı. Ankara

Emniyeti “Usulsüzlük, hukuksuzluk yoktur” açıklaması yaptıktan sonra Ankara Barosu açıklama yapmıştı ancak İçişleri Bakanlığı tekrar bir açıklama yapmadı. Biz konu hakkında soru önergeleriyle sorduk, hâlen cevap alamadık.

İki: Türkiye’de beş aydır kaçırılan 6 kişi var. Sezgin Bey’in bahsettiği gibi bu kişiler hakkında hiçbir işlem yapılmıyor, hiçbir adım atılmıyor. Birleşmiş Milletler Zorla Kaçırılma Komitesi ve AİHM’in bu kişiler hakkında sorduğu sorulara beş aydır Adalet Bakanlığı da cevap veremiyor, İçişleri Bakanlığından da bir ses seda yok. Bu kişilerin önceki birçok vakada olduğu gibi legal olmayan merkezlerde işkence gördüğü ve bundan dolayı son derece ağır bir yaşam hakkı ihlali mağduru olduğu düşünülüyor. Binlerce MOBESE kamerasının olduğu Edirne’den Ankara’ya kadar kaçırılan kişilerin eşleri götürüldü ama MOBESE kameralarıyla ilgili bir inceleme de yapılmadı çünkü ailenin yanında kaçırılmıştı, kişi ayrı bir arabaya, eşi ve 2 çocuğu ayrı bir arabaya konularak Edirne’den Ankara’ya kadar götürüldü. Anne kaçırılan kişilerin resimlerini de çizdi, iyi bir ressamdı; bu da nazarıtibara alınmadı. Binlerce MOBESE kamerası incelemesi yapılmadı ve şu anda tüm uluslararası insan hakları kuruluşlarının çağrılarına rağmen, Adalet Bakanlığı ve İçişleri Bakanlığından verdiğim soru önergelerine tek bir cevap alabilmiş değilim.

Üçüncüsü: Açlık grevleri esnasında Gebze’de tüm kamuoyunun tepki gösterdiği bir olay yaşanmıştı. Bir polis memuru bir kadını, bir anneyi arkadan dürtüklüyordu. O kadın yürüdüğü hâlde arkadan dürtükleyerek yürümesini istiyordu. Konu hakkında bir soruşturma başlatıldığı söylendi. Aradan sanırım üç dört ay geçti, hiçbir açıklama yapılmıyor. Kocaeli Valiliğine de bu konuyu soruyorum, bir açıklama yok. İkincisi, bu açlık grevleri esnasında Urfa Milletvekilimiz Ayşe Sürücü bir kadın polis amiri tarafından darbedilmişti. Milletvekilimiz İçişleri Bakanlığına ve adli makamlara suç duyurusuyla başvurmuştu. Yine aylar geçti İçişleri Bakanlığından tek bir cevap yok. Bir soruşturma başlatılıp başlatılmadığını bu iki vaka için ve eğer varılmışsa sonucu hakkında bilgi istiyorum.

Dördüncüsü: Pasaport işlemleri. Yüz binlerce KHK’liye pasaport verilmiyor. Bu aslında anayasal seyahat hürriyetini çiğnemektir, gasbetmektir. Aynı zamanda KHK’li olmasa da yüz binlerce kişiye tahditler getirildi. Mahkeme kararıyla aslında insanların pasaportu konusunda bir karar alınabilir. Ancak kişinin eşiyle ilgili bir suç isnadından dolayı masumiyet karinesi anayasal ilkedir, çiğnendi ve o kişiler hakkında da pasaport tahditleri getirildi. Bu konuda İçişleri Bakanlığıyla çok konuştum. Sayın Bakan Yardımcımız Mehmet Ersoy’du sanırım, onunla da konuştum, Sayın Bakanla da konuştum Meclise bütçe görüşmelerine geldiklerinde. Birçok vakayı konuştuk. Hiç üstü örtülecek vakalar değil. Kişi hakkında hiçbir suç durumu olmadığı hâlde pasaportlarına uzun süreli tahditler getirilmişti.

Beşinci sorum: Gözaltı merkezlerini anlattınız. Gözaltı merkezlerinde OHAL dönemi içinde kötü muamele ve işkence sonucu öldürüldüğü iddia edilen Gökhan Açıkollu isimli bir memur vardı, öğretmen vardı. Yaklaşık üç yıl geçti, otopsi raporlarında İnsan Hakları Vakfı da, Şebnem Korur Fincancı da yaptı ve diğer birçok yetkilinin otopsi raporunda da işkence bulguları vardı, kafa içinde kanamalar vardı, kaburga kemiklerinde kırıklar vardı, bunlar da yansımıştı. Aradan üç yıl geçti, bir soruşturma var mı, ne yaptınız? Adli soruşturmanın yürümediğini biliyorum, onu size sormuyorum ama idari açıdan Gökhan Açıkollu vakası için ne yaptığımızı soruyorum.

Yine Başkan bizi konuşturmadı ama “sahte belge” demişti ama bu belge sahte değil arkadaşlar. Bu belge Deniz Kuvvetleri Komutanlığının...

BAŞKAN – Hiçbir şekilde “sahte belge” ifadesi kullanmadım Sayın Gergerlioğlu.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Önceki hafta kullandınız. OHAL Komisyonu Başkanı da şu belgeye “sahte belge” demişti. Bu belge Deniz Kuvvetleri Komutanlığının ıslak imzalı...

BAŞKAN – Sayın Gergerlioğlu, sorularınızı tamamladınız mı?

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Lütfen... Bakın, işinize gelmediği zaman benim sözümü kesmeyin.

BAŞKAN – Gündemimiz bu değil Sayın Gergerlioğlu. Sizi gündeme davet ediyorum.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Sorularımı tamamladım. Hiç kimseye müdahale etmezken bana etmenizin anlamını...

BAŞKAN – Sayın Gergerlioğlu, konumuza ve gündemimize davet ediyorum sizi.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Sayın Başkan, siz hak ve hakikatten uzaklaşmayın lütfen.

BAŞKAN – Sayın Gergerlioğlu, üçüncü kez sizi gündeme davet ediyorum.

Bitti mi?

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Bitirdim. Biraz tahammül Sayın Başkan, adalet...

BAŞKAN – Şu anda ilk tur olarak bütün arkadaşlarım sorularını yönelttiler.

Buyurun Erol Bey.

EROL KAVUNCU (Çorum) – Sayın Başkanım, milletvekili arkadaşlarımız, Sayın Bakanım, kıymetli misafirlerimiz; hepiniz hoş geldiniz.

Kapsayıcı, kuşatıcı, doyurucu sunularınız için ayrıca çok teşekkür ediyorum. Üstlendikleri görev ve sorumluluk vazife gereği güvenlik kuvvetlerimiz en değerli varlıkları canları başta olmak üzere bütün varlıklarıyla fedakârca milletimize hizmet ediyorlar. Maalesef yaşadığımız dünyada suç ve suçlunun katlanarak çoğaldığı günümüzde az önce sunularında da gördük, bağımsız insan hakları örgütleri, insan hakları mahkemesi verilerine de dayandırılarak ülkemizde hamdolsun son yıllarda işkence, kötü muamele ve diğer olumsuz suçlarla ilgili ciddi anlamda bir azalma söz konusu. Diğer taraftan buna bağlı olarak yine görev ve faaliyet alanları çerçevesinde zaman zaman söyleriz “trafik terörü” diye, trafikte de nüfusumuz, trafiğe çıkan araç sayısı vesaire artmasına rağmen ölümlü kazalarda da çok ciddi azalmalar söz konusu. Bunlar güzel şeyler. Önümüze bakmamız ve ülkemizin aydınlık geleceği açısından. Bu çalışmalarınızdan dolayı tebrik ediyorum, teşekkür ediyorum. Bu vesileyle vatan savunmasında şehit olan vatan evlatlarına Allah'tan rahmet, gazilerimize de acil şifalar diliyorum.

Teşekkür ediyorum efendim.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Bir dakikayı geçmeyecek Başkanım.

BAŞKAN – Bu yolu açarsak devam edecek Sayın Tanal.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Sorularla ilgili, bir şey değil yani eksik...

BAŞKAN – Sayın Tanal, bu yolu açarsak bazı arkadaşlarımız bunu bir adaletsizlik olarak öngörüyorlar benim aleyhime.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Önemli bir şey Sayın Başkan.

BAŞKAN – Sayın Tanal, bunu sürekli yapıyoruz. Bakınız, şöyle söyleyeyim. Artık biz bu ortamda bu Komisyonu, bu Komisyon çalışmalarını...

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Bitmişti yani şimdiye kadar Başkanım.

BAŞKAN – Sayın Tanal, şunu ifade etmek istiyorum: Ben burada Komisyon üyesi...

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Geri aldım, bitmişti şimdiye kadar.

BAŞKAN – Sayın Tanal, mevzumuz sizin söz alıp almamız meselesi değil, bunu diğer bir Komisyon üyemizin sürekli bir sorun ederek bizi adaletsizlikle itham etmesi. Mesele bundan ibaret.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Ben üstlenmiş olacağım...

BAŞKAN – Peki Sayın Tanal, buyurun.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Ben duyarlılığınıza teşekkür ederim.

Şimdi, değerli arkadaşlarımız açıkladılar, “tazminatla ilgili” denildi. Bu, tazminata sebebiyet verenlere rücu ediliyor mu? Rücu edilmeyen kimse var mı? Edilmediyse neden?

İkinci konu eksik kalanlardan... Tabii, biz insan haklarından hep bahsediyoruz, emniyet mensuplarının verimli çalışabilmesi için, motivasyonunu artırabilmek için çalışma süresi ve çalışma koşulları ve ayrıca ek 3600 göstergesi... Mesela, şu anda içimizde Türk Silahlı Kuvvetlerine mensup arkadaşlarımız da var. Aynı görevleri yapan polis ve jandarmanın arasında ek 3600 farklı uygulama var yani sosyal hakları açısından. Bu eşitsizlik. Aynı görevi, aynı işi yapıyor ama bu eşitsizlik var. Bununla ilgili bir çalışmanız var mı? Bu ne zaman giderilecek? Ve emniyet mensuplarına verilen elbiseler çok kalitesiz, şikâyetler geliyor bize. Bu anlamda bu kalitenin daha üstünde durulacak mı? Verilen malzemeler kalitesiz olduğu için çabuk yıpranıyor, dökülüyor, kırılıyor, kendi parasıyla almak zorunda kalıyorlar. Bu konuda emniyet mensupları şikâyetleri geliyor bize, mağdurdurlar. Bu mağduriyet de ne zaman giderilecek?

Teşekkür ederim. Saygılar sunarım.

BAŞKAN – Ben teşekkür ediyorum Sayın Tanal.

Şu anda iki arkadaşımızın sözü var. Milletvekili arkadaşlarımıza ondan sonra bir daha söz vermeyeceğiz.

Buyurun Sayın Günay.

EBRÜ GÜNAY (Mardin) – Konuklara değil Komisyona önerim var. Biz insan hakları savunuculuğunu suçluyu savunmak üzerine olarak ele alacaksak bence Komisyon üyelerini bir eğitime alalım, insan hakları nedir, insan hakları savunuculuğu nedir, bunu tartışalım. İnsan hakları bir bütündür. Güvenlik, adalet, özgürlük herkes için. Bu konuda hiçbir şüphem yok ama ben bulunduğum coğrafyada yaşanan ihlalleri dile getiriyorum. İşte, Mahmut Bey başka bir yerden ifade ediyor ama öyle bir tabloyla karşı bir cevap var ki sanki biz suçluyu koruma... Ama insan hakları böyle bir şey zaten. Yani insan haklarının, temel hak ve özgürlüklerinin herkes için uygulanmasını sağlamak. Şimdi böyle söylersek biz hani bu Komisyonda tartışma yürütemeyiz. Komisyonun gerçekten sağlıklı olabilmesi için benim Komisyona önerimdir, yani bizi eğitime almanız lazım. Artık öyle düşünüyorum, Komisyon üyelerinin eğitime alınması lazım. Yani biz burada polis devlet mantığını savunacaksak, hukuk devletini değil de polis devleti mantığını savunacaksak bu Komisyon tartışma yürütemez, iş yürütemez, sorun çözemez çünkü hepimiz gerçekten bu ülkenin daha demokratik, daha barışçıl bir zeminde yaşamasını istiyoruz. Yani hepimizin gayesi en nihayetinde budur, bunun için mücadele ediyoruz. Yani bir yerde bir sıkıntı varsa ben bunu burada dile getireceğim. Urfa’da emniyet müdürlüğünde sorun var, gözaltılarda ve bekleme yerlerinde sorun varsa bunu dile getirmek en doğal hakkım, bir başkası başka bir yerden dile getirir. Bu yüzden asgari bir hassasiyet lütfen, rica ediyorum yani bunu Komisyondan rica ediyorum ve normalde İnsan Hakları İnceleme Komisyonu en aktif ve en faal komisyonlardan biri. Zaten çok zor bir araya geliyoruz, hani çalışma sorunu olan bir komisyona dönüştü maalesef bu yıl. Biraz hani bundan sonra daha şey olursa biz hem daha rahat iş yaparız hem daha rahat sorun çözeriz diyorum.

Teşekkürler.

BAŞKAN – Ben teşekkür ediyorum.

Buyurun Sayın Tanrıkulu.

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (İstanbul) – Ben de bir eksik kalmamın diye Van Barosu Van’da gözaltında bir çocuğa kötü muamele ve işkenceye bulunulduğu iddiasıyla bir rapor yayınladı. O rapordan sonra Emniyet Genel Müdürlüğü –yanılıyor olabilirim ama basından takip ettiğim kadarıyla- Van Barosu hakkında suç duyurusunda bulundu. Yani işkenceyi önleme konusunda bağımsız kuruluşlarımız maalesef yok önleme mekanizması olarak. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumunun bunu yerine getirdiği konusunda iddia var. Sivil toplum kuruluşlarının, özellikle baroların, diğer sivil toplum kuruluşlarının insan hakları ihlallerini önlemede, işkence ve kötü muamele iddialarının en aza inmesi için bir iş birliği içerisinde olmayı planlıyor musunuz yani bu kuruluşlarla?

Bir de en azından gözaltı merkezlerinin İnsan Hakları İnceleme Komisyonu üyelerine açma konusunda -yani bu konuda herhangi bir yasal engel yok- Emniyet Genel Müdürlüğü, İçişleri Bakanlığının bir tasarrufuyla çok rahatlıkla İnsan Hakları İnceleme Komisyonu üyelerine gözaltı merkezlerini istediği zaman inceleme yapma yetkisi verebilir yani. Bu konuda bakanlığın bir yazısı, genelgesi yeterli olabilir. Bu denetim de yani sonuç itibarıyla bu iddiaların en aza inmesi konusunda büyük yararı olur. Böyle bir çalışma yapmayı planlıyor musunuz?

BAŞKAN – Sayın Tanrıkulu, teşekkür ediyorum.

Sayın yetkililer, şimdi soruları aldık. Sizlerden açık bir şekilde, öz bir şekilde net cevaplar bekliyoruz. Sorular tam bir saat sürdü, cevapların zamanını siz belirleyiniz.

Buyurun.

İÇİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI MUHTEREM İNCE – Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri; tekrar teşekkür ediyorum. Elimizden geldiğince, bilgimiz dâhilinde soruları yanıtlamaya çalışacağız.

Öncelikle şunu ifade edeyim. Hem sunumumuzda hem benim girişte yaptığım konuşmamda da ifade ettiğim gibi bizler bütün bu binlerce vatandaşa karşı yapmış olduğumuz iş ve işlemleri, hizmetleri yürütürken tamamen insan haklarına saygılı, hukukun üstünlüğünü esas alan, hukuk içerisinde yürütmeye çalışan bir bakanlığız. Böyle bir amacımız var, böyle bir hedefimiz var ve bütün personelimiz bu hedefe kilitlenmiş durumda. Bunu özellikle belirtmek isterim. Bu konuda da eğer insan hakkına aykırı, hukukun üstünlüğüne aykırı, hukuk dışı bir eylem veya işlem yapıldıysa da bunu yine hukuk içerisinde gerekli işlemlerini yapma gayreti içerisindeyiz. Bunu özellikle ifade etmek istiyorum.

Şimdi, Sayın Mahmut Bey’le başlamıştı sorularımız. Oradan önce insan hakları konusunda eğitimlerimiz soruldu. Meslek içi eğitimler, ders planlaması, ders kitabı bu konuda var mı, yok mu? Bu eğitimlerle ilgili soruları bizim bizzat dersleri yapan, planlayan ve bu konuda sorumlu birinci derecede Polis Akademimiz. Polis Akademisi Başkanımız da burada, yanımızdalar. Bu soruları yanıtlaması için ben ona söz vermek istiyorum. Ondan sonra diğerlerine devam edeceğiz.

BAŞKAN – Buyurun.

POLİS AKADEMİSİ BAŞKANI PROF. DR. YILMAZ ÇOLAK – Sayın Başkanım, çok saygıdeğer milletvekilleri; hepinizi saygıyla, sevgiyle selamlıyorum.

Bizim, Polis Akademisi olarak üç temel görevimiz var. Bunlardan 1’incisi polis temel eğitimi, 2’ncisi polis amiri eğitimi, 3’üncüsü de Emniyet teşkilatının hizmet içi eğitimlerinin koordinasyonu. Dolayısıyla bu üç alanda da insan haklarıyla ilgili verilen derslerin, kursların içeriğiyle ilgili konuşmak istiyorum.

Polis temel eğitimi bizde iki birim altında yürütülmekte. Birincisi, polis meslek yüksekokulları, iki yıllık ön lisans eğitimi veriyoruz polis meslek yüksekokullarında. Diğeri de polis meslek eğitim merkezleri, bu da lisans mezunlarının alındığı ve beş aylık bir eğitimle polis yetiştirildiği okullarımız. Polis meslek yüksekokullarında yirmi sekiz saat insan hakları dersi veriyoruz, kırk iki saat de halkla ilişkiler ve iletişim dersi var.

Sayın Vekilimiz Mahmut Tanal Bey'in sorduğu, ayrıca, Ebrü Günay Vekilimizin sorduğu soruları da kapsayacak şekilde içeriğine girmek istiyorum müsaadeniz olursa. PMYO'da verilen insan hakları dersinin içeriği şu şekilde: İnsan hakları kavramı ve önemi, hak ve özgürlük kavramları, insan haklarının disiplinler arasındaki yeri, insan haklarının felsefi temelleri, insan haklarının nitelikleri, insan haklarının güvenlik açısından önemi, insan haklarının sınıflandırılması, insan haklarının askıya alınması, insan haklarının kötüye kullanılması.

İkinci genel başlığımız insan haklarının düşünsel ve tarihsel gelişimi. Burada tarihsel gelişimine detaylı bir şekilde yer veriliyor ve günümüzde, özellikle çağdaş, demokratik ülkelerdeki uygulamalar, uluslararası metinler detaylı bir şekilde veriliyor öğrencilerimize.

Diğer ana konular –hatta onlardan birkaçını söyleyeyim- AK ve insan haklarının korunması, AİHS ve ek protokoller, AK İşkenceyi Önleme Sözleşmesi ve Komitesi, AİHM ve işleyişi, AB ve insan haklarının korunması, AGİT ve insan haklarının korunması, Türkiye’de insan hakları, ulusal ve uluslararası sivil toplum kuruluşları ve bunların insan hakları düşüncesinin yerleşmesine olan katkıları gibi konular ele alınıyor. Bu ders çerçevesinde diğer genel başlığımız, kolluğun ihlal edebileceği temel haklar ve özgürlükler, yaşam hakkı, zor ve silah kullanma ve yaşam hakkı, gözaltında kaybolmalar, eksik soruşturma yapma ve yaşama hakkı, işkence yasağı, kişi özgürlüğü ve güvenliği hakkı, adil yargılanma hakkı, isnat öğrenme hakkı, lekelenmeme hakkı, masumiyet karinesi, susma hakkı, avukatın hukuki yardımından yararlanma hakkı, özel hayatın korunması, ifade özgürlüğü, toplantı ve gösteri yürüyüşü düzenleme hakkı, örgütlenme özgürlüğü, ayrımcılık yasağı.

Bu ders çerçevesinde verdiğimiz diğer bir genel başlığımız, bazı özel grupların hak ve özgürlükleri, kadın hakları, kadına karşı şiddet, aile içi şiddet, çocuk hakları, yabancılardan, azınlıkların ve mültecilerin hakları, temel hak ve özgürlüklerin ihlali ve kolluğun sorumluluğu, idarenin sorumluluğu, hukuki sorumluluğu, cezai sorumluluğu.

Bir diğer polis temel eğitimi yani polis memuru yetiştirdiğimiz okul olan polis meslek eğitim merkezlerinde verdiğimiz insan hakları dersinin içeriğini arz etmek istiyorum. Bu dersimizin adını aslında biraz daha kapsayıcı olsun diye... Çünkü okullarımıza aldığımız bu arkadaşlar üniversite mezunu, dolayısıyla belirli bir eğitim seviyesinin üzerinde, KPSS’den 60 puan ve üzeri almış kişiler olduğu için bunlara verilen ders ön lisans dersinden biraz daha genel ama içerik anlamında biraz daha üst seviyede. Mesela dersin adını şöyle koyduk: Demokratik polislik ve insan hakları. İşte, biraz daha demokrasi çerçevesine oturarak öğrencilerimize vermeye çalışıyoruz. Genel başlığımızı: “Demokrasi nedir?” “Demokrasinin temel ilkeleri, özgürlük ilkesi, eşitlik ilkesi, devlet-sivil toplum ilişkisi çerçevesinde demokrasi, “Demokrasi bir ideal midir, bir prosedür müdür?”, “İnsan haklarının temel nitelikleri” diye bir genel başlığımız var. Yine, insan haklarına dair kavramların tartışılması, temel hak ve özgürlüklerin korunması, polisin koruma hakkı, saygı gösterme, koruma, müdahale etme, BM Evrensel İnsan Hakları Beyannamesi, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi. Diğer genel başlığımız, özgürlük ve güvenlik ilişkisi, özgürlük ve güvenlik dengesi, “Gösterici kimlere denir?”, “Kitle kime denir?”, toplumsal düzen, devlet güvenliği, birey veya toplumsal grupların güvenliği üzerine tartışmalar. Diğer bir genel başlığımız hukuk devleti, hukuk devletinin ortaya çıkışı, tarihsel gelişimi, hukuk ve demokrasi ilişkisi, hukukun üstünlüğü ve demokratik ilkeler. “Şiddet ve demokrasi” diye

genel bir başlığımız var. Devletin şiddet tekeli, zor kullanma gücü, orantısız güç kullanımı, şiddet ve demokrasi arasındaki ilişkinin karşılaştırılması. Bir genel başlığımız polisin görevleri, otoriter polislik nedir, toplum destekli polislik, problem odaklı polislik, istihbarat temelli polislik, eşitlik ilkesi ve ayrımcılık. Bu çerçevede bir diğer genel başlığımız devletin asayişle ilgili yükümlülüğü, bu kapsamda kamu düzeni, güvenlik hakkı ve düzenin korunması, güvenlik sistemi, düzen ve kargaşa, kamu düzeni yönetimiyle ilgili insan hakları temel ilkeleri başlıkları ele alınıyor. Polisin yetkileri temelindeki genel başlık altında polisin güç kullanımı, ateşli silah kullanımı, orantısız güç kullanımı; tırnak içinde bunu değerlendiriyoruz. Bir diğer genel başlık tutuklama ve gözaltı, tutuklama ve gözaltıyla ilgili temel insan hakları ihlalleri, ilkeleri, yasal bir tutuklama nasıl yapılmalı, yasal bir gözaltı nasıl yapılmalı, mevcut sistemde tutuklama ve gözaltı.

Bir diğer başlığımız hesap verilebilirlik, sivil otoriteye bağlılık, polisin demokratik denetimi, polis-sivil toplum ilişkisi, şeffaflık ve güvenlik ilişkisi. Bir diğer genel başlığımız operasyonel bağımsızlık; dikey bakış açısı, polis ve devlet; yatay bakış açısı, polis ve halk, takdir yetkisi. Bir diğer genel başlığımız ceza soruşturması, ceza soruşturması ve şüpheli sorgusuyla ilgili temel insan hakları ilkeleri, ceza soruşturması nasıl yapılmalı, ceza soruşturma yöntemleri.

Ayrıca, diğer hukuk dersleri çerçevesinde de yine insan haklarına değinilmektedir.

Yine, bize, uhdemize yeni verilen bekçilik eğitimi var. Bu bekçilik eğitimi çerçevesinde de insan haklarıyla ilgili dersimiz var. Müsaadeniz olursa bundan da bahsetmek istiyorum. Bu dersimiz altı haftalık bir ders. Ana konularını söylemek istiyorum. Aslında, bir önceki bahsettiğim POMEM derslerinin biraz daha kompakt, biraz daha kısaltılmış hâli. Demokrasi nedir -bunlar genel başlıklar, içeriklerinden az önce bahsettim- insan haklarının temel ilkeleri, özgürlük ve güvenlik ilişkisi, hukuk devleti, şiddet ve demokrasi, tutuklama ve gözaltı, hesap verilebilirlik, operasyonel bağımsızlık, ceza soruşturması.

Bunun yanı sıra diğer bir görevimiz olan amir eğitiminde de insan haklarıyla ilgili derslerimiz var. Bu amir eğitiminde en temel aşama ilk kademe amir eğitimi, şu anda ilk kademe amir eğitimini Polis Amirleri Eğitim Merkezinde yürütüyoruz. Polis Amirleri Eğitim Merkezimizin 2 öğrenci kaynağı var: Biri sivil kaynaktan, üniversite mezunları, KPSS'den 70 puan ve üzeri alan, yetişmiş, belli seviyede adaylar; diğeri de lisans mezunu, memuriyetten gelen adaylar. Bunlara yönelik olarak da sadece spesifik olarak tanımlanmış insan hakları dersimiz var ve mevzuatla, hukukla ilgili bütün derslerde de bu konuya değiniliyor. Müsaadeniz olursa bu dersin de içeriğine girmek istiyorum. Polis Amirleri Eğitim Merkezinde verdiğimiz insan hakları dersinin içeriği... On dört haftalık bir ders, bu öğrencilerimize verdiğimiz güvenlik yönetimi alanındaki tezsiz yüksek lisans programının içeriğinde olan bir ders. Hukuk, hak ve adalet kavramları, birinci hafta; ikinci hafta, temel kavramlar, insan hakları, temel hak ve ödevler, pozitif hukuk ve hukuk ayrımı; hak, adalet, şiddet, iktidar, devlet, hukuk, ceza, anayasa gibi temel kavramlar. Devletin meşru şiddet tekeli kavramı, derse ilişkin genel diğer kavramlar. Üçüncü hafta insan haklarının anayasal güvenceye kavuşturulması, normlar hiyerarşisi, insan haklarının nitelikleri, evrensellik, bireysellik, dokunulmazlık, devredilemezlik, vazgeçilmezlik, insan haklarının üstünlüğü, insan haklarının bütünlüğü ilkeleri. Dördüncü hafta insan haklarının sınıflandırılması, Jellinek'in sınıflandırılması ve çağımızda üçlü tasnifin anlamsızlaşması –daha detayı var buranın- kuşaklara göre yapılan sınıflandırma, haklara genel bakış. Beşinci hafta insan haklarının tarihsel gelişimi, yine burada demokratik ülkelerdeki gelişimi ve uluslararası metinler veriliyor. Altıncı hafta hak ihlali insan hakları ihlali değildir, devletin insan hakları bakımından yükümlülükleri, koruma, tanıma, yerine getirme,

kendisi ihlal etmeme, insan haklarının korunması, siyasal iktidarın sınırlandırılması ilişkisi, siyasal iktidar kavramı, insan haklarının korunması, hukuk devleti, demokrasi, kuvvetler ayrılığı, STK'ler, insan hakları gibi konuları içeriyor.

BAŞKAN – Evet, orası anlaşıldı.

Mahmut Bey, herhâlde iktifa ediyorsunuz.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Evet.

BAŞKAN – Yalnız, Mahmut Bey'in bir talebi daha vardı.

POLİS AKADEMİSİ BAŞKANI PROF. DR. YILMAZ ÇOLAK – Hizmet içiyle ilgili de aslında, hem Ebrü Hanım'ın da dediği kadınla ilgili çok spesifik bir şey...

BAŞKAN – Bu kitap meselesini Komisyonumuzun tüm üyelerine ulaştırın.

POLİS AKADEMİSİ BAŞKANI PROF. DR. YILMAZ ÇOLAK – Tamam.

BAŞKAN – Hizmet içi eğitimle ilgili konuşacak mısınız?

POLİS AKADEMİSİ BAŞKANI PROF. DR. YILMAZ ÇOLAK – Hizmet içi eğitimlerle ilgili verdiklerimiz de var, üç saat. Spesifik, kadınla ilgili...

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Yeterli, tatmin edici.

EBRÜ GÜNAY (Mardin) – Yeterli.

BAŞKAN – Tamam, yeterli.

Devam edelim Sayın Bakanım.

İÇİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI MUHTEREM İNCE – Mahmut Bey'in, yine, sormuş olduğu sorulardan... Nezarethane kayıtları saklama süresini sormuştu. Otuz gündür bunun süresi, otuz gün olarak saklama yapılır.

BAŞKAN – Bunu, bu süreyi, otuz günlük saklama süresini neye göre belirledik Sayın Bakanım?

İÇİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI MUHTEREM İNCE – Yirmi dört saatlik bir gözaltı süresi var normalde. Yirmi dört saat sonra doktor raporu alıyor, tüm hepsini kullanabilirse en fazla sekiz güne çıkıyor. Otuz günlük bir şeyin sistem olarak da yani bilgi işlem olarak da ancak bu kadar kapasiteyi teknik olarak kaldırabileceği tespit edilmiş. Tüm dünyada da bu standart uygulanıyor.

BAŞKAN – Dünyadaki standart bu mudur?

İÇİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI MUHTEREM İNCE – Bizim bilimiz dâhilinde budur.

Polis karakolları standardıyla ilgili bilgiyi –daha teknik bir bilgi olduğu için- Emniyet Genel Müdür Yardımcımız birazdan cevaplayacak.

Cizre'de okulun Emniyet binasına çevrildiği yönünde bir sorusu vardı Sayın Tanal'ın. Cizre'deki okulun Emniyet tarafından kullanıldığı doğrudur fakat oraya daha modern, daha kapsamlı ve tüm eğitim ihtiyaçlarını karşılayacak yeni bir okul yapılmıştır. Şu anda bir okul ihtiyacı yoktur. Bunu da özellikle belirtmek istiyorum. İçinde kapalı spor salonu olan, modern, çok daha geniş bir meslek lisesi inşa edildi, 17 milyonluk da bir yatırım oldu bu. Okul ihtiyacının da şu anda olmadığı bilimiz mevcut. Bu ihtiyaç karşılandı.

Diğer bir husus, rücu meselesi. Rücu hukuk çerçevesinde biz, kusuru nispetinde, kusurunu dikkate alarak yapıyoruz. Kusuru ne kadarsa o kadarını mutlaka rücu ettiriyoruz ve bu konuda da çok hassas olduğumuzu özellikle ben ifade etmek isterim.

Yine, bir diğer husus, elbiselerin kalitesiz olduğu konusunda bir soru vardı. Bu konuda son dönemde yaptığımız elbiseler gerçekten çok kaliteli ve çok memnunar. Önceden biz de şikâyet almıştık, hemen onları dikkate aldık ve şu anda almış olduğumuz bütün elbiseleri en kaliteli şekilde alıp teslim etmeye çalışıyoruz. Çünkü bu konuda, yapmış olduğu görev nedeniyle personelimizin hiçbir şikâyeti olmaması gerektiğine inanıyoruz.

Diğer bir husus, İçişleri konusunda cemaatin hâkim olduğuna dair bir şey vardı, buna katılmamız mümkün değil çünkü en hassas olduğumuz ve birinci derecede mücadele ettiğimiz konulardan bir tanesi. İçişleri Bakanlığının ve devletin bütün diğer memurlarının, devlet adına hizmet yapan tüm kamu personelinin sadece devletten emir alan, Anayasa'ya, hukuka bağlı, kanunlarda görevleri belirtilmiş, görevleri yapan ve emri sadece dediğim gibi devletten alan, vatanına, milletine hizmet eden bir yapıda olmasını temin etmeye çalışıyoruz ve bu konudaki tüm kriterleri kullanıyoruz. En son beççilik sistemi gelişti, malumlarımız. Bekçilik alımında dahi en hassas olduğumuz konulardan bir tanesi olduğunu ben özellikle burada ifade etmek istiyorum.

Diğer bir husus, Sayın Sezgin Tanrıku Vekilimizin dile getirdiği CBT, Avrupa İşkencenin Önlenmesi Komitesinin raporları. Bu konuda ilki 1990 Eylül, sonuncusu da 2019 Mayıs olmak üzere 7'si periyodik, diğerleri amaca özgü toplamda 30 ziyaret yapılmıştır. 28 rapor yazılmıştır ve bunlar bize ulaşmıştır. 25 tanesi açıklanmış, 1 tanesi 2016 Ağustos tarihli rapordur. Bu, 15 Temmuz darbe girişimi sürecine denk geldiği için şu anda açıklanmış durumda değildir. Bunun da muhatabı Adalet Bakanlığıdır. Biz Adalet Bakanlığıyla bu konuda gerekli görüşmeleri yapacağız. Kalan 2 raporun çalışmaları da Dışişleri Bakanlığımızca yürütülüyor şu anda. Bunlardan bir tanesi 2018 Nisan ziyareti, ruh ve sinir hastalıklarına yönelik bir ziyareti bu, amaca özgü. Bakanlığımızı direkt ilgilendirmeyen bir konuydu. Yine, en son 2019 Mayıs'ta yapılan ziyaret raporunun da yıl sonuna doğru yayımlanmasını bekliyoruz. Bunları da hassasiyetle takip ediyoruz. Burada yer alan raporlardaki hususları Bakanlığımız açısından yerine getirmeye çalışıyoruz, bunu da belirtmek isterim.

BAŞKAN – Sayın Bakanım, sadece 2016 Ağustos tarihli rapor mu yayımlanmadı, bunu mu söylüyoruz?

İÇİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI MUHTEREM İNCE – Doğrudur.

BAŞKAN – Diğerleri yayımlandı ve yayımlanacak.

İÇİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI MUHTEREM İNCE – Aynen öyle.

BAŞKAN – Peki.

Buyurun.

İÇİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI MUHTEREM İNCE – Özel güvenlik konusunda, özellikle son dönemde biz eğitimleri çok sayıda artırdık. Bu konuda, yirmişer saat yetki kullanımı ve yetki aşımı konularında eğitimler verdik. Yine, polis müfettişlerimiz tarafından özel güvenlik görevlilerine hizmet içi eğitimler düzenliyoruz. 2018 yılında tüm özel güvenlik personelimizin bu anlamda hizmet içi eğitimden geçirildiğini belirtmek isterim.

Cumartesi Anneleriyle ilgili konu gündeme geldi. Cumartesi Anneleriyle ilgili, malumlarımız olduğu üzere, Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Yasası'na göre bu işlemler yapılıyor ve burada yasak olan bölgeler ve izinli olan bölgeler oluyor. Taksim Meydanı ve özellikle İstiklal Caddesi de bu konuda yasak olan bölgelerden yani önceden ilan edilmiş, burada herhangi bir toplantı ve gösteri yürüyüşü yapılamayacağı konusu bu yasak bölgeler içerisine alınmış ama buna rağmen, burada ısrarla, bazı gruplar veya bazı bireyler tarafından toplanılıp gösteri yapılması zorlanıyor. Bu konuda da polisimizin veya kolluk birimlerimizin hepsinin -yetkileri dâhilinde- gerekli yetkiyi kullanarak yasak olan bir

şeyi yaptırmama konusunda yaptığı bir işlemdir bu. Ki hâlâ şu anda zannedersen İstiklal Caddesi'nin sonunda İnsan Hakları Derneğinin olduğu bölgede, onun önünde veya içinde her hafta cumartesi bu gösteriler yapılmaya çalışılıyor ve bu konuda herhangi bir müdahale de bundan sonra yapılmadığını ben biliyorum. Bu konuda bizim Dış İlişkiler Daire Başkanımız o dönemde, özellikle 700'üncü gösteri döneminde Beyoğlu Kaymakamıydı. O da konuyu biliyor çünkü bu konuda bize bazı istihbaratlar da geliyor, diyorlar ki: "Şurada bir terör eylemi olma ihtimali var." veya "Şurada şöyle bir eylem olma durumu var." veya orada yaşayan esnaf şikâyet ediyor, diyorlar ki: "Biz böyle bir gösteriyi burada istemiyoruz çünkü işlerimiz bozuluyor." Bu anlamda, bunlar dikkate alınarak bu yasaklama kararları alınıyor, Cumartesi Anneleri konusundaki iş ve eylemler de tamamen yasal çerçevede yürütülmüş konulardır. Bunu özellikle belirtmek istiyorum.

"Kadın şubesi kurulacak mı?" sorusu vardı.

BAŞKAN – Sayın Bakanım, ondan önce...

Eski Kaymakamımız, ilave etmek istediğiniz bir şey var mı?

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (İstanbul) – Sayın Bakanım, şöyle bir bakın bu son bir yıl içerisinde mevzuat değişmedi; ne Mahallî İdareler Yasası değişti ne Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Yasası değişti ne Anayasa değişti. Yedi yüz hafta aynı yerde oturma eylemi yapan ve bunu şiddete karışmadan yapan aileler, ki Sayın Cumhurbaşkanı da bu ailelerle görüşmüştü. Hangi ihtiyaçtan kaynaklı 700'üncü haftadan sonra yasaklandı? Bunun makul bir açıklaması olması lazım çünkü gerçekten, bu, hükümete her aşamada soruluyor. Dolayısıyla yedi yüz hafta yapmışlar, 700'üncü haftadan sonra yasaklanmış. Mevzuat değişmediğine göre...

İÇİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI MUHTEREM İNCE – Mevzuatla ilgili değil o Sayın Vekilim. O, tamamen o günkü tehdit veya bu konuda gelen istihbaratlarla ilgili alınmış bir karar. Yani bu 700'üncü değil, 701'inci de olabilirdi veya 699'uncu da olabilirdi ama 700'üncüye denk gelmiş o zamanki o ihbarlar. Kaymakamımız da, Başkanımız da bir bilgi versinler.

BAŞKAN – Buyurun.

İÇİŞLERİ BAKANLIĞI AB VE DIŞ İLİŞKİLER DAİRESİ BAŞKANI SAVAŞ ÜNLÜ – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Beyoğlu eski Kaymakamıyım.

700'üncü hafta etkinliklerinin yasaklanmasına ilişkin olarak bundan önceki haftalarda –sayın vekilimiz de bilir o bölgeyi- Galatasaray Lisesinin önünde cumartesi günleri belirli saatlerde belirli gruplar küçük sayılarda gelip basın açıklaması yaparlar, TAYAD'lı aileler ve benzeri. Saatleri falan da böyle mutada oturmuş rutinleri vardır bunun. Cumartesi Anneleri de -699'uncu ve daha öncelerini de sayarsak- genelde 30-40 civarında kişinin katılımıyla oluşan basın açıklaması şeklinde gerçekleşmekte bu etkinlik. Ancak 700'üncü haftada, birincisi güvenlik tehdidi vardı. Emniyetteki arkadaşlarımız da bilgi verir, ben de biraz sonra detaylı arz ederim. PKK terör örgütünün, etkinliği araçsallaştırmaya çalıştığına yönelik ciddi istihbarat var. PKK terör örgütünün önde gelen sözde yürütme kurulu üyelerinin açıklamaları var etkinliğe destek verilmesi yönünde.

Müsaade ederseniz okuyabilirim de, sizinle de paylaşabilirim.

BAŞKAN – Lüzumu yok.

İÇİŞLERİ BAKANLIĞI AB VE DIŞ İLİŞKİLER DAİRESİ BAŞKANI SAVAŞ ÜNLÜ – Daha da önemlisi, bununla birlikte eş değer önemde bir basın açıklaması şeklinde değil, büyük bir toplantı, kitlesel bir eylem şeklinde yapılmasına yönelik sosyal medya çağrıları ve hazırlık var. Mesela, 700'üncü hafta

yasaklandığı ilan edilmesine rağmen, sabah erken saatlerde meydana ses, yayın cihazları kurulması ve büyük bir toplantı, gösteri yürüyüşü, miting şeklinde bunun yapılmasına yönelik bir hazırlığın olduğu çok açık. Bu nedenle bu karar alındı.

Sayın Başkanım, bu, sadece Cumartesi Annelerine yönelik değil, daha önce o meydana zaman zaman İnsani Yardım Vakfı da etkinlik yapıyordu, sayın vekillerimiz bu konuyu da bilirler. 25 Kasım Kadına Yönelik Şiddetle Mücadele Yürüyüşü'nde bir önceki yıl tünelden başlayıp yine Galatasaray Lisesine kadar –o da yasaklanmış olmasına rağmen- müsaade edilmişti Kadınlara Yönelik Şiddetle Mücadele Gününde şiddet uygulanmasın diye. Ancak daha sonra artan terör tehdidi ve istihbarat kapsamında, İnsani Yardım Vakfı da dâhil, en son 25 Kasım'da –ben orada değildim ama basından hepimiz biliyoruz- Kadına Yönelik Şiddetle Mücadele Günü'ndeki yürüyüş de dâhil, hiçbir grubun İstiklal Caddesi'ne çıkışına müsaade edilmeme yönünde genel bir güvenlik algısı nedeniyle bir karar var. Bu, önceden bildirim şartı Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 11'inci maddesinde yazan toplantı ve gösteri yürüyüşlerinin kamu güvenliği, açık tehdit nedeniyle engellenebileceğine dair hükümle de oldukça uyumlu bir karardır Sayın Başkanım.

Arz ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Bakanım, buyurun lütfen.

İÇİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI MUHTEREM İNCE – Sayın Başkanım, bu kadın şubesiyle ilgili şu anda bizim Jandarma Genel Komutanlığımız bünyesinde, tüm birimlerde yani tüm illerde kadın ve çocuk kısım amirliği mevcut, 81 ilimizde var şu anda ama Emniyette Asayiş Dairemizin içerisinde böyle bir uzmanlaşma var. Bu tekrar ayrı, farklı bir daire olsun mu? Olabilir, bunu değerlendirelim. Notlarımıza aldık bu konuyu.

Diğer bir husus, bu 6 kişiden bahsedildi, kayıp olan 6 kişiden. Şimdi bunlar bizim kayıtlarımızda da kayıp kişiler yani bunlar aranıyor, aranan kişiler. İlk tespit, bulunduğunda, zaten, gerekli işlemi yapmak üzere bunların hepsinin yakalama kararı var savcılıklardan. Mesela biri silahlı terör örgütüne üye olma suçundan aranıyor. Diğer biri, devletin gizli kalması gereken bilgilerini siyasal veya askerî casusluk amacıyla temin etmek, silahlı terör örgütü kurmak, yönetmek veya üye olmak suçlarından aranıyor. Yine, bir diğeri silahlı terör örgütüne üye olma, Terörizmin Finansmanın Önlenmesi Hakkında Kanun'a muhalefetten aranıyor. Diğer biri silahlı terör örgütü kurmak, yönetmek, siyasal ve askerî casusluk suçlarından aranıyor. Biri silahlı terör örgütüne üye olma, kamu kurum ve kuruluşlarının zararına dolandırıcılık, resmî belgede sahtecilik suçundan aranıyor. Bir diğeri hakkında da en son 2019 yılı içerisinde Ankara Cumhuriyet Başsavcılığının kararıyla herhangi bir delile ulaşılamadığından kovuşturmaya yer olmadığı kararı verilmiş.

BAŞKAN – Sanki o karar daha sonra kaldırıldı diye bir bilgi var. Sizde var mı öyle bir bilgi?

İÇİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI MUHTEREM İNCE – Öyle bir bilgi yok şu anda, en son o karar var.

Dolayısıyla bunların nerede olduğu konusunda gerçekten bizler de ilk bilgiye sahip olduğumuzda gerekli işlemi yapacağız. Yurt dışına kaçmış olabilirler, bilemiyorum, herhangi bir yerde saklanıyor olabilirler.

SERVET ÜNSAL (Ankara) – Sayın Bakan, sizin kayıtlarınızda bu kişiler kaçırılan kaydında yoklar, eşlerinden de sorabilirsiniz; aranan kaydında olabilir, kaçırılan kayıtlarında yoklar. Onu söylüyoruz.

İÇİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI MUHTEREM İNCE – Yani bu tabii savcılığın vereceği kararlar ilgili bir durum. Onlar öyle bir karar verirlerse biz de o karar doğrultusunda hareket ederiz.

BAŞKAN – Anlaşıldı.

Sayın Bakanım, bu 6 kişinin 5'i mi arıyor, tamamı mı arıyor? Hepsini arıyor, değil mi?

İÇİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI MUHTEREM İNCE – Evet, doğrudur.

BAŞKAN – Yani siz bulduğunuzda gözaltı işlemi yapacaksınız.

İÇİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI MUHTEREM İNCE – Tabii, aynen öyle, gerekli işlemi yapacağız.

Ben, Sayın Ebrü Günay'ın belirttiği hususlara geçmek istiyorum. İnsan hakları-güvenlik dengesinden bahsettiler. Gerçekten, biz bu dengeyi koruma gayreti içerisindeyiz ve bu konuda da çok ilerlediğimizi, çok güzel sonuçlar elde ettiğimizi Avrupalı veya uluslararası örgütler de bizlere bildiriyorlar.

Mardin'le ilgili bir yasaklama kararından bahsedildi. Eğer bir güvenlik riski varsa, terör riski varsa bu konuda Vali kafasına göre herhangi bir işlem yapamaz, hukuka bağlı kalmak durumundadır.

EBRÜ GÜNAY (Mardin) – Yapılan bütün eylemler hakkında, hani bir eyleme yönelik alınmış bir karar değil, Mardin ilindeki bütün eylemler. Hani, bunu bilemezsiniz. Bir eylem için dediğiniz doğru olabilir ama bütün eylemler için...

İÇİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI MUHTEREM İNCE – Şimdi, onu ben araştıracağım, belki bütün eylemlere yönelik bir tehdit vardır, bir istihbarat vardır, o konuyu araştıracağım.

EBRÜ GÜNAY (Mardin) – Yasa açık bu konuda.

İÇİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI MUHTEREM İNCE – Ama 2911'in 17'nci maddesi bu konuda yetki veriyor, bu yetkiye dayanılarak bu işlemler yapılıyor.

EBRÜ GÜNAY (Mardin) – Keyfiyet var, ben hâlâ keyfiyet olduğunu düşünüyorum.

İÇİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI MUHTEREM İNCE – Mümkün değil.

BAŞKAN – Bir keyfilik söz konusuysa Sayın Bakanım, o noktada bir araştırmanız önemli.

İÇİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI MUHTEREM İNCE – Ben araştıracağım detaylı bir şekilde ama mümkün olmadığını biliyorum.

Diğer bir husus, Nusaybin'de TOKİ'nin anahtar teslimi konusunda. Toplam 11 etap var, 5 etabın kurası çekildi. Kurası çekilenler içerisinde kapıcı parası ve aidat konusunda bir anlaşmazlık çıktı TOKİ ile vatandaşlar arasında. TOKİ kapıcı parası ve aidat alınmaması yönünde kararını aldı, bunları da – yeni bir karar bu- vatandaşlara bildirdi. Kira yardımının üç yıl sonunda kesilmesinin nedeni, Bakanlar Kurulu kararıyla üç yıllık bir yetki verilmişti, bu yetki sona erdiği için kira yardımı kesildi. Bu konuda da 5'inci etaptan itibaren anahtar teslimi yapılmaya başlandı şu anda. 6'ncı etabın da ufak tefek eksikleri var, bunlar tamamlanır tamamlanmaz teslimatları yapılacak.

Bu, sürekli, birkaç defa dile getirildi, Halfeti meselesi. Halfeti konusunda ben öncelikle şunu ifade edeyim: Biz İçişleri Bakanlığı olarak mülkiye müfettişlerinden bir heyet oluşturduk ve konuyu incelemek, soruşturmak üzere görev mahalline gönderdik. Şu anda onlar konuyu gerekli, detaylı, titiz bir şekilde inceliyorlar, bu rapor doğrultusunda da gerekli işlemin yapılacağını özellikle belirtmek isterim. Yalnız, burada, Halfeti'de öncelikle bizim kolluk birimlerimize bir bilgi ulaşıyor –bir terör eylemi- silahlı bir grup, örgüt mensubunun burada olduğuna dair ve daha sonra kolluk birimlerimiz buraya bir operasyon için karar alıyor, planlıyor ve bir operasyon gerçekleştiriliyor. Bu operasyon neticesinde öncelikle bu teröristlerin olduğu yere, bir eve gidiliyor, "Teslim olun." çağrısı yapılıyor. Teslim olmadıktan, ateşle karşılık verildikten sonra bir çatışma olayı meydana geliyor. Burada Özel Harekattan bir komiser yardımcımızı şehit verdik, 2 polis memurumuz da yaralandı; 2 bölücü terör

örgütü mensubu da ölü olarak ele geçirildi. Bu olayın ilk başlangıcı budur. Tekrar belirteyim, bu olayla ilgili 51 şahıs yakalanıyor, 51 şahıs içerisinde 15 şüpheli şahıs tutuklanıyor, 35 şahsa da adli kontrol kararı veriliyor, sadece 3 şahıs savcılık tarafından serbest bırakılıyor. Daha sonra, bu olayla ilgili, işkence olduğu, insan haklarına karşı uygulamalar olduğu yönünde çeşitli iddialar ortaya atılıyor.

Kısaca şöyle bir özetleyecek olursak bu iddialardan bir tanesi, ellerinin arkadan kelepçelendiği, başına çuval geçirildiği, gözlerinin bağlandığı şeklindedir. Bu iddia eden şahsın görüntüleri kameralardan izlendiğinde, iddia edildiği gibi başında çuval bulunmadığı ve soruşturma işlemleri aşamasında tamamen görevli bayan personel tarafından kendisine eşlik edildiği görülüyor.

Diğer bir husus, yine, bir tanesi, gözlerinin bağlı şekilde nezarethanedен alındığı ve işkenceye maruz bırakıldığı yönünde iddiası var, başına çuval geçirildiği yönünde iddiası var. Bununla ilgili de soruşturma işlemleri aşamasında kamera kayıtlarına baktığımızda bir bayan ve bir erkek personelin kendisine eşlik ettiğini görüyoruz.

Diğer bir husus, bir fotoğraftan bahsediliyor. Bu fotoğrafı incelediğimizde, bu fotoğrafın Halfeti'yle bir ilgisinin olmadığını, farklı bir yerde çekilmiş fotoğraf olduğunu görüyoruz.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Bozova Yaylak Jandarma Karakolu orası, gözaltına alınanlar oraya götürülmüş. Orası Bozova Yaylak Jandarma Karakolu, başka bir yer değil.

İÇİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI MUHTEREM İNCE – Hayır, Van Erciş'te çekilmiş bir fotoğraf var.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Hayır, orası Bozova. Bakın, ben size adres veriyorum, araştırın lütfen, Bozova Yaylak Jandarma Karakolu.

İÇİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI MUHTEREM İNCE – Bizim elimizde böyle bir bilgi var, bunu sizinle paylaşayım, sizin söylediğimize de bakarız.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Bütün basında...

BAŞKAN – Yani sizdeki fotoğraf Van Erciş'e ait bir fotoğraf mı?

İÇİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI MUHTEREM İNCE – Evet, farklı bir fotoğraf var.

Diğer bir husus, bir şüpheli çıkarıldığı sulh ceza hâkimliğinde hâkime kendisine kötü muamele yapıldığına dair iddialarda bulunuyor. Hâkim tarafından, kendisine, bahsettiği şekilde işkence gördüyse yaralarını göstermesi isteniliyor, böyle bir yara gösteremediği için bu tutanak altına alınıyor, şüpheli şahsın herhangi bir yara izi gösterememesi üzerine bir tutanakla bu tespit ediliyor.

Diğer bir husus, yine, terörle mücadele ekiplerince günlerce kendisinin işkenceye maruz bırakıldığı yönünde bir iddia var. Darp ve cebir izine rastlanılmadığı ve bunların hepsinin tamamen doktor raporlarıyla sabit olduğu, hepsinin süreleri içerisinde mevzuat çerçevesinde doktor raporlarının alındığı ve buralarda herhangi bir işkence unsuruna rastlanılmadığı doktor raporlarıyla da tespit ediliyor.

Başka bir husus, kendisine günlerce elektrik verme, falakaya yatırma, kaba dayak atma gibi fiziki işkenceler yönünde bir iddiada bulunuyor bir şahıs. Bu şahıs da incelendiğinde, kendisine su içmek için bir su şişesi verildiği, kolunu suyla ıslatarak yumuşattığı ve elindeki kapakla da buraya çeşitli izler oluşturduğu tespit ediliyor.

EBRÜ GÜNAY (Mardin) – Bunu nasıl tespit ediyorsunuz Sayın Bakan? Yani su şişesi kapağıyla bunu yapmak biraz...

İÇİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI MUHTEREM İNCE – Kamera kayıtları var.

Özetlemek gerekirse, bu dönemde, özellikle Şanlıurfa genelinde 133,3 kilogram bir patlayıcı madde ele geçiriliyor ki bunlar özellikle batı illerinde, büyük şehirlerde, metropollerde eylem yapmak üzere yakalanmış patlayıcılar. Bunu özellikle sizlerin bilgilerinize sunmak istiyorum. Bizim, yine de bütün müfettişlerimizin hazırladığı raporlar çerçevesinde, bu konuda yapılan tespitler neticesinde idari işlem yapacağımızı, adli işlemlerin de zaten savcılık ve mahkemeler nezdinde devam ettiğini özellikle belirtmek istiyorum.

Diğer bir husus, Ağrı Diyadin'den bahsedildi, Diyadin'in adı verilmedi ama...

EBRÜ GÜNAY (Mardin) – Ben Ağrı Diyadin dedim.

İÇİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI MUHTEREM İNCE – Herhâlde o kastedildi, o konuda da bilgi vermek isterim.

Malumlarınız olduğu üzere, kamu kurumlarının güvenliğini sağlamaktan kolluk birimlerimiz birinci derecede sorumlu. Tüm kamu kurumlarımızda, tehdit olan, terör tehlikesi olan veya suç işleme ihtimali olan her yerde, herhangi bir ihtiyaç olduğunda, risk analizi yapıldığında buralarda gerekli emniyet tedbirlerini kolluk birimlerimiz alıyor. Bu kapsamda, Diyadin Belediyesi önünde emniyet birimlerimiz tarafından gerekli tedbirler alınıyor, şüpheli şahıslar olduğunda bunlar x-ray'den geçirilerek, gerektiğinde de üzerinde arama yapılarak yasal çerçeve içerisinde uygulamalar yapılıyor.

Şimdi, burada, 2/7/2019 tarihinde bir şahıs geliyor ve kendisini belediye başkanının şoförü olarak tanıtıyor. Bu şahıstan oradaki birimlerimiz şüpheleniyor ve araştırmasını yapıyorlar, araştırma yapılırca da silahlı terör örgütü üyesi olma kaydının olduğunu tespit ediyorlar. Buna istinaden, kendisi üzerinde arama yaptırmamak için fiziki ve sözlü mukavemette bulunuyor, oradaki polis memurlarının kolunu sıkıyor, arama esnasında polis memuruna hakaret ediyor, yakasından tutuyor ve yüzüne doğru yumruk sallamak suretiyle aktif bir direnme gösteriyor. Bunun neticesinde de bu şahsa polis, Polis Vazife ve Salahiyetleri Kanunu'nun 16'ncı maddesine göre gerekli işlemi yapıp, bu konudaki uygulamasını gerçekleştiriyor.

Bu esnada, kendisinin belediye başkanı olduğunu iddia eden, sözde belediye başkanı olduğunu iddia eden bir şahıs oraya geliyor ve aynı şekilde burada polise karşı mukavemette bulunuyor. Polis de diyor ki: "Buranın belediye başkanı bayan, ismi de Betül Yaşar, siz belediye başkanı değilsiniz." Buna istinaden orada karşılıklı fiziki bir müdahale oluşuyor, bu fiziki müdahale neticesinde de yine, az önce belirttiğim Polis Vazife ve Salahiyetleri Kanunu'nun 16'ncı maddesine göre gerekli işlem yapılıyor.

EBRÜ GÜNAY (Mardin) – O kişi belediye başkanı değilse bile belediye meclis üyesidir ya da başkan vekilidir.

İÇİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI MUHTEREM İNCE – Vatandaş da olabilir.

EBRÜ GÜNAY (Mardin) – Bakın, biz bir eş başkanlık sistemi uyguluyoruz, bundan kaynaklı olabilir.

EROL KAVUNCU (Çorum) – Kanunda böyle bir şey yok. Doğru bir şey değil o.

EBRÜ GÜNAY (Mardin) – Ben şunu söyleyeyim de sonuçta ne olursa olsun bir belediye meclis üyesi.

İBRAHİM YURDUNUSEVEN (Afyonkarahisar) – Partinin verdiği sıfat, devletin sıfatı değil.

EBRÜ GÜNAY (Mardin) – Biz parti olarak eş Başkanlık sistemini uyguluyoruz.

EROL KAVUNCU (Çorum) – Yasa tanıyor mu?

EBRÜ GÜNAY (Mardin) – Ya, yasanız tanımıyor...

EROL KAVUNCU (Çorum) – Ne demek "Yasanız tanımıyor?"

EBRÜ GÜNAY (Mardin) – Arkadaşlar, lütfen ya!

İBRAHİM YURDUNUSEVEN (Afyonkarahisar) – Parti rütbe mi dağıtıyor?

EBRÜ GÜNAY (Mardin) – Rütbe dağıtma meselesi değil, biz parti politikamız gereği eş başkanlık sistemini kabul ediyoruz.

İBRAHİM YURDUNUSEVEN (Afyonkarahisar) – Kendi içinizde uygulayın ama devlete uygulayamazsınız.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Siyasi Partiler Kanunu’nda değişiklik oldu...

EBRÜ GÜNAY (Mardin) – Siyasi Partiler Kanunu açık bu konuda...

(Gürültüler)

Ben bitireyim bir dakika.

EROL KAVUNCU (Çorum) – Devlet tanıyor mu onu?

BAŞKAN – Erol Bey, Sayın Bakanımız bunun cevabını verecektir mutlaka.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Arkadaşlar, ben tartışmayı bilmem ama mevzuat değişikliği...

EBRÜ GÜNAY (Mardin) – Şimdi, bir, Siyasi Partiler Kanunu’nda bir mevzuat değişikliği var. Siyasal partiler eş başkanlık sistemini uygulayabilir, biz bunu uygulayan bir partiyiz, bu konuda bir sıkıntı yok.

Artı, bir diğer nokta, belediye eş başkanlığı, siz kabul etmeseniz bile arkadaşımız başkan yardımcısı, başkan vekili veya belediye meclis üyesidir. Bir polis memuru bir belediye meclis üyesini belediye binası içerisinde darbedemez. Arkadaşımızın fotoğrafı var, gözü mor yani yaralı. Onu darp edemez, ne olursa olsun böyle bir şey yok.

Sonuçta, evet, kamu güvenliğini sağlamak polisin görevi, ben bu konuda bir şey demiyorum, güvenliği sağlamak çok ayrı bir şey ama şimdi idari amir olarak belediye başkanı orada bir talepte bulunmuyorsa, içeri girip bir belediye meclis üyesini dövemez. Bu kadar basit yani bu bir yetki aşımıdır, bu bir keyfiyettir; burası da bunu bir keyfiyet olarak tanımlamazsa insan hakları anlayışında sıkıntı var demektir.

BAŞKAN – Sayın Bakanım, buyurun.

İÇİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI MUHTEREM İNCE – Belediye meclisinin veya oradaki vatandaşın dövülme olayına kesinlikle karşı çıkıyoruz, böyle bir durum söz konusu değil...

EBRÜ GÜNAY (Mardin) – Açık görüntüler var.

BAŞKAN – Ebrü Hanım, lütfen.

İÇİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI MUHTEREM İNCE – Orada, polis, sadece onu alıp savcının talimatıyla gerekli işlemi başlatma gayreti içindedir, tamamen polise bir mukavemet söz konusudur, kamera kayıtları da söz konusudur, hepsi su yüzündedir. Bu kendisini belediye başkanı olarak iddia eden şahıs, oradaki diğer şahsı başka bir odaya almış, o odaya kilitlemiş ve o odaya saklamaya çalışmıştır, önceki olay nedeniyle polis de onu almak için orada gerekli girişimini yapmış, ikisine de orada 16’ncı madde kapsamında gerekli işlemi yapmıştır.

Belediye Kanunu’nda eş başkanlık diye bir husus yoktur, milletin seçtiği bir tane belediye başkanı vardır, o da seçim hâkimi tarafından mazbatasını almış belediye başkanıdır, kanun, hukuk ve devlet nezdinde belediye başkanı bir tanedir, bunu da özellikle belirtmek istiyorum.

EBRÜ GÜNAY (Mardin) – Sayın Başkan, kısa bir şey söyleyeceğim, lütfen.

BAŞKAN – Buyurun.

EBRÜ GÜNAY (Mardin) – Şimdi, eş başkanlıkla ilgili tartışmanın yeri burası değil, ben bunu tartışmayacağım sizinle çünkü bizim parti politikamız ama şunu da söyleyeyim: Mesela, kamera görüntülerinde var, Ağrı Milletvekilimiz Dirayet Dilan Taşdemir’e polisiniz “Ben devletim.” diyor.

BAŞKAN – Bu başka bir konu ama.

EBRÜ GÜNAY (Mardin) – Ama, bakın, tartışmayı eksik ve tek taraflı anlatıyorsunuz, onu anlatmaya çalışıyorum, böyle bir durum var.

BAŞKAN – Böyle spesifik bir konu üzerinden yürütülen tartışmaya başka bir tartışma alanı açmaya gerek yok.

EBRÜ GÜNAY (Mardin) – Ama, tamam, ben de tam bunu söylemişim, şimdi polisin bunu bir milletvekiline söyleme hakkı yok.

ATAY USLU (Antalya) – Oradaki sorun orada değerlendirilir ama burada da suçluyu saklayamaz.

BAŞKAN – Sayın Bakanım, buyurun.

İÇİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI MUHTEREM İNCE – Hemen bitiriyorum bu konuyu.

Burada, bizim polis memurlarımıza, doktor, iki gün süreli iş göremez raporu vermiştir bu olayın neticesinde, bunu da özellikle ifade edeyim.

Ağrı HDP Milletvekili Dirayet Dilan Taşdemir bu olay üzerine gelmiştir, sizin de belirttiğiniz gibi bu konuda her şey açıktır, kayıt cihazı muhafaza altındadır, kayıt cihazlarından gerekli tespitler yapılacaktır.

Olayın neticesinde kendisinin belediye başkanı olduğunu iddia eden şahıs, hiçbir şekilde görevlilerimizde gözaltına alınmamış, Diyadin Devlet Hastanesinde altı saat müşahede altında kalmış, diğer şüpheli şahıs ise nöbetçi cumhuriyet savcısının talimatıyla ifadesine başvurulmadan salıverilmiş ve çıkarılmış olduğu mahkemede de adli kontrol şartıyla serbest bırakılmıştır. Olay bundan ibarettir.

Hakan Kahtalı Vekilimiz, şehit ve gazilerin ailelerinin haklarından, tüm vatandaşların hepsinin insan hakkı olduğundan, huzur ve güvenliği kolluğun bu anlamda sağlamanın görevi olduğundan bahsetti. Bu konuya kesinlikle katılıyoruz, bizim de bütün amacımız, buradaki 82 milyonu aşkın vatandaşımızın eşit bir şekilde, insan haklarına saygılı, hukuka uygun bir şekilde onların huzur ve güvenliğini sağlamaktan ibarettir.

Yine, uyuşturucuyla mücadele konusunda tedbirlerin artırılması talep edildi, bu konuyu da dikkate alıp, daha önce yapmış olduğumuz çalışmalara ek olarak tedbirlerimizi artıracamız, dikkate alacağımızı özellikle belirtmek istiyorum.

Nurullah Vekilimiz, terörle mücadele eden personelimizi özellikle tebrik ettiler, onlar adına ben çok teşekkür ediyorum. Bu konuda, hakikaten terörle mücadele konusunda, bizim bütün kolluk birimlerimiz, güvenlik birimlerimiz terörü yok etme noktasında kararlı bir şekilde çalışmalarını sürdürüyor ve bu çalışmasını sürdürürken tamamen hukuk içinde sürdürüyor, duygusal açıdan hiçbir hareket yapmadan tamamen hukuk içerisinde kalarak bunu yürütüyor ve bunlar da son dönemde özellikle sonuç vermeye başladı.

Terör eylemi sayısı, geçtiğimiz yıl ilk altı ayda 650 civarındayken bu yıl itibarıyla bu 310’a düştü yani yüzde 50’lik bir düşüş var. İnşallah, sizlerin, Meclisimizin, milletvekillerimizin desteğiyle, bütün kolluk birimlerimize vermiş oldukları şevk ve moralle bu mücadeleyi sürdürecekler ve terörü ülkemizden bertaraf edecekler diye düşünüyorum.

Diğer bir husus, bu pasaport verilmesiyle ilgili, Sayın Ömer Faruk Gergerlioğlu’nun...

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Pasaporttan önce Ankara Emniyeti konusu vardı, onu atlamayalım.

İÇİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI MUHTEREM İNCE – Onu da cevaplayacağım.

Pasaport konusunda biz gerekli tüm çalışmalarımızı titizlikle yürüttük; haksızlığa uğrayan, herhangi bir pasaport hakkı olup da alamayan varsa, onların hepsini şu anda yaptığımız çalışmayla tamamladık ama bu konuda, sizin de belirttiğiniz gibi KHK'liler konusunda kanuni bir düzenlemeye ihtiyaç var, bu düzenleme yapıldığı takdirde de Meclisimizden bu kanun çıktığı anda da biz uygulamayı ona göre aynı anda yapacağız, bu konuda da Adalet Bakanlığının bir çalışması olduğunu biliyorum...

BAŞKAN – Evet, benim de o konuda bilgim var, çalışma yapılıyor.

İÇİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI MUHTEREM İNCE – ...yargı paketi içerisinde belki de bu çıkacaktır diye tahmin ediyorum.

Ankara Emniyeti konusunda, Ankara Emniyetinin yapmış olduğu soruşturma bir FETÖ soruşturması ve çok kapsamlı, çok büyük bir soruşturma. Özellikle Dışişleri Bakanlığında yapılan sınav usulsüzlüğüyle ilgili ve hakikaten bu konuda çok titiz bir çalışma yapıldı. 250 kişiyi kapsayan bir çalışmaydı, 44 ilde eş zamanlı bir operasyon yapıldı, bu operasyon neticesinde de 129 şüpheli gözaltına alındı.

Bu konuda, gözaltı süreleri, özellikle sayı fazla olduğu için hâkim kararıyla 2 kez uzatıldı ve bu uzatmalar çerçevesinde de bütün iş ve işlemler tamamen mevzuatın verdiği çerçevede yürütüldü. Bunların bütün doktor raporları alındı, bütün avukat görüşmeleri yaptırıldı, hatta bu dönemde 139 avukatla 658 defa görüşme sağlandı, tüm görüşmeler de tutanağa bağlandı, bütün tutanaklar elimizde mevcut. Bu konuda “İşkenceye maruz herhangi bir darp ve cebir yoktur.” ibaresinin özellikle tüm doktor raporlarında olduğu tespit ettik, bunlar da elimizdeki tutanaklarda mevcut.

Şöyle bir bilgiyi de paylaşmak isterim özel bir toplantı olduğu için: Bu iddia eden avukatlar içerisinde, mesela bir tanesinin babasının ve kardeşinin byLock kullanıcısı olduğu, babasının tutuklu, ağabeyinin firari olduğunu biliyoruz.

Yine, başka bir avukatın babasının byLock kullanıcısı olduğu ve bu nedenden tutuklu olduğunu biliyoruz, böyle bir bilgiyi de sizlerle paylaşmak isterim.

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (İstanbul) – Ankara Barosu raporuyla ilgili Sayın Bakan...

BAŞKAN – Ankara Barosunun raporunu hazırlayan avukatlar için mi söylüyorsunuz?

İÇİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI MUHTEREM İNCE – Orada geçenler, evet, doğrudur.

Benim kısaca toparlayacağım bilgiler bunlar...

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Bir dakika...

Sayın Bakanım, şimdi, bakın, bu konu çok ciddi. Bu konu, şu anda uluslararası alanda da konuşuluyor ama İçişleri Bakanlığı bu konuyu geçiştiriyor. Bakın, uluslararası alana da gerek yok, Ankara Cumhuriyet Başsavcılığı, Ankara Emniyetindeki bu iddialarla ilgili, Ankara Barosunun raporu sonucunda bir soruşturma başlatmıştır.

İÇİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI MUHTEREM İNCE – Doğru.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Ama İçişleri Bakanlığından hâlen bir açıklama yapılmamaktadır.

İÇİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI MUHTEREM İNCE – Soruşturmayı takip ediyoruz, o soruşturma kapsamında bizler de varız, bizler de aynı şekilde adli soruşturmanın savcılarının, hâkimlerinin istediği tüm delilleri topluyoruz, tek tek takip ediyoruz.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Evet, ama, siz, idari olarak “Herhangi bir usulsüzlük, hukuksuzluk yoktur.” açıklaması yapmıştınız. Bu bir çelişki.

İÇİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI MUHTEREM İNCE – Böyle bir açıklama yapmadık.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Yaptınız, Sayın Bakan, açıklamadan haberiniz mi yok?

İÇİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI MUHTEREM İNCE – Hayır, bu anlamda şunu diyorum...

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Ankara Emniyeti, 27 Mayıs günü... Bakın, size gün ve saat veriyorum...

İÇİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI MUHTEREM İNCE – Yapılan açıklama olayın safahatı hakkında.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – 27 Mayıs günü, Ankara Emniyeti, Ankara Barosunun raporundan önce herhangi bir usulsüzlük ve hukuksuzluk yoktur açıklaması yaptı Sayın Bakanım.

İÇİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI MUHTEREM İNCE – Yoktur, bizim elimizdeki bilgilerde yoktur, az önce açıkladım size. Yani bir iddia var sonuçta, siz iddiayı gerçekleşmiş bir olay gibi değerlendiriyorsunuz...

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Bakın, idari bir soruşturma başlatılmaz mı?

İÇİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI MUHTEREM İNCE – Sayın Vekilim...

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Bir dakika ama, ben bir konuşayım, sizi dinledim, bakın.

Ankara Barosunun avukatlarının babasının şucu bucu olması, KHK'yle atılması bir hukuki cümle midir Allah aşkına? Ankara Barosuna kayıtlı bir avukat gidip orada açıklama yapmıştır, “Babası, teyzesi, amcası şu suçludur.” demek bir savunma mıdır? Ortada son derece ciddi bir işkence iddiası vardır. Baronun raporu son derece vahim iddialarla doludur.

İÇİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI MUHTEREM İNCE – Sayın Vekilim, şimdi, biz burada savunma yapmıyoruz, bilgi veriyoruz sizlere. Bu savunma yapılacak bir konu değildir, bir iddiadan ibarettir, iddialar gerçekleşirse gereği yapılır.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – İddia hakkında idari bir soruşturma başlatmanızı bekliyoruz, adli bir soruşturma varken niye idari bir soruşturma yok?

İÇİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI MUHTEREM İNCE – İdari açıdan elimizde oluşmuş bir suç delili yok.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Olmadan da başlatılabilir, çok ciddi iddialar var.

İÇİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI MUHTEREM İNCE – Adli suç delili bize ulaşırsa, zaten savcılık bu konuda bize yazar, biz gerekli işlemi 4483'e göre başlatırız.

BAŞKAN – Peki.

Buyurun Sayın Bakanım, devam edin.

İÇİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI MUHTEREM İNCE – Az önce belirttiğim gibi, bizim sizlere vermiş olduğumuz bu savuma değil, tamamen bilgidir, bu bilgileri de sizin samimiyetinize güvenerek paylaştık yani tamamen bundan ibarettir ve bu konuda da şunu belirtmek istiyorum: Bunun bir FETÖ organizasyonu olduğu yönünde elimizde bilgiler var, bizde de böyle iddialar var.

BAŞKAN – Yani işkence iddialarını FETÖ organize ediyor?

İÇİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI MUHTEREM İNCE – Aynen öyle, uluslararası bağlantılar var bu konuda, uluslararası bilgiler var bizde.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Bu iddiayı ileri süren Ankara Barosudur. Siz Ankara Barosunu FETÖ’cülükle mi itham ediyorsunuz?

İÇİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI MUHTEREM İNCE – Hayır, öyle bir şey yok, ne alakası var?

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Net olarak anlayalım da.

İÇİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI MUHTEREM İNCE – Hayır, biz bilgiyi söylüyoruz yani.

METİN NURULLAH SAZAK (Eskişehir) – Olabilir, FETÖ’cü de olabilir.

BAŞKAN – Peki.

Sayın Bakanım, devam edin.

İÇİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI MUHTEREM İNCE – Biz, şu anda konuyu inceliyoruz, soruşturma aşaması gerektiği anda yapılır, onda bir sorun yok.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Peki, diğer sorularım...

BAŞKAN – Devam ediyor işte.

Buyurun Sayın Bakanım.

İÇİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI MUHTEREM İNCE – Başka bir husus, notlarımda...

BAŞKAN – Mahmut Bey’in karakol standardına ilişkin bir sorusu vardı, ona cevap alalım.

İÇİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI MUHTEREM İNCE – Şimdi ben arkadaşlarıma söz veriyorum, diğer kalan teknik bilgileri arkadaşlarımız cevap versinler.

BAŞKAN – Arkadaşlar, bize çok gerekli olmayan spesifik konulara değil de bizim için değerlendireceğimiz, kanaatimizi oluşturacak bilgileri lütfen rica ediyoruz.

Neyi açıklayacaksınız?

EMNİYET GENEL MÜDÜR YARDIMCISI ERHAN GÜLVEREN – Birkaç soru vardı vekillerimizin sorduğu.

BAŞKAN – Buyurun.

EMNİYET GENEL MÜDÜR YARDIMCISI ERHAN GÜLVEREN – Sayın Başkanım, değerli üyelerimiz; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Mahmut Tanal Vekilimizin sormuş olduğu soruyla ilgili, Türkiye’de, şu anda hâlen fiili olarak görevine devam eden 1.272 tane polis merkezi amirliği var. Bu polis merkezi amirliklerinden 287 tanesi A statüde, 370 tanesi B statüde, 615 tanesi de C statüsünde fakat bu 2011 yılından evvel belirlenmiş standartlarda, o bölgenin nüfusuna, ekonomik yapısına, sosyal etkinliklerine göre değişik kriterlere göre belirlenmiş standartlar. 2011 yılında bu standartlara ek olarak fiziki standartlar da geliştirildi. Dolayısıyla, 2011’den sonra yapılan polis merkezi amirliklerinde ve A, B, C standartları uygunluğunda fiziki şartlar aranmaya başlandı, yeni şartlar da. Yine, 2011’de, yerel imkânlarla halen kullanılmakta olan polis merkezi amirliklerinin standartlarının artırılmasıyla ilgili bir çalışma yapıldı, hâlen de o

çalışma devam ediyor ancak yeni yapılan polis merkezi amirliklerinde o standartlar A, B, C'ye göre belirlenmiş standartlara göre fiziki şartlar yerine getiriliyor. Bu 1.272 polis merkezi amirliğinde halen 56.147 personelimiz görevlendirilmiş vaziyette.

Yine, bu karakollarda, polis merkezi amirliklerinde ifade odalarında ve özellikle nezarethanelerde yirmi dört saat esasına göre çalışan kameralar mevcut; ifade sırasında ve nezarethanelerdeki kameralar da sürekli çalışır vaziyette.

Emniyet teşkilatının çalışma süresindeki iyileştirmeler hâlen devam ediyor, hâlen 295.302 personelimiz Emniyet teşkilatında bekçi ve polis olarak görevini yerine getiriyor. Bu 295.302 personelin ihtiyaçlara göre ve yeni açılan birimlerimize göre, yine Polis Akademisi ve Personel Daire Başkanlığımızın önümüzdeki gün ve yıllara göre yapmış olduğu planlamalar dâhilinde alımlarımız bekçi, polis ve amirlikler olmak üzere devam etmekte. Gerek valilerimiz gerek Emniyet Genel Müdürlüğümüz, ilin spesifik özellikleri, ihtiyaçları ve elindeki personele de uyumlu olarak çalışma sürelerini farklı saatlerde değerlendirebilmekte ve iyileştirmeler yapmakta.

Sezgin Tanrıku Vekilimizin sorusuyla ilgili olarak da “18 bin polise mukavemet var.” sözüyle ilgili olarak, 2018 yılında 9.387, 2019'un ilk altı ayında ise 4.425 polise mukavemet meydana gelmiş.

Tabii, biz, gerek polis okullarında gerekse hizmet içi eğitimlerinde, gerek Anayasa gerekse diğer yasal mevzuatın polise vermiş olduğu yetki ve sorumluluğa göre görevini yapması, görev yaptığı sırada da vatandaşın karşı bir ister sözlü ister fiziki olarak muamelesinde de hukuk yollarına başvurması şeklinde sürekli telkinlerimiz var. Bundan dolayı, polise, görevini yaptığı sırada karşılaşmış olduğu gerek sözlü gerek fiilî mukavemetten dolayı müracaat etmesi ya da polisimizin ihbarda bulunmasından dolayı bu tür işlemler de yerine getiriliyor.

Çocuk şubelerinin kadın cinayetlerine dönüştürülmesiyle ilgili Sayın Bakanım cevap verdi, ben ona ilaveten, ayrıca Ebrü Günay Milletvekilimizin de sorusuyla bağlantılı olarak cevap vermek istiyorum.

Bizim Asayiş Dairesi Başkanlığımızın içerisinde yürütülüyor bu hizmet, illerde de aynı kapsamda. Biz, personelimizin tüm vatandaşlara, şüpheli veya mağdur olan vatandaşlara ama özellikle de şiddet görmüş kadın ve kadın cinayetleriyle ilgili görev alan personelimizin eğitimine özel bir önem veriyoruz aslında. Bununla ilgili, bu alanda çalışan personelimize, 2018 yılı içerisinde 47.084, 2019 yılı içerisinde de 6.045 personelimize bu tür bir eğitim vermişiz, bu eğitimlerde de yine yenileme eğitimleri kapsamında sürekli personelimizin daha iyiye gitme açısından çalışmalarımız devam ediyor.

Yine, Sayın Bakanımın uyuşturucuyla ilgili açıklamasına bir ilave yapmak açısından, yapmış olduğumuz çalışmalara daha da ilave önlemler, daha önleyici tedbirler ve bu önleyici tedbirler sayesinde de içiminin, kullanılmasının ve satılmasının önüne geçmekle ilgili çalışmalarımız var ancak buna rağmen, satışı veya kullanımı devam ederse de yakalama çalışmalarımız devam ediyor. Yapmış olduğumuz çalışmalar, özellikle eroin gibi, gerçekten uyuşturucu ölümlerine sebep olan bonzai gibi yakalamalarda geçen yıla oranla yüzde 40, yüzde 50'lere varan artışlar var.

Burada, şunu övünerek söylemek, ülkemiz adına da gurur duyarak söylemek istiyorum: Örneğin Libya açıklarında, İtalya'da, Almanya ve Hollanda'da, uluslararası polis teşkilatlarıyla koordineli olarak da yine uyuşturucuyla mücadele, gerek satıcı gerek de kullanıma sunulmasından dolayı çalışmalarımız, birlikteliklerimiz devam ediyor.

Kocaeli Gebze'deki açlık grevi sırasında o emniyet amiri arkadaşın, görevlinin soruşturması devam ediyor, o soruşturma sonucuna göre de personel hakkındaki idari ceza işlemi uygulanacak.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Açıkta mı, göreve devam mı ediyor?

EMNİYET GENEL MÜDÜR YARDIMCISI ERHAN GÜLVEREN – Göreve devam ediyor.

İdari soruşturma devam ediyor, idari soruşturma sonucuna göre gerekli cezai işlem...

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – İdari soruşturmanın ne zaman bitmesi bekleniyor?

EMNİYET GENEL MÜDÜR YARDIMCISI ERHAN GÜLVEREN – En kısa zamanda bitecek.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Ayşe Sürücü vekilimizle ilgili...

BAŞKAN – Arkadaşlar, Genel Kurulumuz beş dakika içinde açılacak, onun için...

EMNİYET GENEL MÜDÜR YARDIMCISI ERHAN GÜLVEREN – O vekilimizle ilgili de adli süreç devam ediyor, adli süreç sonucunda yargılama sonucuna göre davranılacak.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Ayşe Sürücü Vekilimizi darp eden polis amiri hakkında idari bir soruşturma var mı, yok mu?

EMNİYET GENEL MÜDÜR YARDIMCISI ERHAN GÜLVEREN – İnceliyorlar, adli süreç devam ediyor, onunla ilgili daha net bilgi arz edeceğiz.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Peki.

Bir de Gökhan Açıkollu gözaltı merkezinde...

EMNİYET GENEL MÜDÜR YARDIMCISI ERHAN GÜLVEREN – Ona arkadaşım cevap verecek.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Özür dilerim, bu sigara kaçakçılığı vardı Sayın Bakan...

EMNİYET GENEL MÜDÜR YARDIMCISI ERHAN GÜLVEREN – Sigara kaçakçılığıyla ilgili, bu İran'dan kalkan uçak Sabiha Gökçen'e iniyor, uçakta toplu olarak sigara kaçakçılığı yapıldığına dair, şu anda hafıza ve bilgilerde, şu ana kadar yapılmış olan tetkiklerde bununla ilgili bir bilgiye rastlanılmadı, hâlen de araştırma devam ediyor. Öyle bir tespitimiz olduğu zaman tekrar size bildireceğiz.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Ulaştırma Bakanının açıklaması var “O uçakta sigara kaçakçılığı var.” diye.

EMNİYET GENEL MÜDÜR YARDIMCISI ERHAN GÜLVEREN – Ulaştırma Bakanımızın açıklamasıyla ilgili, ben ilgili daire başkanlığımızdan almış olduğum bilgiyi size arz ettim.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Özür dilerim.

Ben uçağı takip ettim. Önce “Bu uçak dolar yüklü.” dediler. Bana gelen ihbar üzerine Esenboğa Havaalanı'na gittim, Esenboğa Havaalanı'nı dolaştık, nerede kaçırılabilir, ne olur vesaire, sonra kuleyle irtibata girildi, uçak gelişi iptal edildi. İptal edilince ertesi gün ben peşine düştüm, bu sefer dediler ki: “Uçak Sabiha Gökçen Havaalanına indi.” Demek ki herhâlde bizim peşlerine düştüğümüzü öğrenince kaçırdılar dedim, ben kalktım basın açıklaması yaptım. Basın açıklaması üzerine, o dönemin Ulaştırma Bakanı açıklama yaptı. “Efendim, bunda dolar değil, sigara kaçakçılığıdır.” denildi. “Biz hangara çekmişiz bu uçağı, şu anda kontrolümüzde.” denildi. Ben onun üzerine şimdi size sordum.

BAŞKAN – Mahmut Bey, ben, şimdi, bir uçağın alabileceğı sigara kapasitesiyle onun fiyatını hesaplamaya kalktığımda, o uçuşu karşılayacak bir...

MAHMUT TANAL (İstanbul) – İşte, ben de onu söylüyorum.

Yani Ulaştırma Bakanı ile sizin açıklamalarınız çelişkili, şimdi iki bakanlığın fikirleri çok zıt oldu. Benim sizden istirhamım, güncel bir konu, yani bu uçak sigara kaçakçılığı mı yaptı, yoksa yurt dışından kara para anlamında para mı soktu, bu nedir?

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Evet, lütfen biraz seri bir şekilde toparlamamız gerekiyor.

Buyurun.

Özellikle cevap verilmeyen bir soru...

İÇİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI MUHTEREM İNCE – Biz, ana sorular itibarıyla hepsine cevap vermeye çalıştık ama daha detay, daha teknik bilgiler gerektiren birkaç soru var, onları da müsaadeniz olursa biz yazılı olarak açıklayalım veya yazılı olarak gönderelim.

BAŞKAN – Ne diyor milletvekili arkadaşlarımız, uygun mudur?

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Uygundur.

EBRÜ GÜNAY (Mardin) – Uygundur.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Bu gözaltı merkezindeki...

İÇİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI MUHTEREM İNCE – Onların hepsinin notunu aldık. Şu anda onun soruşturması devam ediyor, son aşamasına geldi ama son aşaması için net bir bilgi verelim size.

BAŞKAN – O zaman arkadaşlarımız bir not alsınlar, sayın milletvekilimize bu noktada bir bilgi verilsin Sayın Bakanım.

İÇİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI MUHTEREM İNCE – Tamam, inşallah, Sayın Başkanım.

Şöyle tamamlayayım: Bu kadınlara yönelik eylemlerde bizim özel bir hassasiyetimiz var, onu da burada belirtmek isterim. Tamamen elimizdeki imkân dâhilinde kadın polislerimizi görevlendiriyoruz, ilk planda, ilk müdahale veya ilk yapılacak işlem için onlara talimat verdik, bu konuda da bu hassasiyetimizi, kadınlara yönelik olarak gösterdiğimiz bu hassasiyetimizi belirtmek istedim.

Bu imkân verdiğiniz için, başta sizlere, Sayın Başkanımıza ve Komisyon üyelerimize gerçekten çok teşekkür ediyoruz, bizlere, yaptığımız işleri sizlere anlatabilme adına, bu fırsatı verdiğiniz için. Daha sonraki çalışmalarda da yine her zaman Komisyonumuzun yanında olduğumuzu, bize düşen görevleri veya bilgileri her zaman paylaşma durumunda olduğumuzu belirtmek istiyorum.

Çok teşekkür ediyorum tekrar.

BAŞKAN – Ben de çok teşekkür ediyorum.

Kapatmadan önce birkaç söz de ben sarf etmek istiyorum.

Sayın Bakanım ve değerli katılımcı arkadaşlarım, öncelikle sizlere çok teşekkür ediyoruz. Bütün sorulara vermiş olduğunuz cevaplar, öncesinden hazırlıklı olarak gelmiş olmanız ve üst düzey bir katılımıla Komisyonumuzu bilgilendirmeye gelmiş olmanız nedeniyle teşekkür ediyorum.

Tabii, insan hakları konusu, özellikle işkence ve kötü muamele konusu hepimizin üzerinde çok büyük bir hassasiyetle ve özenle durması gereken bir konu. Bu bağlamda sizlerin sunumundan çıkardığımız neticeye baktığımız zaman, 2015 yılından bu yana Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi nezdinde işkence konusunda herhangi bir ihlal kararıyla karşılaşmamamız benim için ayrı bir önemde, onu ifade edeyim. İnşallah bundan sonraki süreçte de bu anlamdaki çabalarımız netice verir ve ülkemizin haksız ve mesnetsiz isnatlar karşısında, bu iddialar karşısında doyurucu bir şekilde çalışma yaptığını gösterir.

Şimdi, bir de şunu özellikle ifade etmemiz lazım: Tabii, İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu olarak, genel olarak milletvekili arkadaşlarımızın, üyelerimizin müracaatları çerçevesinde oluşan konulara ilişkin çalışmalarımızı da gerçekleştiriyoruz, sunumlar alıyoruz, gerekirse gidiyoruz, incelemeler yapıyoruz. Yalnız, değerli arkadaşlar, özellikle şunu ifade edeyim: İnsan hakları bağlamında pozitif mevzuat anlamındaki düzenlemelerimiz birçok ülkenin düzenlemesinden daha iyi noktadadır. Elbette, 465 bin personelimiz var, kişisel bazlı birtakım sıkıntıların hasıl olması da muhtemeldir. İnsanın olduğu

her yerde... Bu sadece poliste değil, sağlıkta da olabilir, ulaşırmada da olabilir, belediyede de olabilir; bu olabilir, muhtemeldir. Önemli olan, ortaya çıkan bu sorunların üzerine gitmek, hukuki mevzuat çerçevesinde gerekli inceleme ve araştırmaları yapmak ve bunların önlenmesine, insan haklarının geliştirilmesine ve ihlallerinin engellenmesine ilişkin çabaları yürütebilmektir.

Şimdi bir parantez açmam gerekiyor. Ben birçok yurt dışı seyahatine katıldım, yurt dışında da okudum. Emin olunuz ki Batı ülkelerinin Türkiye'ye parmak sallayan tavrı karşısında, ayar veren sözleri karşısında bizatihi kendi içerisinde yaşamış oldukları insan hakları ihlalleri hiç de azımsanacak düzeyde değildir. Özellikle İslam karşıtlığına, göçmen kaçakçılığında yakalanan ya da tutulan göçmenlere ilişkin her gün basına yansıyan ifadeleri, raporları görüyoruz. Bugün İtalya, göçmenlere evini açan, kapısını açan, onlara yaşam alanı sunan insanlarla ilgili bir kanun hazırlığı içerisinde ve bunu bir suç fiili olarak tanımlama çabası içerisinde. Akdeniz'de, Ege'de botlarla gelmek isteyen o insanların hayvanlar için kullanılan "mahmuz" dediğimiz o mahmuzvari aletleri kullanarak âdeta ölüme terk edildiklerini, derin sulara gömüldüklerini gördüğümüz bir süreci görüyoruz. Ülkemize, milletimize haksızlık etmeyelim. Eksikliklerimizi giderelim, mutlaka insan hakları konusundaki farkındalığımızı geliştirelim. Bakınız, son on beş yıl içerisinde, on yedi-on sekiz yıl içerisinde zamanaşımının olmaması işkence konusunda, insanlığa karşı bir suç vasfının kazandırılması, sıfır tolerans, özellikle 94'üncü maddenin değiştirilmesi 2004 yılında, insan haklarını düzenleyen bir uluslararası sözleşmeyle pozitif mevzuatın çelişmesi hâlinde uluslararası sözleşmenin kabul edileceği, yine Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi nezdinde ülkemize ilişkin ihlal kararlarının alınmasına gerekçe teşkil eden kimi mahkeme kararlarını veren hâkimlerin ilerlemesinde ve kademe almasında bu işin nazara alınacağına ilişkin ilke, daha sayısını ifade edemeyeceğimiz birçok çalışma ülkemizin insan hakları konusunda geçmişe oranla çok daha ileri bir noktada olduğunu bize gösteriyor. Elbette, ortaya çıkacak birtakım problemlerle ilgili olarak bundan sonraki süreçte çalışmalarımızı sürdüreceğiz, dikkat edeceğiz.

Bir de kendi Komisyon üyesi arkadaşlarımıza dönük bir ifade kullanmak istiyorum. Burada sık sık Komisyonumuzun çalışmadığına, yeterli gerekli işleri yapmadığına ilişkin ifadeler kullanıyorlar; bu bir haksızlık. Bakınız, 2.621 adet başvuru var. 2.621 adet başvuruyu okumakla geçirdiğim zamanı siz tasavvur edin, gelen cevapları siz tasavvur edin. Öbür taraftan, 3 tane alt komisyonumuz var, bunlar devam ediyorlar çalışmalarına. Ama şöyle bir şeye de katılmam: "Ben her istediğim şeyi talep edeceğim ve bir onay makamı, bir onama makamı gibi Komisyon karar alacak." Böyle bir anlayışla Komisyonun çalışmadığına ilişkin bir söz ortaya koyarsanız bunu da kabul etmem.

Arkadaşlar, Komisyonumuz bu anlamda üzerine düşeni yapmaya devam ediyor, bundan sonraki aşamada da devam edecektir.

Bu vesileyle benim özellikle sunumun milletvekili arkadaşlarımıza verilmesi, gönderilmesi konusunda sizlerden bir talebim olacak Sayın Bakanım.

İÇİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI MUHTEREM İNCE – Onları güzel bir şekilde basıp hemen ulaştıralım.

BAŞKAN – Aynı şekilde, özellikle elektronik ortamda da bunları bize gönderirseniz çok daha yararlı olur.

Diğer taraftan, hukuk eğitimi konusunda Sayın Tanal Vekilimizin, Ebrü Günay Vekilimizin özel talepleri oldu ama bunları tüm Komisyon üyesi arkadaşlarımıza iletmeniz konusunda bir ricamız var.

Bu duygu ve düşüncelerle katkı sunan bütün Komisyon üyesi arkadaşlarımıza çok teşekkür ediyorum.

Sorular ve sunum kısmında göstermiş olduğunuz performans ve sunum niteliği nedeniyle sizlere de çok teŖekkür ediyorum.

Bu vesileyle toplantıyı kapatıyorum, herkese hayırlı günler temenni ediyorum; sağ olun, var olun.

Kapanma Saati: 14.07

